

311480

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14; } చెన్న పట్టణము 1926 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 7-వ తేది గురువారము } No 159
సంపుటము ౧౪ } శ్రీ అక్షయనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస శుద్ధ ప్రథమ. } సంచిక ౧౫౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకువేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది వందభాష చీటి చూచి కొనిన మోహముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును
బెనుకుల భేదించును తావుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

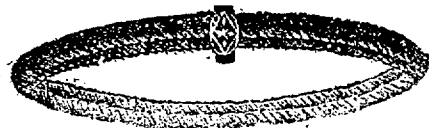
చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనంబిసో, 6, 7 తంబుశెట్టివీది, మద్రాసు లేక, 249 ప్రెరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

బంగారు వెండినగలలో ఏవి కావలసినను సిద్ధముగా నున్నది.

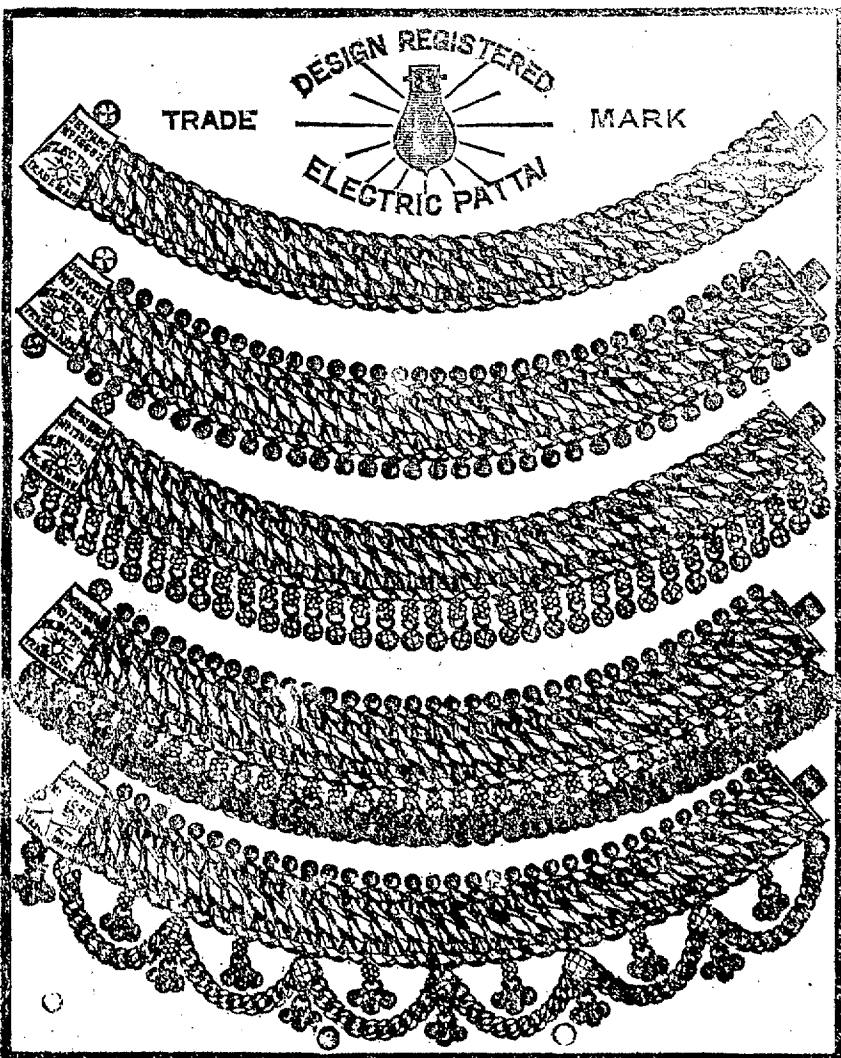
మాకు చిన్నవి పెద్దవి అను వ్యత్యాసములేదు. కష్టము సులభము అనుభేదములేదు. పెద్దవారు వచ్చినను చిన్నవారు వచ్చినను ధరలయందు వ్యత్యాసముండదు. ఎంతకాలము గడిచినను మా బిల్లుతో మీరు మావద్ద తీసిన నగలను తెచ్చిన అప్పటి బజారుధరనబట్టి వైక మిచ్చెదము. ఆర్డరిచ్చిన తప్పి కరముగా లేనిచో, మరియొక నగను యిచ్చెదము లేక వైకము కావలసినను తిరిగి వాపసిచ్చెదము. నవరం బంగారుకు సీమవెండికి పూచీ నిచ్చెదము. యింత తెలుపనేల! మాకాతాదారులకు తప్పికలిగించుటయే మా ముఖ్య ఉద్దేశము.

ఇదివరలో మాప్రదర్శనశాలకు రానివారు ఒకదఫా రాగోరెదము.

తంతివిలాసము
“ఉమ్మిడియార్”

ఉమ్మిడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

నూతనముగా ప్రవర్తింపబడిన
“ఎలెక్ రిక్”

పట్టుగొలుసులు

మొదటి రకము
వెండికి గ్యారంటీ

పేటెంటు ఆఫీసున రిజిస్టరు చేయబడినది. ప్రేక్షకు మార్కు- రిజిస్టరు అయినది. 2568 ఆర్డరులపైని గొలుసులు వి. సి. ద్వారా పంపించ గలము. కాళ్ళకొలయు ఎంతతూనిక చండితో గొలుసు చేయవలసి నదియు వ్రాయించ కోరెదము. వెండికి నానాటి ఫరల చార్జీ చేయుదుము. జత 1-కి మజూరి:

పెద్దనైజా. చిన్ననైజా
నెం. 1 రూ. 6 రూ. 4
నెం. 2 " 7 " 5
నెం. 3 " 8 " 6
నెం. 4 " 8 " 6
నెం. 5 " 9 " 7
సోల్ ఏజెంటు:- నారాయణ దాస్ పీట్టి,
191, చైనాబజారు, రోడ్, మదరాసు.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas Stamp. 3108 Apply to:-

Imperial Telegraph College, Delhi

విద్యార్థులు కావలెను

మోటారుకారులను వడపుటకు, వారు సంబంధించిన పాఠశాలను పూర్తిగా నేర్చుకొనుటకు వారు కావలెను. 882 ప్రాప్త్యక్షుకు ఈదివస విలాసమునకు వ్రాయుడు.

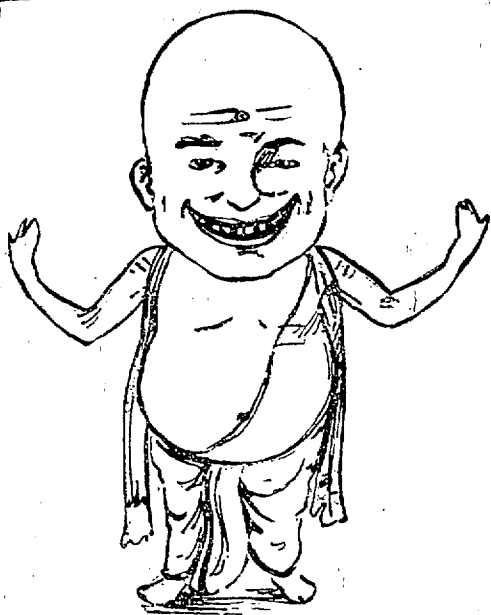
Principal
SRI RAM MOTOR SCHOOL
(Recognised by the Govt)
The Best Equipped Motor School!
Walajah Road

Tel. 3444 Madras

విజంట్లు కావలెను

అన్ని పట్టణములందును షైన్ ఇంక్ కును విక్రయించుటకు యేజంట్లు కావలెను. సంచికమీషన్ యిచ్చబడును. షైన్ ఇంక్ నాల్గు సంవత్సరములనుంచి వాడుకలో నున్నది. షైన్ ఇంక్ ఫౌంటెన్ పేనాతో చక్కగా ప్రతి హించుటయేగాక మంచి కాంతిని రికార్డుల సుపయోగింపదను యోగ్యతను కల్గియున్నది. వివరములకు నేడే వ్రాయుడు.

Apply to:-
SHINE INK WORKS LTD.,
2473 BEZWADA

తొమ్మోహలలు

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకం)

శాంతిభంగం

వకీలు—నీవు ముద్దుని ఎరుగుదువా?
సాక్షి—ఇరవై సంవత్సరాలనుండి ఎరుగుచున్నది.
వకీలు—కాంతికి భంగం కలిగిస్తారని, పేరున్నదా?
సాక్షి—ఉన్నదండి.
వకీలు—ఏవిధంగానో చెప్పు.
సాక్షి—బాండు వాయిస్తాడండి.

బోలెటనం

ఒకడు—బోలెటనం అంటే ఏమిటి?
ఇంకొకడు—నిన్ను ఎవరయినా ఏమన్నా అంటే కోపం వస్తుందనుకో. దానికి నాలుగురెట్లుగా మల్లీ వాళ్ళను అనడం పేరే బోలెటనం అంటారు.

ఫోటోగ్రాఫ్

ఒకడు—నీవు పిల్లఫోటోలు బాగ్ తగ్గా తీస్తావా?
ఫోటోగ్రాఫరు—తీస్తానండి.
ఒకడు—ఎట్లా తీస్తావు?
ఫోటోగ్రాఫరు—డబ్బును ఆరురూపాయలు.
ఒకడు—అయితే ఇప్పుడు పదకొండుమంది పిల్లలే ఉన్నారు. ఒకరుతక్కువ. ఇంకొకరి వస్తారే.

చిక్క

వృద్ధుడు—మీరంతా బాగా చురుకున్నవాళ్ళు గద.
నే నొక్కచిక్కు చెప్పుతాను దానిని విప్పండి.
విద్యార్థి—చెప్పండి.
వృద్ధుడు—ఇద్దరు పిల్లలొకడున్నాడు. ఇద్దరిలో ఒకడు పాడుగు, రెండవవారు పాట్టి. పాడుగువాడు పాట్టివారికి కొడుకు. పాట్టివారు మాత్రము పాడుగువాడికి తండ్రి కారు.
విద్యార్థి—ఇది అసంభవం.
వృద్ధుడు—నిజమే.
విద్యార్థి—అయితే, పాడుగువాడికి, పాట్టివారు ఏమవుతారు?
వృద్ధుడు—తల్లి.

ఉపన్యాసం

ఉపన్యాసకుడు—నాఉపన్యాసం ఎట్లా వుందండి?
సభికుడు—నాకు బాగాలేదండి.
ఉపన్యాసకుడు—ఎందుచేత?
సభికుడు—మీరు మాట్లాడడానికి బదులుగ ఉపన్యాసం చదివారు. అది ఒకలోపం. దానిని బాగా చదవలేదు. అది రెండోలోపం. అందులో చదవగలిగి ఏమీ లేదు. అది మూడోలోపం.

బిల్లు

కోజుకు ఎనిమిది గంటల చొప్పున ఆరుకోజులు పనిచేసే నట్లుగా వ్రాసి, ఏదై గంటలకు సామ్యియ్యవలయునని వ్రడంగి బిల్లు చేతికిచ్చెను.

యజమాని—నలభై ఎనిమిది గంటలేగా, నీవు పని చేసింది?

వ్రడంగి—బిల్లు తయారు చేయడానికి ఇంకో రెండు గంటలు పట్టినవండి.

పాలు

తల్లి—పాలు పొంగినప్పుడు చూడమని, నేను చెప్పలేదా?

కొడుగు—చూశాను. అప్పుడు నాలుగు గంటలయింది.

నాడెం

ఒకడు—నాకాలమిద తలకాయపడే అదృష్టం ఎవరో ఒకరికి కలుగుతుంది.

ఇంకొకడు—చాలమందికి చేతులుమాత్రం పడుతవి.

భూమి

కాబాయ్య అల్లుడు—మిత్రాతురు నడిచే భూమికూడా నాకు ఎంతో బాగుంటుంది.

మామ—అయితే, ఆభూమి తనఖాలోవుంది. సొమ్ము చెల్లించి తనఖానుండి విడిపించు.

కాఫీ

డాక్టరు—మీరు కాఫీతక్కువుగా తాగాలె. లేకపోతే, రోగం వుదరదు.

రోగి—నేను కాఫీ అసలే తాగనండి.

డాక్టరు—తాగకపోతే, తాగితీరాలె.

బ్యాంకు

ఒకడు—నీకు బ్యాంకులో పనిదొరికిందటే. మానేజరు నిన్ను ఎరుగును కాబోలు.

ఇంకొకడు—మానేజరు నన్ను ఎరుగడు కాబట్టే, పని దొరికింది.

ఏడుపు

తల్లి—ఏడుపు చాలించావా?

బాలుడు—చాలించలేదు. కొంచెంసేపు ఆగి ఏడుస్తా.

దారి

అమ్మ—నీవు భర్తనడిచినదారి నే నడవాలె.

పుల్లమ్మ—నాభర్త పొట్టు జవాను. ఆయన నడిచిన దారిని నే నెట్లా నడవగలను?

పుణ్యకార్యం

భర్త—నే నివ్వాలి ఒక పుణ్య కార్యంచేశాను.

భార్య—అ దేమిటి?

భర్త—మాఆఫీసులో ఒక గుమాస్తా పెళ్లిచేసుకుంటాను, జీతం వృద్ధి చెయ్యమన్నాడు!

భార్య—అట్లా చేసారా?

భర్త—చెయ్యలేదు. అందుచేత పెళ్లి జరుగలేదు. అగుమాస్తాకు కష్టం తప్పించాను.

ఏది కావాలె?

మేనమామ—నీకు ఇల్లు కావాలెనా, మోటారు బండి కావాలెనా?

మేనల్లుడు—మోటారే కావాలె, యిప్పించండి.

మేనమామ—ఇల్లులేక ఇబ్బంది పడుతున్నా నంటివే.

మేనల్లుడు—మోటారుబండి దొరికితే, ఇంట్లో వుండడానికి అవసరముండదు.

కొమ్ములు

ఉపాధ్యాయుడు—కొమ్ము లుండి, దగ్గిరికి పోవడానికి అపాయకరమైనది ఒకటి చెప్పు.

బిద్యార్థి—మోటారు బండి.

చీరె

భర్త—ఈచీరె చాలా ఖరీదయినది. వెల ఎంత?

భార్య—నే నేమిదబ్బు ఖర్చుపెట్టలేదు.

భర్త (సంతోషంతో)—మీవాండ్లుపెట్టారు కాబోలు.

భార్య—లేదు.

భర్త (దిగులుతో)—అయితే ఎట్లా వచ్చింది?

భార్య—మీపేర ఖర్చువ్రాయించి, వాడుకకొట్టో తెప్పించాను.

ఎక్కడ?

టీచరు—ఒకరయిలు గంటకు ముప్పయిమైళ్ళు పోతుందనుకో. గంట అయితేరువారత, ఇంకోరయిలు బయలుదేరి, గంటకు ఏభయిమైళ్ళు పోతుందనుకో. రెండోరయిలు మొదటి రయిలును ఎక్కడ కలుస్తుంది?

విద్యార్థి—అఖర్ పెట్టదగ్గర.

ఉత్తరం

తండ్రి—నే నిచ్చిన ఉత్తరం పొట్టులో వేసావా?

బాలుడు—వేసాను.

తండ్రి—అయితే, స్టాంపుకోసం ఇచ్చినఅణా మర్చితినుకువచ్చావేమి?

బాలుడు—స్టాంపు కొనవలసిన అవసరం లేకపోయింది.

ఎవరూ చూడనప్పుడు, ఉత్తరం పొట్టుపెట్టెలోవేసి, పరిగెత్తుకువచ్చాను.

మార్పులు

టీచరు—యద్దం జరిగిం తరువాత, యూరపు మ్యూజిక్ ఏమిమార్పులు జరిగినవో చెప్పు.

విద్యార్థి—మల్లి రంగువేసారండి.

పాద్రు

ఖయీద్—అయ్యో, పడేడ్డోకా?

జయిలువార్డు—ఘరవాలేదు. వచ్చేది చలికాలం. పగ

లుపాద్రు తక్కువ కాబట్టిరోజులు త్వరగానే గడిచిపోతవి.

సంతోషం

వైద్యుడు—తమరు ఎప్పుడూ సంతోషంగా కాలం గడపాలె.

పెద్దమనిషి—అవివయమై భయం లేదు. నాల్గై తక్కువపనులు జూసి నేనే నవ్వుకుంటుంటాను.

దయ

కార్యదర్శి యిట్లా నోటీసు పంపెను.

భగవంతునిదయ వుంటే, సోమవారం కార్యవిర్వాహ కసభజరుగుతుంది.

భగవంతునిదయ వుంటే, మంగళవారం సామాన్యసభ జరుగుతుంది.

ఎట్లాగయినా బుధవారంనాడుమాత్రము, మహాసభ తప్పకుండాజరుగుతుంది.

కొట్టడం

ఉపాధ్యాయుడు—నీవు నీవుబట్టోచేసిన అల్లరికి, మీ నాన్న నిన్ను బాగాకొట్టాడా?

విద్యార్థి—కొట్టలేదు. నొప్పివుడుతుందని ఆయనకు భయం.

ఉపాధ్యాయుడు—అయితే మానాన్నకి చాలా జాలి గండె అని తలుస్తాను.

విద్యార్థి—కాదండి. మానాన్నకు పక్షవాతమండి. చెయ్యి ఎత్తితే, నొప్పిండి.

రిపోర్టుకు

రిపోర్టు పంపిన సమాచారాన్ని సంపాదకుడు చాలా భాగం కొట్టివేస్తుండెను.

రిపోర్టు—అయ్యో, నేను ఏమి వ్రాసినా, మీరు సంతోషించరు. మల్లి నాపాతపనిలోకే వెళ్ళుతాను.

సంపాదకుడు—పాతపని ఏమిటి?

రిపోర్టు—న్యూనుపేపరుపని.

వర్ణన

పిచ్చెమ్మ—నాపెనిమిటి నన్ను ఒక్కసారి అయినా తిట్టలేదు.

వెట్టెమ్మ—నీవు ఎంత అదృష్టవంతురాలవమ్మా. నీ పెనిమిటి అంతకాంతం గలవాడు కాబోలు.

పిచ్చెమ్మ—అది కాదు. వట్టిభయస్సులు.

హాస్యం

ధనికుడు—ఇవ్వాలి సాయింత్రం ఎవరో, హాస్యం చెప్పు తారట. మీరు తప్పకుండా రావాలె.

గుమాస్తా—నేను అవసరమా?

ధనికుడు—అవసరమే. ఏదయినా నవ్వుపాట వచ్చినప్పుడు, నాకు చక్కలిగిలి పెట్టండి. నేనుకూడా నవ్వుతుంటాను.

రహస్యం

భర్త—స్త్రీలు రహస్యం దాచకుండా ధర్మరాజు కాపం ఇచ్చాడు తెలుసునా?

భార్య—నేను దాచానే. ఇంతకాలంనుంచి నాకెన్ని ఏండ్లున్నవో ఎవ్వరితో చెప్పలేదు.

భర్త—ఇకముందు చెప్పుతావేమో?

లలితా శ్రమ గ్రంథావళి

ముగ్ధేంద్రసంధ్యావందనభావ్యము 28 వివయములు గలది యపూర్వము. 1-8-0
బాలాసహస్రనామస్తోత్రము. ఇందు బాలచికిత్సా ప్రవరాజకవచములు సామాఖ్యలునుగూడ గలవు. 0-4-0
ముగ్ధేంద్రపరప్రకాశిక 1-8-0
హితోపదేశములు. పీఠికయందు వేదాంతార్థము వివరింపబడియున్నది 0-4-0
ఒకరకములోనగాని భిన్నరకములగాని మూడు పుస్తకములు తీసిన తపాలాఖర్చు భరించెదము. లేనిచో కొనువారిదే.

వెంపటి- కుటుంబయ్యశాస్త్రి,

6-9, సోలయప్పమొదలిపిడి, మైలాపూరు, మద్రాసు.

ఆయుర్వేదకలావిభూషణ

విద్యాన్ కె. శేషశాస్త్రిగారి

జగత్ప్రసిద్ధఆయుర్వేదాంధములు 3114

చంద్రమాడపాకము:— ఇల్లము, పాండు, మున్నగునాటివలన కలిగిన అశక్తిని పోగొట్టి మంచిబలమును ఇచ్చును. ధాతుసంబంధమైన వ్యాధులకును స్త్రీవ్యాధులకును నుండివిని. శస్త్రచికిత్సాంధములలో లోకప్రసిద్ధి జేందినది. ఒక నేరు రియూమత్రమే.

అన్నివిధములవ్యాధులకు ఔషధములు దొరకుమన్నవి.

అడన్:—మ్యానేజర్, ఆయుర్వేదశాల

శృంగేరి పోస్టు, మైసూరు ఇలాఖా.

తిరువూరు

ఈ గ్రామములో శ్రీ బ్రాహ్మచర్యమును పాటించు వారికి పట్టాభిషేకమును పంపిణీ చేయుచున్నది. అందుకు పాటించు వారికి పట్టాభిషేకమును పంపిణీ చేయుచున్నది.

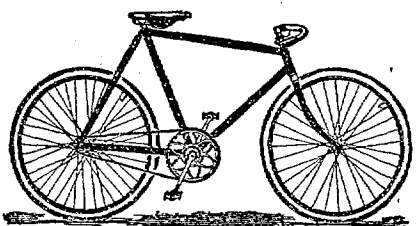
శ్రీ బ్రాహ్మచర్యమును పాటించు వారికి పట్టాభిషేకమును పంపిణీ చేయుచున్నది. అందుకు పాటించు వారికి పట్టాభిషేకమును పంపిణీ చేయుచున్నది.

శ్రీ బ్రాహ్మచర్యమును పాటించు వారికి పట్టాభిషేకమును పంపిణీ చేయుచున్నది. అందుకు పాటించు వారికి పట్టాభిషేకమును పంపిణీ చేయుచున్నది.

(పురవాసి)

మెరయునట్టిదంతయు బంగారముగాదు తెల్ల నిదంతయు తీరంబుగాదు అనునది మిక్కిలి బాగుగా తెలియును.

సైక్లీ తీయటకు ముందు, బాగుగా గమనించుకొనుడు 2545

- నియూహాడ్స్ రోడ్స్ రూ 125
నియూహాడ్స్ ఆర్మీమాడలు రూ 135
మినోరు స్టాండ్ రూ 85
మినోరు స్పెషలు (B. S. A.)

భాగములు గలవి యుడునది రూ 100
రాయల్ నెం. 5 డెకలవ్ కేంబ్రిడ్జ్ టైరుతో రూ 58
రాయల్ నెం. 5 డెకలవ్ కార్డు టైరుతో రూ 69
ఇప్పుడే, నైకిస్టైనను, దానిసామానులైనను, లేక మోటారుసామానులైనను, కావలసియుండిన, మాకు వ్రాసి, తెలిపిన ఆలశ్యముకాకుండ వెంటనే తక్కువ ధరకు వి. పి. ద్వారా పంపించెదము. నైకిస్టై ఆర్డర్ చేయునపుడు రూ 15 అడ్వాంసుగా పంపించవలెను.

ఆర్. పటేల్ అండు కంపెనీ, మదరాసు.
18 అండు 20 జనరల్ పీలర్స్ రోడ్డు, ముపులురోడ్డు, మద్రాసు.
R PATEL & Co., MADRAS.
Sole Agents for Wolseley Cars, Westinghouse Batteries etc., Mount Road, Madras.

ఆయుర్వేద ఔషధ రత్నాకరమ్
అపూర్వ అత్యద్భుత గ్రంథము రూ 3-0-0
ఆయుర్వేద ఔషధ రత్నాకరమ్ రూ.2. భన్మప్రకాశిక రూ.1.
ఆయుర్వేద భూషణ విమగ్ధ
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి 2046
ఏ. యస్. ఎ. సి. బెజవాడ.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

బుధవారములు (7-10-26)

ఇరువదిగజముల "షీట్" ధరలు
కార్టిక్ మల్లులు 22x22 ముంగిసూర్యులు (బి) రూ 9-12-0.

కార్టిక్ మల్లులు 22x22 వేరు రకములు (బి) రూ 9-0. సరాసరిరకము రూ 8-0.

తెలుపుమల్లులు 1708 రూ 13-4-0; గ్లాస్ 9000 రూ 13-18, రూ 13-14. ఎడ్. ఎడ్. 78 రూ 8-9; ఇ. సి. 78 రూ 9-2; 88-888 రూ 13-8; 8978 రూ 8-4-0 1702 రూ 11-8; 2908 రూ 7-12. 9978 రూ 9-2-0, ఆ5 78 రూ 8-4-0. 578 రూ 8-4-0. Z. Z. 78 రూ 8-8-0.

నూలు

40 నెంబరు, సీమ (5 పౌండ్ కట్టుకు) - ట్యాక్స్ - రూ 5-7-6 చలువ రూ 6-8-0 పచ్చరంగు రూ 8-12-0; పడవ రూ 8-8-0; కాలి రూ 8-10-0 సవరణ రూ 7-14-0.

40 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) - నక్షత్రము రూ 12-1-0.

60 నెంబరు సీమ (5 పౌండ్ కట్టుకు) అడక తెర 16-12-0 నెమలి రూ 15-14; "గేట్" రూ గొడ్డలి రూ 9-7-0 గడ్డిబండి రూ 9-7-0 ఎడ్డుగడియారము రూ 9-4-0; జేటకాడు రూ 9-4-0.

60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టుకు) - భూగోళము - నీలంబేర రూ 18-10-0.

లోహములు

ఇనుము: - బెల్టియను చల్లకమ్మిలు ఒకపానునకు ధర రూ 27-0, రూ 38.

ఇత్తడిరేకు: - ఇంగ్లీషు రూ 260, జర్మను (డిబ్లూ) రూ 286; రాగిరేకు రూ 256, రూ 257.

టిక్ రేకు: - (90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేస్ ఒకటికి) 9" రూ 19-8-0, రూ 20-0.

కలాయిపెంకు రేకు: - 24" గేట్ 6" 7" 9" 15-8-0. 8" 10" రూ 16-8-0.

సిమెంటు పీపాకు వెలు: -

కార్టెజుమూర్తు రూ 14-8, నెమలి రూ 12-0. "జింక" చక్కెర (రెడి) రూ 81-14-0.

వాయిదాధరలు అక్టోబరు రూ 81-18.

నవం - డిసెంబరు రూ 81-18.

వేరు సెనగ పప్పులు

మార్కెట్ ధరలు: - "మిస్" రూ 47, రూ 52. సాదా పాను రూ

వేరు సెనగనూనె

"గానుగ" రూ 121. "పెన్" రూ 117.

అముదము

(గ్రామధర) రూ 90.

వదునుచేసినతోలు రతి 1 టిక్

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like పద్దుతోలు, గేజిలోలు, గేజిమాడలోలు, అవుమాడలోలు, మేకలోలు, గొడ్డలిలోలు.

వదునుచేయని పచ్చితోలు

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like తెంగుపూకు మేకతోలు, బెజవాడ మేకతోలు, తెంగుపూకు గొడ్డలిలోలు, బెజవాడ గొడ్డలిలోలు, అవారముపట్టు బాదన 1-8, కొన్నంపట్టు, రకకాంతలు.

స్వర్ణరత్నాకరము

ఈ దివ్యవృక్షము అమూల్యమైన ఓషధులు, స్వర్ణము, ముత్యము, ప్రవాళము, పొగడము మొదలగు భస్మములు, మేల్కొల్పే పండ్లరసములు చేర్చి తయారు చేయబడినది. అమోఘమైన గుణమున్నది. రోగులు, నిరోగులు సేవించవలెనది. మితిలేని యోగ్యతా పత్రిక లివ్వబడుచున్నది. 10 దినముల ఔషధముగల బుడ్డి 1 కి ధర రూ 10-8-0. వివరమునకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

Bhaskara & Sons., 219, Mint Street, Madras.

ధమపదము

శ్రీరాజా వాసిరెడ్డి దుర్గా సదాశివేశ్వర ప్రసాదబహద్దరుగారు అనువాదములు

అవతారపురుషుడు డగు బుద్ధదేవుని దివ్యోపదేశము లిందుఁ గలవు. పాళీభాషలో ౨౩ సర్గములలో నున్న ౪౨౩ గాథ (శ్లోకము) లకు సరియైన, చక్క-నయిన తెలుఁగు వచనరచనము. మూలగ్రంథముగూడ సమగ్రముగా నిందుఁగలదు. హిందీ, ఇంగ్లీషు, కర్ణాట, ప్రాకృత భాషలలోఁ గల పరివర్తనములను. వ్యాఖ్యలను బరిశీలించి అతిజాగ్రత్తతో నిది యనువదించఁబడినది. జైన బౌద్ధమతములను గుఱించి విపులపరిశోధనముగల వీరిక గొప్పది గలదు. బౌద్ధమతసంప్రదాయ విషయములకు ముఖ్యమయిన టిప్పణి కలదు. బుద్ధదేవుని దివ్యోపదేశములెట్టివో, బౌద్ధమత మెట్టిదో యీగ్రంథముఁ జదివినఁ దెలియగలదు. సుందరమైన బుద్ధనిచిత్ర మిందుఁ గలదు. మేలుకాగితము. అందమైన నిండు క్యాలికోరైండు. వెల రూ ౧-౪-౦.

విలాసము: - సరస్వతీకార్యాలయము, జగ్గయ్యపేట.

లాయరు.

ఇది ఒక మాసపత్రిక. ఇందులో చన్నపట్టణము వగయిరా 7 హయకోర్టుల తాలూకు ముఖ్యమయిన సివిలు, క్రిమినలు రివిన్యూ తీర్పుల యొక్క సంగ్రహము మిగుల సులభతైలిని దేశ రివాజు మాటలతో తెలుగుభాషను ప్రయరింపబడును. మద్రాసు ఎప్పేటు ల్యాండు ఆక్టు, గ్రామఉద్యోగస్థుల ఆక్టుల పయిని జారీకాబడే అన్ని తీర్పుల యొక్క సారము ముఖ్యముగ ప్రయరింపబడును. లాతో సంబంధముగల పత్రిక ఆంధ్రదేశములో యిది తప్ప మరియేదియు లేదు. చందాధనము సంవత్సరముకు షాప్పే జితో సహా రూ 5-0-0 లు మాత్రము అయియున్నది. చందాధనము దరఖాస్తుతో పంపవలెను.

లాయరు ఆఫీసు మేనేజరుగారికి పార్వతీపురము, (విశాఖపట్నము జిల్లా)

లలిత

విజయనగరమున యువజన సంఘపక్షమున వెలువడుచుండు మాసపత్రిక. విద్యాంశుల కాస్త్రవాదములకు కవులకవి తా శిల్పమునకు పండితుల వివిధవిషయవిమర్శలకు విద్యార్థులవ్యాసరచనకు ఇది నూతనరంగస్థలము. చారిత్రక సాంఘికసాహితీ ప్రముఖ విశేషాలములందు వెలువడుచుండును. వింతవింతకథలు చిత్రచిత్రములైన ప్రశ్నములు! విద్యార్థులకు పాటపాటలు! జహంనామములు! ఇట్లు సర్వలక్షణలక్షితం బగు 'లలిత' పండిత, పామర శ్రీ పురుషాది సర్వజనసమాదరణీయమైన రాగలవిజయ దశమినాడు వెలువడుచున్నది. వ్యాసములను పంపగోరువారు అక్టోబరు 8-న లేదోపున కార్యస్థానమునకు చేరుటలు పంపవలెను.

మాదిరిపతి ఉచితముగ పంపబాలము. వలయువారు, ఆరణాలు బిళ్లలుపంపిన బడయగలరు. పిమ్మట చందాదారులగు వారి చందానుండి, ఈ ఆరణాలు మినహాయించుకొందును. చందా సంవత్సరమునకు రూ 8-0-0 ఆరు నెలలకు 1-12-0 విడిపతి 0-6-0 కార్యదర్శి లలితా కార్యస్థానము, విజయనగరము.

ఎంవైరు ఆఫ్ ఇండియా లైవ్ ఇన్సూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ పాలిసిగలవారికి ఇన్ టరిం బోనసు రెండింట్లు యివ్వబడును

1-1-1926 నుండి చెల్లించబడు పాలిసీలకు 1-8-1923 నుండి రూ॥ 1000 కి పరిమితము 1 కి రూ॥ 5 యలకు బదులు రూ॥ 20 చొప్పున ఇన్ టరిం బోనసు పొచ్చించి, చెల్లించవలసినట్లు కంపెనీ అప్రయోగిగాను సిపార్టు చేసినట్లు యిందుమూలకముగ ఎంవైరు ఆఫ్ ఇండియా పాలిసీ దారులకందరికిని తెలియజేయడమైనది.

బోనసునందు గల పొచ్చుల ఈ కంపెనీకి ఆదాయమునందుగల స్థిరత్వమునను, అభివృద్ధికి నిదర్శనము లని పాలిసీ దారులు చంతోషముతో గ్రహించుర.

(1954)

మాన సౌల్తాసి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

శుభాశుభము! (ప్రాప్తభర్తృప్రత్యేకము) గుణముధికము! శివరక్షణలో ఉన్నాధికముచే కలిగిడి పైత్యకాలకీకరములు దివ్యాత్మ్యము. అక్షరము, అరుచి, అపులంకలు, అగ్నిపూర్ణము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, పర్యాంగముల ముందు బలమయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, శక్తి, అగ్నిలు మొదలగువానియందు గలిగిడి పోష్యులను పోషిస్తే దేహమును మంచి అరోగ్యమునకు దెచ్చును.

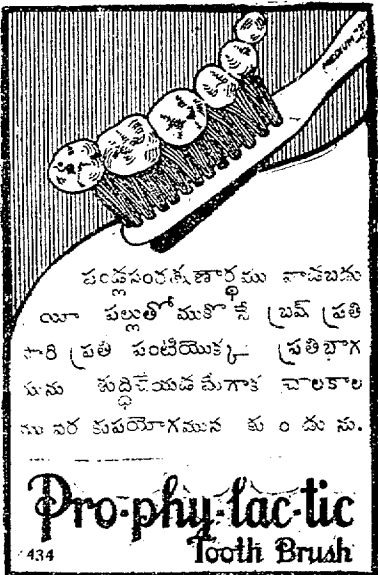
ఈ ఔషధము మేహవాతపోష్యులను వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక ఔషధముల చేరినవి. అనుభవముగల బౌద్ధ ఔషధులచేతను పరమపూర్వకీయ యని చెప్పవచ్చును. పిక్కలూర వాడిమాడిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—

(1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిమిషాలు, ఎలక్ట్రు, కృష్ణా జిల్లా.

Prophy-lac-tic
Tooth Brush

ఈ "బ్రష్"లు మెత్తని వెంట్రుకలచే బాగ్తగా కట్టదులనల్ల యిట్టి భరపనా నిచ్చుచున్నది.

మంచితరుణము త్వరపడుడు

శ్రీమదాంధ్ర కార్తికమాహాత్యము

పురాణము

గ్రంథకర్త—అనివెద్ది జగన్నాథశాస్త్రిగారు.

ఇది స్కాంధపురాణములోని సవత్సర సహితా పరిగణితమున దానికి నూతనాంధ్రీకరణము. కథ లత్యర్థ్యుతములు. కైలి మనోహరము. అనేకపండితకవులచే మెప్పు జెందినది. కార్తికమాసములో నేమి, యితరకాలములలో నేమి. హిందువు తెల్లజదివి పురస్కారము వార్జింపబడిన గ్రంథము, పద్యములు నూతనైతితో వ్రాయబడినవి. 180 పేజీలు.

పోస్టు ఖర్చులు గాక వెల రూ 1-0-0 మాత్రమే.

అనివెద్ది జగన్నాథశాస్త్రిగారు,

కొవ్వూరు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా.

నానత్యాన్వేషణము

గాంధీమహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

రెండవభాగము

ఇరువదవ ప్రకరణము

బాలసుందరం

“మనము మనఃపూర్వకముగా కోరెడు పవిత్రములగుకోరికలన్నియును తప్పక నెరవేరును. నాజీవితమునం దీవిషయము న చాల నిదర్శనములు కనబడెను. బీదలకు నేవచేయునతనియే నేను మనఃపూర్వకముగా కోరుచుంటిని. నాకు నిరంతరమును బీదలగోష్ఠి నే భగవంతుడు కలిగించెను. నేను వారిలో వైకృ మగుటకు గూడ తోడ్పడెను.

నెటూరు యిండియను కాంగ్రెసులో నెటూరులో పుట్టిన భారతీయులను గుమాస్తాలు మున్నగువారును చేరి యుండిరి గాని గిరిమెంటు కూలీలను ఇతర కార్మికులను యింకను దాని యందు చేరలేదు. వారు చందాను చెల్లింపజాలరు గాన దానిలో చేర వీలులేకపోయినది. వారికి నేవ చేయుటలననే కాంగ్రెసువారి అనురాగమును బడయవలెను. అట్టి అనుకూలమాకస్మికముగా తలపించితిని. నేను న్యాయవాదిగా ప్రాక్టీసుచేయు నారంభించి రెండు మూడు నెలలు మాత్రమే యైనందు కాంగ్రెసుగూడ వైకృవాపధ్యముచే యున్నది. అటులండగా నోకనాడు ఒక అవసరపడెడు వాడు కును నే న్నుచు నాకడకు వచ్చెను. దాని బట్టలు చినిగి పోయినవి. ముందటికప్పు రెండువిరిగినవి. నోటివెంట రక్తమువచ్చుచున్నది. అతడు తలకుడ్డను చేతి బట్టుకొని యాస్థిగిలో నాయెడుట నిలిచెను. అతని యజమాని అతనిని గట్టుగాకొట్టెను. నాగుమాస్తా గూడ అరవసోదరుడే గాన అతడు ఆపనివానియందంతెను నంతను అరవభాషలో నడిగి తెలిసికొని నాకు యింగ్లీషులో తెలియజేసెను. ఆ పనివానిపేరు బాలసుందరం. డర్బనులో నుప్ర సిద్ధుడగు నోక యైరోపాదేశీయునియొద్ద నడిచి గిరిమెంటు కూలీగా నుండెను. ఆ పాశ్చాత్యుడు చుర్రాగ్రహమువలన మైమరచి బాలసుందరమును బలమగు దెబ్బలకొట్టెను. అందువలన నతని పండ్లు విరిగినవి.

అప్పుడు బాలసుందరమును నోక డాక్టరుకడకు పంపిరి. అప్పు డనటి డాక్టరు లండనునుగూడ పాశ్చాత్యులే. బాలసుందరమునకు తగిన దెబ్బలసిగిరి తెలుపు సర్టిఫికేటును డాక్టరువద్ద నుండి పుచ్చుకొని బాలసుందరమును మేజిస్ట్రేటునొద్దకు తీసికొనిపోయి అతని నాగ్యూరునును చాళుబుచేసిరి. మేజిస్ట్రేటుకు చాల కోపము వచ్చినది. ముద్దాయియగు పాశ్చాత్యునకు పమములను బంపెను.

ముద్దాయిని శిక్షితునిచేయుట నా అభిప్రాయము కాదు. బాలసుందరం వ్రాసి యిచ్చిన అగ్రిమెంటును రద్దు చేయించుటయే నా అభిప్రాయము. నేను గిరిమెంటుకూలీల నిబంధనలను చదివితిని. గిరిమెంటులేని నాకరు ముందు తెలుపకుండ పని మాని జేసినచో యజమాని సివిల్ కోర్టులో దావాచేయవలెను. గిరిమెంటు ఇచ్చినవా డెటుల నిలిచిపోయినచో క్రిమినలు కోర్టులో కేసు చేయవలెను. కూలీకి ఖైదుశిక్ష విధింపవలెను. కావుననే గిరిమెంటు పద్ధతి బానిసత్వమువంటిదే నని సర్ విలియం హంటర్ గారు నుడివిరి. బానిసవలెనే గిరిమెంటుకూలీగూడ యజమానిసాత్తు లోనివాడే యగును.

బాలసుందరం గిరిమెంటును రద్దుచేయించుటకు రెండు మార్గములు మాత్రమే కలవు. గిరిమెంటు కూలీల రక్షణోద్యోగికి (ప్రాటెక్టరు) తెలిపిన ఆతడు గిరిమెంటును రద్దుచేయును లేదా యింకోక యజమానియొద్ద కతనిని మార్చును. రెండవపద్ధతియజమానియే గిరిమెంటును రద్దుపరచునటుల చేయుటకు నేను యజమానికడ కేగితిని. మీరు బాలసుందరమును కొట్టినందులకు మీపైనే కేసుచేసి మీకు శిక్ష వేయించుట నా అభిప్రాయము కాదు. మీ రతనిని గట్టిగా కొట్టిన ను గిరిమెంటును మీరింకోకరికి మార్చినచో నేను మీ న్నుకుందును.” అని నేను తెలుపగా అందులకతడు వెంటనే అంగీకరించెను. ప్రాటెక్టరు కేరింపగా మరియొక యజమానిని కుడిచినచో నేనును అంగీకరింతు నని అతడనెను.

అట్టియజమాని యైరోపాదేశీయుడుగానే యుండవలెను. గిరిమెంటుకూలీల నుంచుకొనుటకు భారతీయులకు హక్కులేదు.

పాశ్చాత్యులలో నాకప్పుడు పరిచితులగువారు చాల కొద్దిగానే యుండిరి. వారిలో నోక రంగీకరించిరి. నేనతనికి కృతజ్ఞతను తెలిపితిని. మేజిస్ట్రేటు కేసు విచారణచేసి ముద్దాయి నేరము చేసెనని స్థిరపరచెను. బాలసుందరమును మరియొక యజమానికి మార్చుటకు ముద్దాయి అంగీకరించెననినూడ మేజిస్ట్రేటు నమాదుచేసెను.

ఈవిషయము గిరిమెంటుకూలీల కందరికిని తెలిసినది. వారికందువలన నాయందు గౌరవభావ మేర్పడినది. అందులకు నేనుగూడ సంతసించితిని. గిరిమెంటు కూలీలు అనుదినమును నాయొద్దకు వచ్చి వారికప్పుకుఖములను నా కేరించి పోవుచుండిరి.

బాలసుందరం కేసు సంగతి చెప్పి పురి రాష్ట్రమువారికి గూడ తెలిసినది. చెన్నపురి రాష్ట్రమునుండి గిరిమెంటుమీద నెటూరుకు వెళ్లిన వారి కందరికిని యితర గిరిమెంటు కూలీల వలన యీసంగతి తెలిసినది. ఆరాష్ట్రమునం దన్ని జిల్లాలకున్న వ్యాపించినది.

కేసులో విశేష మేమియు లేదుగాని, గిరిమెంటు కూలీలపక్షమున నిర్ణయముగా పనిచేయుటకు పూనుకొని భారతీయుడొకడు నెటూరులోనే యున్నాడనువార్తను వినుటలన వారికి సంతోషమును ఆశ్చర్యమును ధైర్యమునుగూడ కలిగెను. బాలసుందరం తలకుడ్డను చేతిబట్టుకొని నాయెడుటకు వచ్చెనని పైని వివరించెయింటిని. దానిలో నోక విచారకర మగువిషయ మున్నది. గిరిమెంటుకూలీ పాశ్చాత్యునియెడుటకు వెళ్లవలసినపుడు బోడితలతో నుండవలెను. తలమీద టోపీ యుండినను తలకుడ్డయుండిననుగూడ దానిని తీసిచేతిబట్టుకొని యే వెళ్లవలెనని అచటి పాశ్చాత్యులు విధించిరి. ఇది భారతీయులకు చాల నవమానకరము. రెండుచేతులతో సలాము చేసిననుగూడ ఆపాశ్చాత్యులకు తృప్తి కలగదు. నాయెడుటకు వచ్చినపుడుగూడ వెనుకటి ఆలపాలు వలనను అటుల చేయకపోయిన తప్పదమగునేమో యను సంశయమువలనను బాలసుందరము తలకుడ్డను చేతిబట్టుకొనియేవచ్చెను. అది నాకు చాల అవమానకరముగా కనబడి తలకుడ్డనుట్టుకొమ్ముంటిని. అతడు సంశయించుచునే ముట్టుకొనెను గాని అతని ముఖమునందు సంతోషనూచన మాత్రము నాకు కనబడెను.

తోడిమానవులను అవమానపరచుటలన తన కధికగౌరవము కలుగునని మనుష్యుడైనవా డెటుల భావించునో నేను గ్రహింపజాలకున్నాను. (మో. క. గాంధీ-నింగ్లండు 80-9-26)

నీసా 1-8, కు సు ము వి.పి. చార్జి యు 2-0-0 వేరు.

ఈమందు గనేరియా అను నెగకోగమును 24 గంటలలో నివారించి మూత్రద్యారమునుండి వెలువడు ప్రావమును మూత్రము విడుదలనప్పుడు గలుగు మరుగుపాటు, మొదలగు బాధలను వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకు గలుగు యేవిధమయిన కునుసువ్యాధులయినను ఆశ్చర్యముగా కురుచును. 1172-1786

ఆనందకుటీరము, 13, బైరాగిమఠం పీఠి, మదరాసు

లండను కర్ టెన్ అందు హార్ వె, కంపెనీ యఫ్. యఫ్. తుపాకిమందు యివ్వడే యస్. యస్. “మాడ్డసోర్” ఓడనుండి దిగుమతి అయినది. ధర పాను 1 కి రు 1-8-0.

యఫ్. యఫ్. యఫ్. తుపాకిమందు. ధర పాను 1 కి రు 1-10-0.

చిల్లుబద్లు పాట్ ధర పాను 1 కి రు 0-8-0.

స్వెన్సర్ కంపెనీ మదరాసు అందు (బ్రాంచిలయందు.)

స్టీలుగర్రులు

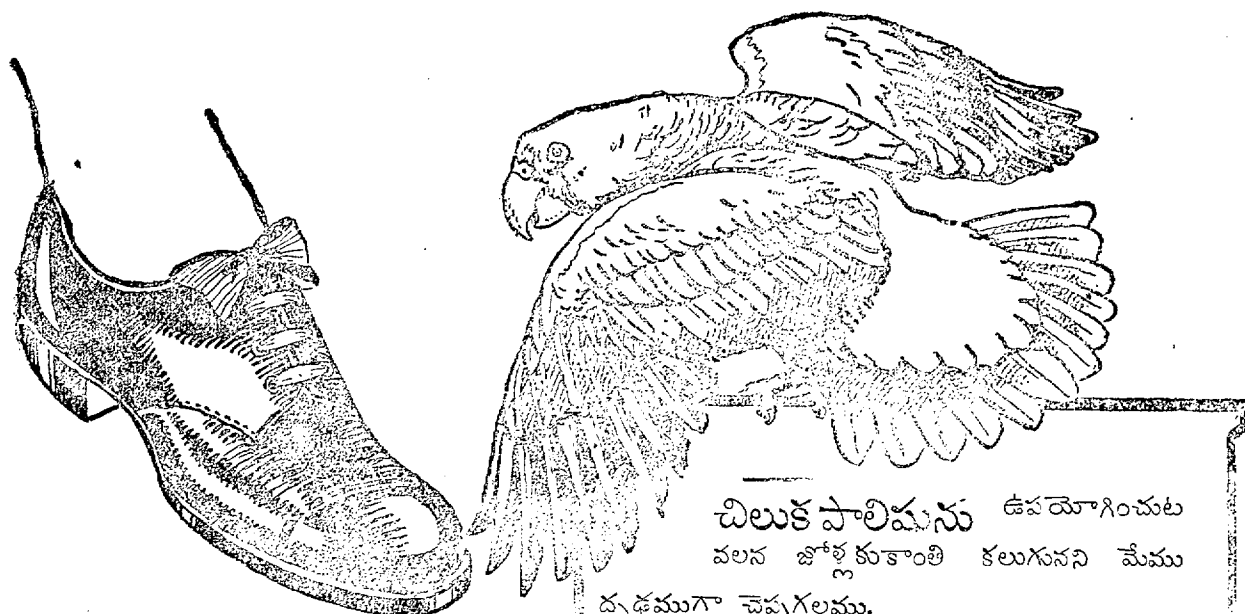
యినుప మూలచట్టాలు, టి. చక్రవర్తి, గుంటుకంబులు, చదరకంబులు, యినుపపాటాలు, కీలకపాటాలు, కలాయి వంకర తగుళ్లు, కలాయి వేలి ముట్లంబులు, యోసాల్పేండడు మెటలు, సిమెంటు, కలాయిగొట్టాలు, యినుపగొట్టాలు, రైసు మిల్లుసామానులు వగైరా. మిక్కిలి తక్కువధరకు విక్రయించెదము. 8184

శ్రీకృష్ణ యింజనీయిరింగు కంపెనీ,

825, తంబుకెట్టిపిఠి మదరాసు

చిలుక పాలిషు

చిలుక పాలిషును ఉపయోగించుట వలన జోళ్లకుకాంతి కలుగునని మేము

దృఢముగా చెప్పగలము.

జోళ్లకు దీనిని తరుచుగ నుపయోగించుటవలన, అవి సొగసుగను, మృదువుగనుండుటయేగాక, చాల కాలమువరకును మన్నినవి మీరు జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. ఎండలు కాయు రోజులలో మీ యొక్క జోళ్లకు చిలుకపాలిషు నుపయోగించుట వలన మీ జోళ్లు యెండవలన పగలకుండను, కుట్లు తెగిపోకుండును, కాపాడును. చిలుకపాలిషు నీళ్లను జోళ్లలోనికి రాకుండ ఆపును. కాబట్టి దీనిని వర్షకాలములో వాడుడు. దీనిని వాడిన చెమ్మవలన తోలు చివుకకుండు యుండును. ప్రత్యేకముగా హిందూదేశము కొరకు దీనిని మంచి వస్తువులచే తయారుచేసితిమి దీనియందు జంతువులయొక్క కొవ్వు యంతమాత్రము కలియలేదు.

AP.1

మేన్షన్ పాలిషు, కర్రసామానులకు ఉపయోగించిన అద్దమువలె కాంతినిచ్చును. ఈరోజుననే ఒక డబ్బీని తీసి చూడుడు.

గోదావరి వార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ-కోటిపల్లి రైల్వే

కాకినాడ, ఆక్టోబరు 2:—కాకినాడ కోటిపల్లి రైల్వే నిర్మాణము త్వరలో ప్రారంభము చేయవలసినదని కాకినాడ పురపాలక సంఘమువారు సిద్ధా రైల్వేబోర్డును కోరిరి. మద్రాసు సదరన్ మహాలా రైల్వే ప్రభుత్వమువారు యింకను ఆ విషయమై పరిశోధన చేయుచున్నారనియు కడపటి ఉత్తరువుల నిమ్మటకు రైల్వే కంపెనీచారి ప్రత్యుత్తరమున కెదురు చూచుచున్నామనియు రైల్వేబోర్డువారు పురపాలక సంఘమువారికి ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. ఈ సందర్భమున ఒకపదంతి కలదు. చామర్లకోట కాకినాడ రెండు స్టేషన్లు సుమారు రిమైల్ల స్వల్పదూరములో జంక్షన్లుగా పెట్టవలయుటగాను చామర్లకోట ఒక్కటియే జంక్షన్ చేయుట కాలోచించుచున్నారట. కోటిపల్లికి పోవలసిన రైలు కాకినాడనుండి పోవలసి యున్నది. కాని చామర్లకోటనుండియే బయల్దేర దీయవలయుచోచన గలదట. ఇందునిమిత్తము చామర్లకోట స్టేషనున కెదురుగా కాలువవైపున నొక ప్లాటుఫారము కట్టుట కాలోచించుచున్నారట. అందుచేత చామర్లకోట కాలువ ప్రవాహ మార్గమును కొంతదూరము మార్చెదరని చెప్పబడుచున్నది. ఈ

మాటలే నిజమైతే 1899 సంవత్సరమునుండి ప్రబలముగా నుండిన ప్రజాభిప్రాయమునకు కేవలము ప్రతిహతముగా నుండును. ప్రజాపయోగమున కననుకూలమే గాక రైల్వేకంపెనీకి పెట్టుబడికూడ అధికమగును. ప్రజాభిప్రాయ విడిచిరలో నెట్లు వ్యక్తీకరింపబడెనగా, ప్రస్తుతమున్న జంక్షన్ చామర్లకోటలో తీసివైచి మద్రాసు కలకత్తా మెయిన్ లైను కాకినాడ మీదుగా పితాపురమునకు కలిపి, కాకినాడను కోటిపల్లి రైల్వేపై జంక్షన్ చేయవలసినదిగా నున్నది. ఇట్లు చేసినయెడల రైల్వే కంపెనీకి గట్టముండదు. అధిక వ్యయ పయన లుండవు. అధిక పెట్టుబడి అనవసరములేదు. క్రొత్తగా భూమి అక్వైరు చేసి కొన నవసర నుండదు. జిల్లాకు హెడ్ క్వార్టర్స్ పముద్రపు వర్తకమునకును నాటువర్తకమునకును కేంద్రము అగు కాకినాడ మెయిన్ లైను మీదకు వచ్చినందున ప్రభుత్వము వారి కేలాభ కరముగ నుండును. చామర్లకోట స్టేషనునకు క్రొత్తగా అభివృద్ధులు క్రొత్త భూములు కలుపుకొనుటలు అవసరముండదు. ఉన్నవిల్లులు, ఫ్యాక్టరీలు, ఉన్న వ్యాపార భాగములకుగాని కాపురమున్న నివాసులను లేవగొట్టుటగాని అనవసరముండదు. చామర్లకోట స్టేషనునందు చాల ఎస్తాబ్లిష్ మెంటు అధికముగా ఇంజన్ల నిమిత్తము నీరునిల్చు చేయుట యిట్టివేమియు లేకుండ సామాన్యమైనది గానయ్యును. దీనినంతకు ప్రభుత్వమువారు గుర్తింతురుగాక.

ఆలస్యపు ప్రకటనలు

జిల్లా గెజటియరు సాధారణముగా ఎప్పుడు చూచినను స్థానిక స్వపరిపాననా సంఘముల తీర్మానాదికములు ఆలస్యముగనే ప్రచురింపబడును. అందరకు తెలిసిన ఏ లెండుమాడు మాసములకోగాని బహిరంగపరచబడవు. 1926 సెప్టెంబరు 22 వ గెజటు నిన్నటికి బహిరంగ పరుపబడెను. అందులో చూచినప్పుడు 1925 సం మార్చి నెల మొదలు 1925 సం నవంబరు నెలాఖరువరకు జరిగిన పెద్దాపురం తాలూకాబోర్డుమీటింగుల ప్రాసీడింగు మూత్రమే కన్పట్టును. ఇంకను సుమారు 10 మాసముల ప్రాసీడింగు బాకీయుండును. ఈలోపము ఎవరినో మనకు తెలిగాని, జిల్లాకలెక్టరు యిట్టి ఆలస్య ప్రకటనములు కలగకండ వెందుచేతి క్రేస్త విహింపరాదు! ఇట్టి ఆలస్య ప్రకటనములవలన ప్రజలకేమైన ప్రయోజనముండునా?

పితాపురం తాలూకాబోర్డుపై సర్కార్ల వేపులపల్లి లక్ష్మీపతి కామ్రొగారు పితాపురం తాలూకా

బోర్డు టుగా నుండినప్పుడు లోకలో ఘండు అక్కాంట్ల ఎడ్డా యశను పెట్ట కొనువని సర్కార్ల చేసిన న్యాయపు పద్దుల నన్నిటిని జిల్లాబోర్డు ఇంజినీరు తోడ్పాటుతో యిప్పుడున్న తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు పరిచూడవలసినదనియు, చేయబడిన పనులు కొన్ని సామానులు తృప్తికరములుగానున్న వో అని కనుగొనవలసినదనియు, ఎందులకైతే సామ్యు తీయబడి వెచ్చింపబడెనో ఆవ్యయమంతయు సరిగా నున్నట్లు తాలూకా

బోర్డు వారు తప్పి పడిన వాని నం గీ క రిం ప
వలసినదనియు యిప్పటి తాలూకాబోర్డు ప్రసిద్ధింబును కోరుచు
1925 సం॥ జూలై నెలలో గవర్న మెంటువారు ఒక మెమోను
పంపించియున్నారు. ప్రసిద్ధింబు తయారుచేసిన రిపోర్టును, నే
తెప్పింబును బోర్డువారు రామోదించిరి. లక్ష్యపతిగారి ఉద్యోగకా
లములో ఆయన అక్కాంట్లనుబట్టి రూ. 10,287-2-0 మొత్తము
ఆయన ఖర్చు పెట్టినట్లున్నదనియు, ఆయన చేయించిన పనులు
బోర్డువారికి తృప్తికరముగా లేకపోయినప్పటికిని- ఆ మొత్తము
లో రూ. 9,952-2-0 అనుచితమున అంగీకరించితిమనియు, శేష
ము రూ. 1,085 లు అంగీకరింప లేమనియు (డిన్ ఆక్టా చేసినా
మనియు) బోర్డువారు తీర్మానించిరి. కాబట్టి లక్ష్యపతిగారి
గారి అప్పీలును పరిష్కరింపబట్టి యీ రూ. 1085 లను
ఆయనయొద్దనుండియే ముదరా తీసికొనవలసినదని గవర్న మెంటు
వారికి బోర్డువారు వ్రాసిరి. బోర్డువారు రంగీకరించిన రూ.
9952-2-0 ల వ్యయము గల పనులుకూడ బోర్డువారి కాంక్షను
పొందనిదే లక్ష్యపతిగారి గారు చేసిన నభిప్రాయమునుకూడ
ప్రభుత్వమువారికి తెలియబరిచిరి.

రామమోహనరావు వర్ధంతి

ఈ వర్ధంతి కాకినాడ పురమండలమున బ్రహ్మసమాజము
వారి యాజమాన్యమున జరుపబడెను. కాకినాడ కాలేజీ ప్రిన్సి
పాలు అగు డాక్టరు వేమూరి రామకృష్ణరావుగారు రధ్యక్షత
వహించిరి. శ్రీయత బలును సాంబనూరిగారు రామమో
హనరావుల జీవితాదర్శములను స్వత్రీకరింపుచు, కార్యదీక్ష
ను, అతనివలెనే జక్కుచుకొనునందే గాక సాంఘికరాజకీయ
ఆర్థికాధి అన్ని జీవితభాగములందును జోక్యము తీసికొని ప్రజా
సేవయు దేశసేవయు దీక్షతో పట్టుదలతో నిర్వహించుచుండ
ననియు, స్వదేశీ అభివృద్ధియు ఆయనవలెనే కలిగియుండి సాంఘిక
సేవార్థమే మానవసేవార్థమే అకలికి తాళలేని బీదల నుద్ధరిం
చుటకై అందరను ఖర్చును ధరింపవలసినదనియు, యిది ముక్తి
దాయకమనియు, హెచ్చరికను పురి గొల్పుచు ప్రబోధము
చేయుచు నుపసన్నిచిరి.

యమ్. నారాయణ, మేనేజరు.

మొనర్చుచి. కోటయ్య, యం.చలమయ్య అండుకో,
క్యాంపు ఛార్జి చర్ మేకర్లు, నర్సారావుపేట.
గుంటూరు జిల్లా

నమృతమైన సామానులు ప్రత్యక్షమైన పనివారిచే తయారు
చేయబడును. మొదటిరకం. రెండవరకం.
క్యాంపు మంచము 14-0-0 18-0-0
పడక మర్చి 7-8-0 6-8-0
మేజుబల్లు డ్రాయరు గలది 10-0-0. లేనిది 8-0-0.
అఫీసు మర్చిలు ఇంకా యితర సామానులుకూడా వున్నవి. త్వర
పడుడు. వినియోగకర్త దేహసౌఖ్యమును పొందుడు. మావద్దవున్న
సామానులకు పూర్తి అయ్యి వివరములు కావచ్చునగు క్యాటలు
లాగునకు పై కనిపించునటువలె వ్రాయుడు. ప్రతిఆర్డరుతోను
2 రింతు సాము అడ్వాన్సుగా పంపవలెను. 2979

ఆంధ్ర భాషానుశాసనము

ఇది రాజమండ్రి కాలేజీ పండితులగు బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది
నూర్జనారాయణాశ్రీగారు రచించినది. దీనికి ఆంధ్ర
విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులైన మ-రా-శ్రీ కట్టనుంచి రామ
లింగారెడ్డి యమ్. ఏ. గారు ప్రత్యక్షమైన పీఠిక వ్రాసి
యున్నారు.

ఇందు ప్రాచీనాచార్యాచీన సాంప్రదాయములు రెం
డును చక్కగా వివరింపబడినవి. సుమారు 160 మంది పూర్వ
కవుల ప్రయోగము లుదాహరింపబడినవి. తెలి మిక్కిలి సుల
భము. విద్యార్థులు, పండితులు భాషాభిమానులుగూడ జరుప
వలసినది. ఇట్టి వ్యాకరణ మంతమును తెలుగులో లేదు.
రెండుభాగములు 14 ప్రకరణములు.
రెండు సంపుటములు పోస్తేకాక రు 1-4-0
రెండు కలసిగ వైదు 1-8-0
ఆంధ్రదేశయాపకము, నాటకాదల లక్షణము 0-8-0
కావలసినవారిట్లు వ్రాయవలెను.

తాడూరి సత్యనారాయణమూర్తిగారు,
ఇన్ని సుపేట, రాజమండ్రి.

నిరంకుశాధిపత్యము

పార్లమెంటు విధానముపై ఐరోపాఖండమువారికి
వినుగు జనించినదా ?

ఫిలిపు స్పీడనుగారు కార్మికప్రభుత్వమున ఆర్థిక
శాఖమంత్రిగ నున్నవారు

ప్రాచ్యప్రపంచమున 9 దేశములలో నిరంకుశాధికార
ప్రభుత్వ మున్నది. అనేక దేశములలో పార్లమెంటు ప్రభుత్వ
విధానము ధ్వంసముచేయబడినది. ఎట్టివిప్లవము లేకుండా ఈనా
ర్యులు జరిగినవి. కొన్ని దేశములలో నామమాత్రముగ పార్లమెం
టు లున్నవి గాని నిజమున అధికారమును ఒకవ్యక్తియందే యు
న్నది. వ్యక్తినిరంకుశాధికారము ఆచార మైనది. పార్లమెంటు
లు మంత్రివర్గములు వీటికాలము అంతముంది నిరంకుశాధికార
ప్రభుత్వవిధానము ఈకాలమునకు సరిపోయినవర్ధియో యని
సందేహింపవలసియున్నది. ఇది ముఖ్యముగ చర్చింపదగిన విష
యము. ఇట్టి మార్పులు జరుపుటకు గారణము, ఇట్టిమార్పులు
జరిపిన దేశీయుల స్వభావములు మున్నగు విషయముల గురించి
విమర్శించెదము.

యుద్ధానంతరము ఇట్టి పరిస్థితులు వ్యాపించె నని చెప్ప
వచ్చును. పెద్దదొంగములవల్ల చిన్నదొంగములు నశించువిధమున
గొప్పనిష్పనమువల్ల చిన్నవిప్లవములు అప్రాముఖ్యము లగును.
ఇట్టివిపరీతములు సంభుమునకు సంబంధించిన అవశ్యావాంతరము
లని చెప్పవచ్చును. గొప్ప అంటుదొంగము దేశమునందు వ్యాపిం
చినప్పుడు దొంగలందఱు నశించి దృఢకాయలైనవారే బ్రతికి
యుండెదరు. కావున ప్రజాయత్న ప్రభుత్వప్రతిష్ఠాపనలను
అంతముందింపవలయునని ప్రజలయందే దెర్పడిన అభిప్రాయ
ములు కార్యవ్యవస్థాపనచెప్పుటకు వీలులేదు. తాత్కాలికోదేశము
అంతముందగనే పరిస్థితులు చక్కబడగలవు.

పార్లమెంటు ప్రభుత్వము అంతముందిన అన్ని దేశములం
దును ప్రభుత్వవిధానము కొన్ని వత్సరములనుండి అధ్యాన్నముగ
నుండెనని చెప్పవచ్చును. పోలండు, రషియా, బర్మీ, చైనా,
పర్షియా దేశములందు విప్లవము జరుగుటకు పూర్వము ప్రభుత్వ
ము మిగుల లోపభూయిష్టమై యుండెనట నిర్వవాదాంశము.
ఈదేశములలో కొన్నిటియందు చిరకాలమునుండి ప్రజాయత్న
పరిపాలనా సంస్థ లుండెను. కాని ప్రజాయత్న పరిపాలనాభి
లాష అనుభవము ఒకదినములోగాని ఒకతరములోగాని సేర్పు
కొనదగిన విషయము కాదు. ప్రజామంగ ప్రజలయందు అభిమాన
ము అంగురించి నృద్ధి గాంచవలయునగాని అంటించుకొనుటవల్ల
లాభము లేదు.

లాటినుజాతులవారికి ప్రజాయత్న పరిపాలనావిషయము
లందు అభిరుచిగలవా యని ప్రశ్నింపవలెను. లాటినుజాతులు
ఉద్రేకపూరితులు. ఉద్రేకము అధికమైనప్పుడు శక్తిసామర్థ్య
ములు గలవృత్తి యొకడు అందరను లోబరచుకొని నిరంకుశాధి
కారము కొనసాగింపవచ్చును. ట్యూటానికుజాతులయందువలె
లాటినుజాతులకు ప్రజాయత్న పరిపాలనాసామర్థ్యము లేదని
చెప్పవచ్చును. పార్లమెంటుపై అన్ని దేశములందు ఒకవిధమున
అసంతృప్తియున్నది. ప్రతినీధులు తమ కార్యములను చక్కగ
జేయుటలేదనియు, తమ ధర్మములను చక్కగ నిర్వహించుట
లేదనియు విమర్శకొనుచు గొణగుచుండుట ప్రజాయత్న పరిపా
లము ననుభవించువారికి సహజమగువిషయము. ప్రతినీధులకూడ
ఇట్టివిమర్శకు అవకాశ మొనగరున్నాడు.

ఇట్టివల స్పెయిను దిక్షేటరు జెనరలు ప్రెమిడిరివేరా
గారు గొప్ప సత్యమును ప్రకటించిరి. ప్రస్తుత ఆర్థికపరిస్థితులకు
పార్లమెంటులు సరిపోవులేదనియు అందుచే వాటిపై విశ్వాస
ము తీసివేయుచున్నదనియు, వారు చెప్పిరి. పార్లమెంటు లీవిధ
మున నిర్వహ్యములగుటకు రెండుకారణము లున్నవని చెప్పవచ్చు
ను. దేశమున జాతీయాభిప్రాయము లేదు. ప్రతివిషయమునూ
దను భిన్నాభిప్రాయములు ప్రకటింపబడుచున్నవి. అందుచే
వివాదములు అధికమగును. ప్రభుత్వమువారు గొప్పనిర్మాణము
లను కొనసాగించుటకు వీలులేకున్నది. నురియొకకారణము పార్ల
మెంటు నిర్మాణము ప్రస్తుతావస్థలను తృప్తిపరచుట లేదు.
ఉదాహరణముగ ఇంగ్లండు పార్లమెంటును గైకొనెదము. ప్ర
స్తుతము ఆర్థికవిషయములు ఆర్థికవివాదములు ప్రాముఖ్యమునకు
వచ్చినవి.

పారిశ్రామిక వివాదములు, యజమానులకు పనివారికి ఏ
ర్దుకు తిగాదలను పరిష్కరించు బాధ్యత పార్లమెంటువారు
ధరింపవలసియున్నది. ఇంతేకాక అంతర్జాతీయ వ్యవహారములు,
ఆర్థికపారిశ్రామిక విషయములు, న్యాయనిర్వహణము, ప్రజా

తేముము మున్నగు అన్నివిషయములకు సంబంధించిన సమస్య
లను పార్లమెంటువారే పరిష్కరింపవలసి యున్నది. ఇవి తమ
శక్తికిమించినబాధ్యత లని చెప్పవచ్చును. ఈబాధ్యతలను పార్ల
మెంటులు ధరింపజాలకున్నవి. మంత్రులు ఉద్యోగులదాను లగు
చున్నారు. మంత్రివర్గమువారి నూచనలపై అసంతృప్తి ముగుచరక
సలిపి తెలయుచుండుట పార్లమెంటుల ఆచారమై యున్నది
చర్చింపబడువిషయములగురించి సభ్యులలో అనేకులకు ఏమియు
తెలియదు. కావున పార్లమెంటులవల్ల లాభములు గలుగవలయు
ననిని కొన్నిమార్పులు జరుగవలయును. రాజకీయ విషయము
లను పారిశ్రామికవిషయములను వేరువేరుగ విభజించవలయు
ను. నూతని నిర్మాణములను గావించుటకు ప్రభుత్వవర్గమునకు
స్వాతంత్ర్యము అధికారము యుండవలెను. అందులకు పారిశ్రా
మికవిషయములను గురించిమాత్రమే చర్చ సలుపుటకు ప్రత్యేక
సభ యుండవలెను. ఈవిధమున పార్లమెంటు నిర్మాణమును
సంస్కరించిన ప్రజలయందట అసంతృప్తి కొంతవరకు తీగింప
వచ్చును. విప్లవములు అంతముందవచ్చును. ప్రజలయంద సం
తృప్తి నశించిన నిరంకుశాధికారికి బలము తీగించును. కావున
ప్రజలు తమస్వాంత్ర్యమును కాపాడుకొనుటకు వేయకన్న
లతో ఎప్పుడును మెలకువతో ప్రసర్దించు చుండవలయును.
(టైముస్ అఫ్ ఇండియా.)

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ గ్రంథములో జర్మనీగారడీ, హస్తలాఘవము, ఇంగ్ల
ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతశైవ్యము, యంత్ర
ములు, చీట్లపేక తమాషాలు, వినోదవిద్యలు మనుష్యుని
మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో
సమాధియగుట, శరీరములేని తలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో
మనుష్యుని నిల్పుటమొదలగు విచిత్రములున్నవి దీనిచే మేజిక్
చేయగలరు. వెల రూ. 4.

చమత్కార గణితము:— (టైముస్ అఫ్ ఇండియా
వారిచే అప్రూవు కాబడినది.) ఇందులో విచిత్ర వినోద మనో
గణితములు, సమస్యలు, చిక్కుప్రశ్నలు, యుక్తి తమాషా
లెక్కలు, గణితావధానముగలవు. జ్ఞానము మనోబలము ఇచ్చు
రసవంత లెక్కలున్నవి. ప్రతివానిదగ్గర నుండవలసిన పుస్తకము
వెల రూ. 1 పి. షి. చార్జి ఆ 5. (6 కి రు 5. 12 కి రూ. 9.
పాస్టేజి యినాం).
పి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరుజిల్లా)

దీర్ఘకాలమునుండి యున్న కడుపు

నొప్పి, అజీర్తి మొదలగువానికి

అద్భుతమైన చికిత్స

దీర్ఘకాలమునుండి నేను మాత్రసంబంధమైన వ్యాధిజలన
ను, చిక్కువ్యాధుల జలనను గలిగిన అతినడముల బలహీనతచే
బాధపడుచున్నాను. నామాఖ్యను నలుపుతిరిగెను. కండ్లయందు
మంటయుండెను. నాఉదాసీనత, అశ్రద్ధయే నాహీనతకి కార
ణము. తిరున శ్వేలిజిల్లా. కృష్ణాపుర నివాసియాను ప్రస్తుతము
చెన్ననగరము, మైలాపూరు, సెన్ థోమునందు లిన్ పెరియార్
విధిలో ఆల్బర్ట్ లాడ్జియందున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాస అ
య్యంగారి అద్భుతసామర్థ్యమును గురించి తెలిసినందున తక్షణ
మే నావ్యాధులకు వారివద్ద చికిత్సను ప్రారంభించితిని. నేను ఒక
సెలనరకు వారి చికిత్సలోనుంటిని. ప్రస్తుతము నా వ్యాధులన్ని
యు నన్ను విడిచినవి. ప్రస్తుతము ఆరోగ్యముగా నున్నా నని
మిక్కిలి సంతోషముతో తెలుపుచున్నాను.
జి. ఎల్. ఫర్నాన్ డెజ్, పి. డబ్ల్యూ. ఇన్నుపెక్టరు,
ఎస్. వి. రైల్వే, తిరువాలూరు జంక్షన్, 2-5-1923.

శ్రీ జీవయాత్ర

గంధకర్మ శ్రీమతి కవితలక కాంచనపల్లి కనకాంబ-విద్వాన్.
(ఈ గ్రంథము తిత్వమును బోధించు ఉత్తమ పద్యకావ్యము
కథ కాదంబరినిబోధి రసవంతముగనుండు. వెల. రూ. 2-8-0.

“గీతాశాస్త్రము వెనకకే”
సీతామాంజనేయ చిరసంవాద
ఖ్యాతిగ్రంథం బ్రథమీ
భూతలమున తీవరూత్ర బోలుక బొగడక.
జీవయాత్రాంతర్గత పద్యముకావలి. వెల రూ. 0-8-0.
వలయువా రీక్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలయును.
పి. టి. జగన్నాథరావు
2/11 ఆలంగా త్రివిశ్వేధి, తిరువల్కీ-జీ-మద్రాసు.

శృంగవరపుకోట

(ఒక విలేఖరి)

శృంగవరపు కోట బోర్డు మిడిల్ స్కూలు పరిశీలకులకు ముందల విద్యా శాఖాధికారిగారు యిచ్చుటకీ వచ్చిన సందర్భమున 80-9-26 తేదీన శృంగవరపుకోట బోర్డుమిడిల్ స్కూలులో నొక విద్యావిషయక మహాసభ జరిగినది. ఆసభకు శృంగవరపుకోట తాలూకాలోని ప్రాథమిక పాఠశాల పాఠ్యాయులే కాక తాలూకాలోని కొందరు మహానాయకులు విచ్చేసిరి. ఈసభకు మ.రా.రా. గోపరాజు భాస్కరరావు పంతులు (తాలూకా మేజిస్ట్రేటు) గారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి.

తొలుదొల్ల మండల విద్యాశాఖాధికారిగారు రకు శ్రీ యంత జన్మమహంతి వెంకట నుబ్బారావు పట్నాయకుగారు ఉపాధ్యాయుల విధులనుగూర్చి గంటన్నరకాల మువ్వనీచిరి. పిమ్మట శృంగవరపుకోట పెకెండరి పాఠశాలయొక్క దురవస్థను గూర్చియు దానినిభిన్నవిధమున మార్చుమనఁబెట్టుటనుగూర్చియు, తాలూకాలోని పెకెండరి పాఠశాలయొక్క ప్రాముఖ్యమునుగూర్చియు తేన్నగా నువ్వనీచి పాఠశాలలో బాలరసంఖ్యయభివృద్ధియగుటకు పెకెండరి పాఠశాల పాఠ్యాయులును ప్రాథమిక పాఠశాల పాఠ్యాయులును తలదండ్రులునుగూడ సమానబాధ్యత వహించవలసినవెనెత్తిరి. పిమ్మట నవంబరు మాసములో విశాఖపట్టణమున జరుగబోవు మండలవిద్యావిషయక మహాసభనుగూర్చి కొంతవరకు ముచ్చటించి పాఠశాల పాఠ్యాయులందరును వివిధవిషయములలో ప్రవర్తనములను తయారుచేసి నాటి మండలమహాసభకుఁ బంపగోరిరి. ఈ ప్రవర్తనములన్నియు అక్టోబరు 15 తేదీలోగా కార్యదర్శిగారికి చేరవలెనట.

అటుపిమ్మట 'రేంజి అసోషియేషను' లగుగూర్చి కొంతవరకువర్ణనించిరి. రేంజి అసోషియేషనులనగా నొక్కొక్కరేంజిలోనున్న ఎయిడెడ్ పాఠశాలల యొక్క మేనేజరులందరును కలిసి యొక సంఘముగా నేర్పడి యాసంఘమువారు తమ ప్రతినిధులను తమ కష్టసుఖము లన్నియు దొరతనమువారికి నివేదించుటకు సంఘకౌనుమండలంపనియును, అటువారుచేసిన తామును కొంతవరకు వారికి తోడ్పడుట కవకాశమునుసమయమును సెలవిచ్చిరి.

పిమ్మట పురపాలక సంఘాధ్యక్షు లగు మోపాడ మనసి నాయుడుగారు యీ పెకెండరి పాఠశాలను మొదట (1918) తామును పొరుగునకులసి యెంతోకష్టపడి బోర్డువారిని వేడుకొని యీ గ్రామమున పెట్టించితిమనియును అట్టిపాఠశాల తాలూకా ప్రజలయొక్క యుపేక్షలనునైన నేమి యిదివరకు పనిచేసిన ప్రధానోపాధ్యాయుల యశ్రద్ధవలన నైన నేమి యిట్టిస్థితిలోనికి వచ్చుటకు కారణమయ్యెనోయను, 1918 సంవత్సరమున ఈ పాఠశాలను తెరచినప్పటిను ప్రధానోపాధ్యాయులుగానుండిన శ్రీయ్యతి, వడ్డమని వెంకటసుబ్బారావు (బి.ఎ.ఎల్.టి.) గారు మరల యీ పాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగావచ్చుట యెంతయు శుభసూచకమనియును సెలవిచ్చిరి.

ప్రాథమిక పాఠశాలలోని పరిక్షలు వివిధకాలములలో జరుగుచుండుటచే ప్రాథమిక పాఠశాలలో విద్యార్థుల గానించిన విద్యార్థులు సకాలము (జూన్) లో నీ పెకెండరి పాఠశాలలో చేరుట కవకాశము లేకున్నదని హెడ్ మాస్టరుగా రిదివరలో డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగారిలో చెప్పియుండుటచే డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరుగారు పెకెండరి పాఠశాలకు నుమోదనముకాలములో తామి పరిసర ప్రదేశములలోని పాఠశాలలను పరిశీలించుట కవకాశము లేదు గాని యీ ప్రాంతములలోని ప్రాథమిక పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు సకాలములో తమ పాఠశాలలోని విద్యార్థులను పరిశీలించి వైకరగతులకుపాఠి అట్టియుల బాలరసంఖ్య (promotion list) తమకుపంపిన తాము దాని నామోదించెదమనియు సెలవిచ్చిరి.

పాఠశాలయొక్క ప్రస్తుతావస్థ ఈసంవత్సరారంభమునుండియు (అనగా వడ్డమని వెంకటసుబ్బారావుగారు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా వచ్చిన దగ్గరనుండియు) పాఠశాలలోని బాలరసంఖ్య నానాటికి వృద్ధిచూచుచున్నది. దురదృష్టవశానందీ ఈ పాఠశాల లోనికి చదువుకొనుటకు వచ్చుచుండిన విద్యార్థులకొక హోస్టలు (వసతి స్థానము) కూడ యేర్పాటుచేయుటకు ప్రయత్నములు చేయుచుండిరి. ఇందుకు జిల్లాబోర్డువారు నుమారు 600 రూపాయలను డబ్బుచేయించిట్లుకూడ తెలియుచున్నది. ఈ హోస్టలు అత్యంత శుద్ధ గంభీరవారమున సీగ్రామమున స్థాపించబడును.

ఏల మా కుటుంబము వారి కందరికిని క్యాకరు ఓట్స్ ఇచ్చుచున్నాను.

క్యాకరు ఓట్స్ ఎట్టి ఆరోగ్య విమృశని నాకు తెలియను. ఏల ఎవరూ నా దిడ్డ లండనిని దీనిచే పెంచెదరి. ఆరోగ్యమును, పుష్టిని అభివృద్ధిచేయుటకు కావలసిన మాంసమును గలిగించునట్టియు, లోహసంబంధమైన ఉప్పులు, విటమినులు మొదలగు వస్తువులు ఇందుగల వని నాకు తెలియను. పెద్దవారికి కూడ ఇది అమూల్యమైన ఆహారమని నాకు తెలియను. అందుచేతనే నేను అందరికి యిచ్చుచు, నేను ఉపయోగించుచున్నాను. నిజముగా ఇది మిక్కిలి రుచికరమైనది. తయారుచేయుట సులభము. మిక్కిలి విశిష్టమైనది. ఇనాముగా పంపబడు మా ఆరోగ్య పుస్తకమును చూయుదు. బిడ్డలను పెంచుట, బిడ్డల కిచ్చు ఆహారము తయారు చేయువిధము మొదలగునవి అందులో గలవు.

Address:—Representatives : MULLER & PHIPPS (India), Limited, Calcutta Bombay Madras Karachi Rangoon

Quaker Oats

క్యాకరు ఓట్స్ చేతితో తాకుటలేదు.

కావలెను

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ తాలూకా యలకుర్రు గ్రామములో నుండు శ్యామలా ధర్మ పాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయుని స్థానమునకు పెకెండరి ప్రైవేటుగువారు కావలయును. దరఖాస్తును శ్యామలా ధర్మపాఠశాలా మేనేజరు, యలకుర్రు, నిడుమోలు పోస్టు, కృష్ణాజిల్లాకు పంపవలయును.

అత్యద్భుతగుణము వసంతకుసుమాకరం మహా ఔషధరాజము

రెండు పండ్లనుంచి కాస్తాస్త్రముగా తయారు జేయబడినది. 4, 5 పండ్లనుంచి గల అతిమాత్రవ్యాధిని 10 రోజులలో నిర్మూలము జేసినది. శుక్లవర్ణములకు విశేష మేహములకు అద్భుతముగా పనిచేయుచున్నది. 2880

వనోపశధిశబ్దాద్ధనిమంటువు

మౌలికలయొక్క 85000 సంస్కృతిభిక్షులకు తెలుగు ఆర్థములకలవు. క్యాలిఫోర్నియా వెల 3-4-0 లు. "భస్మవదీవిక" ఇందు సమస్తభిక్షులు కుడిచేతి భిక్షములు చేయు యానా ఆయుర్వేదవిధానములు గలవు. రు 1 కి రు. 500 కిన్నుతుగల భిక్షులుకూడ గలవు. క్యాలిఫోర్నియా వెల రు. 2-0-0 రు డ్లీ సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

ఇందు బీదబాలురకు ఉచితభోజనపాపాయముకూడ జరుగబోవును. ఈ పాఠశాలకు "బీదబాలర ధనసహాయసంఘము" అను నొకసంఘముకూడ హాతియున్నది. దీనికి తహసీల్దారుగారు అధ్యక్షులు. ఈ తహసీల్దారుగారు పాఠశాలయొడ మిక్కిలి అభిమానమును చూపుచున్నాడు.

కావున యిట్టి శుభకాలమున ఈ తాలూకా ప్రజలెల్ల అవకాశముగా తీసుకుని ఈ శృంగవరపు కోట పెకెండరి పాఠశాలాభివృద్ధికి సర్వవిధముల తోడ్పడెద రని నమ్ముచున్నాను. శ్రీ వడ్డమని వెంకటసుబ్బారావుగారు (హెడ్ మాస్టర్) అవతరణములోనే తాలూకాలోని కొందరు ముఖ్యులను సందర్శింప సిద్ధముగానున్నాడు. అప్పటిలో ప్రజలెల్లకును తమ సహాయమును సానుభూతినికూడ చేసెదరని నమ్ముచున్నాను.

మండలవిద్యాశాఖాధికారిగారు జిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ కాన్ఫరెన్సునకు యొక్కడకూడ ఒక ఉపసంఘమేర్పాటుచేసిరి. అందు పలువురు సభ్యులుచేరిరి. ఈ మండల మహాసభకు జిల్లా కలెక్టరుగారు అధ్యక్షతవహించెదరట. చిరకాలమునకు మరల యిట్టిసమావేశము మనమండలమున జరుగనున్న జి. వెం. నుబ్బారావుగారి విద్యాభివృద్ధిసమస్యకు ఉపాధ్యాయులే కాక మండలవాసులెల్లకును తమ కృషిని సేవగాక సహాయమును చూపెదరని నమ్ముచున్నాము. భగవంతు డీవును నిర్విఘ్నముగా కొనసాగించుగాక! శృంగవరపుకోట పెకెండరి పాఠశాలకు పరమేశ్వరుడు దీర్ఘాయురారోగ్యముల సంపదలొసంగి త్వరలో సంపూర్ణ పెకెండరి పాఠశాలగా మోస్తూలు చేయుగాక. (పురవాసి).

మరకపురేలు గారడీ

అహమదాబాదుమిల్లు యజమానులు ఖండించుట ఆహమదాబాదు, అక్టోబరు 6—ఇండియా పోరతనము ఆర్థికశాఖాసభ్యునకు దిగున ప్రకటించి తంతి ఆహమదాబాదు మిల్లుయజమానుల సంఘముతోపున అన్యత్తుడు నేకు చామిలోలో ఫరేతుగా రంపిరి:—

ఒక పక్షములోపున నేపదు కోట్ల రూపాయలు వెల మజినుండి తగ్గించి మరకపురేలు 18 పెన్నీలుగనుండుటకు దొరతనము తోడ్పడుట అహమదాబాదు యజమానుల సంఘము గుర్తించి విచారించెను. 20 కోట్లవరకు దొరతనము వెలమజినుండి తగ్గింపనున్నదని "మైమ్మ ఆఫ్ యిండియా" పత్రికయందు వెలువడినవార్త ఫలితి గలిగించుచున్నది. ఇట్టి విధానము యిండియా దేశముయొక్క బంగారు రిజర్వును విస్వంసముజేసి, వ్యవసాయదారుల పరిపతి నశింపజేసి, భారతదేశమునందలి ప్రధాన పరిశ్రమను నాశనముజేయుటకు తోడ్పడునని సంఘము విస్వప్రముగ తెలియజేయుచున్నది. కృత్రిమ విధానముచే 18 పెన్నీల మరకమురేలు గావించి భారతదేశమునకు బుద్ధి పూర్వకముగ అవకాశము చేయవలదని సంఘము గోరుచున్నది. (ఆ. ప్రె)

రామలిలోత్సవము

జిల్లా అధికారుల నిబంధనలు

అలహాబాద్ ప్రజలు ఖండించుట

అలహాబాదు, అక్టోబరు 5:—రామలిలోత్సవ సంబంధమున జిల్లా అధికారులు గావించిన నిబంధనలనుబట్టి నేటి సాయంత్రమున పురపాలక పార్కులో హిందువుల మహాసభ జరిగిరి. ప్రార్థనలపయ్యించు మేడలపై వాద్యముల నా పవలయునని మేజిస్ట్రేటు గావించిన ఉత్తరువు లాప్రకారముగ సమర్థింప సాధ్యముగాదనియు, అట్టి ఉత్తరువుల జారీచేయుట చే బ్రిటిషు ప్రతిష్ఠ అధికారులు తగ్గించుచున్నారనియు పండిత మదనమోహనమాలవ్యగారు దెల్పిరి. సత్సంగహము సల్యమలదని యు, ఇబ్బందులను ఓర్చుకో దాటవలయు ననియు పండితుడు సభ్యుల హెచ్చరించెను. కాంతికి భంగము గలగజేయవలదనియు, కాన్స్టిట్యూషనలు పద్ధతి అవలంబింపవలయు ననియు మాల వ్యగారు ప్రజల ప్రబోధించిరి. మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువునెడ ప్రజలందు జనించిన రోషమును తెల్పుచు, గవర్నరును, రాజప్రతి నిధిని జ్యోతిషుగలిగించుకొనవలయు నని వేడుచు తీర్మానములు గావించబడెను.

రామలి కమిటీ, జిల్లా అధికారులనుద్దేశ వివాదము జరుగుచున్నది. రామలి కమిటీ అధ్యక్షులు బాసుగారు వ్రాసిన లేఖకు సమాధానముగ దిగువ అంశముల పోలీసు సూపరింటెండెంటు వ్రాసెను. “ప్రజల అర్థప్రాణముల గాపాడీ కాంతిభద్రతల సంక్షోభము ప్రధానభారము జిల్లా మేజిస్ట్రేటు పోలీసు కాఫిలపెగలదు. మతసంబంధముగ ఉత్సవములపై నెట్టి నిబంధనల గావించుటకు మాకంతకయ్యియులేదు. కాంతికి భంగములేకుండ అట్టి ఉత్సవములు జరుపబడునని మాకుతోచివచ్చును మే మట్టి ఆటంకముల గలగజేయము. గతకొన్ని మాసములనుండి అలహాబాదుచరిత్ర గరవిన పాతములవలన పోరాటములు లేకుండ రామలిలోత్సవము జరుగునని మా కంతగ ఆశకన్వించుటలేదు. మా సలహా ప్రకారముగ హిందువులు ఊరేగింపు గావించుట కంగీకరించినగాని అల్లరులు సంభవింపకమాననని మాకు తోచుచున్నది. సాంప్రదాయానుగుణముగ వచ్చుచున్న రామలి జీవితచరిత్ర ప్రకారము తప్పకుండ మెలగినయెడ కష్టములు తొలగునని తోచుచున్నది. ఏలన సరిగా సూర్యాస్తమయమున యము నానదిగట్టు వై వాహనము భిక్షిభూతము జేయవలయును. కాబట్టి ఉత్సవము తీవ్రకారముగ జరపినయెడ మేడలయెదుట వాద్యముపనుస్య బయలుదేరుట కవకాశములేదు. కాబట్టి సరిగా సూర్యాస్తమయమునకు యమునానది తీరమునకు ఉత్సవము వచ్చుకొనినారు ఏర్పాట్లుగావించవలసినదని మీకు సలహా నిచ్చుచున్నాము. ఈసలహా మీ కంగీకారముగ లేనియెడ, మరియొక మతమునకు సంబంధించిన సమీక్షలు అభిప్రాయముల గౌరవించు నిమిత్తము, రామలి ఉత్సవము ప్రార్థనలపయ్యించు మేడలయెదుటనుండి ఊరేగింపు బోవునెడ వాద్యముల ఆపుజేసి జై దార్యము జూపవలయునని మీకు సూచించుచున్నాము.”

బాసుగారి ప్రత్యుత్తరము

ఈ ఉత్తరమునకు సమాధానముగ బాసుగారు దిగువ ప్రకటించిన సమాధాన మందిరి:—

“లాప్రకారముగ ప్రజలకుగల హక్కులను గాపాడుచు లా, అర్ధరూప సంక్షోభవలసియున్నది. ఇందులకు భిక్షముగ వర్తించినయెడ, పరిపాలనను చిందరవందరలపాలగును. మామూలుప్రకారముగ రామలిలోత్సవము జరపుకొనుట హిందువుల వ్యాయసమ్యక్తమగు హక్కు అని అంగీకరించినయెడ, వారి హక్కుల కెరవేర్చుకొనుటయందు హిందువుల రక్షించుటయే అధికారుల ధర్మమని విస్పష్టమగుచున్నది. గత సంవత్సరముననుండి హిందువులు ఉత్సవములు జరుపుకొనకుండ జారీచేసిన ఉత్తరువులన వారి కెంత అసంతృప్తి గలిగినదియు మీరెరుంగని విషయము గాదు. ఒక ఉత్సవముతరువాత ఒక ఉత్సవము జరుపకుండ హిందువులు మాని వేసినను, వారి అసంతృప్తి హెచ్చుచున్నను, కాన్స్టిట్యూషనలు పద్ధతి నవలంబించి యిబ్బందుల తొలగించుకొనుటకు వారు యత్నించుచుండిరి. జిల్లా అధికారులకు, స్థానిక ప్రభుత్వమునకు హిందువులు మహజరు లంపిరి. బహిరంగసభల గావించిరి. కాని చట్టప్రకారముగ గల హక్కును అనుభవించుకొర కొక్కమైన వారు అధికారుల ఉత్తరువును నిరసింపరైరి. వారికి గలదని తెల్పబడు హక్కు అనగా మేడలయెదుట వాద్యము లేకుండ జేయుటకు మహమ్మదీయులే అధికారులవలె కాసనమును గావించిరి. వారికి హక్కులు గలవని తెల్పుచు, వారే కాసనమును గావించు వారివలె మెలగుచు దొరతనపుట్టుత్తరువుల ఉల్లంఘించు మహమ్మదీయులకు అధికారులు తోడ్పడుచున్నార. ఇట్టి కథాసందర్భములవలన ఇబ్బందులను హిందువులు తొలగించుకొనుటకు ప్రయత్నించుట కాన్స్టిట్యూషనలు పద్ధతి

BH2. రాచిన్స్ పేటెంటు బార్లి
వ్యాధులను జయింపుడు.

అన్ని వ్యాధులకును, ప్రత్యేకముగా జ్వరములకు రాచిన్స్ పేటెంటు బార్లి అవమానమైనది. ప్రధాన వైద్యులందరిచేతను రాచిన్స్ పేటెంటు బార్లిచే రయారుచేయబడు గంతయే నిర్ణయించబడుచున్నది. అత్యుష్ణముగల దేహమునకు చల్లదనము నిచ్చును. ఇతరమైనవన్నియు వమనముగచున్నప్పుడు ఇది ఉదరమునందు నిలుచును. మరియు ప్రత్యేకరమైనది చురుకుదనము నిచ్చును, అలసటను దీర్చును.

మీ వైద్యుడు యిక ముందెప్పుడైనను బార్లిగంజని నిర్ణయించిన, అది వెరల్ బార్లినుండి రయారుచేయబడునది కాదనియు, రాచిన్స్ పేటెంటు బార్లినుండియే రయారుచేయబడవలెననియు మీరు దృఢముగా గ్రహించుడు. రాచిన్స్ పేటెంటు బార్లి క్రేషమైన వస్తువులు కాస్తా క్రమముగా చేర్చి రయారు చేయబడినది. రయారు చేయబడునప్పుడు చేతితో తాకబడుటలేదు. అయితే వెరల్ బార్లిగల అపరిమిత లయలుపడకుండుటకై వాటికి సీమనున్నచుచో కష్ట పలుమాడయ్యవలెను. అవి విడిగానుండుటచే దుమ్ముచేరును. ఒకంత వెరల్ బార్లికి సమానమైన రాచిన్స్ పేటెంటు బార్లి ఎనిమిదింతలు గంజయినను.

రాచిన్స్ పేటెంటు బార్లి నే పట్టుకలతో కొనుడు. మీకు ప్రపంచము నందున్నట్టి అమోఘమైన బార్లి దొరకును. అన్ని వ్యాధులందును ఇది విక్రయించబడుచున్నది.

రాచిన్స్ పేటెంటు బార్లి. మాతన దప్పాలలో
ప్రస్తుతము వైభాగమును కొనుటకు
కోయటకు
విలుగానుండును.

తిగాదనియు కాంతికి భంగము వాటిల్లినను వెలవక ఉత్సవమును సాగించుకొనుటయే ముఖ్యమగు సూచన హిందువులకు తోచకమానదు. కాబట్టి తీర్మానమునకు వచ్చుటకు పూర్వ మీ అంశము గురించి దీర్ఘముగ ఆలోచింపవలసినదని విముఖుల గోరుచున్నాము.”

పై లేఖకు విచారమును తెలియ జేయుచు పోలీసు సూపరింటెండెంటు సమాధానము వ్రాసెను. రెండుమాసాలలో నొక దానిపై నను హిందువులు అవలంబింపజాలని సంబంధములందు “కాంతి కెంజమాత్రమును భంగము గలగజేసితిని రామలిలోత్సవము జరుప నేర్పాట్లు జేయుట మావిధియని జిల్లా మేజిస్ట్రేటును నేనును తలంచుచున్నాను. కాబట్టి రెండుమాసాలలో నేనొక ఒకవరకు వై మాత్రమే రామలిలోత్సవము జరుప అనుష్ఠానియ్యవలసని తెలియజేయుచున్నాను. సూర్యాస్తమయము గాక పూర్వమే ఉత్సవము యమునానదితీరమునకు జరపవలయును; లేదా సాయంసమయమున మేడలందు జరుగు ప్రార్థనా సమయమున వాద్యములు మేడలయందు వాయింపరాదు.”

హిందువుల అసంతృప్తి

రామలిలోత్సవము సంబంధమున అధికారులు గావించిన నిబంధనలమాలమున అలహాబాదు హిందువులందు అసంతృప్తి బయలుదేరెను. మామూలుప్రకారముగ రామలిలోత్సవము జరుపుకొన వీయవలసినదని బాసుగారు దవర్చయనకు తిలకింపెను. అలహాబాదునకు తిరిగి వచ్చిన పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు నేటిసాయంత్రమున జరగు సభయందు పర్యసించెదరు.

ప్రార్థనల సమయమునకు రామలిలోత్సవము మేడలయెదుటకు రాకుండగ సుభయసంఘములును రాకేతేసికొనినట్లుగ “లేడరు” విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు. (అ. ప్రె.)

స్థానిక నాయకుల కార్యక్రమము

దసరా ప్రాముఖ్యము

తెనుకూరు, అక్టోబరు 5:—హిందూ సంఘమున కంతకును దసరా ప్రాముఖ్యము తెలియగలదు. స్థానిక నాయకులు ఉదయమునుండియు జరుపబడు దేవతార్చనములు గాక వేదాంతోపన్యాసములు కాలక్షేపములు చేర్చరచి ప్రచురించిరి. పురాణప్రసంగమును శ్రీ రాజా దీక్షితగారు మహర్షుడినుండి వచ్చి జరిపెను. 16 వ తేదీన బీదల కన్నదానము చేయబడును. (అ. ప్రె.)

ఆంజనేయ పాసకులు

తిరుత్తణి హనుమజ్జ్యోతిషాలయము

అయ్యా! తిరుత్తణి, గాంధీదేవజ్ఞులైన శ్రీమాన్ వి. కె. శతకోపాచార్యులుగారికి సరియైన జ్యోతిష ఫలములు వ్రాయుటయందు దసరాపాండిత్యము గలదని వ్రాయుట కెంతయు సంతసించుచున్నాడు. దక్షిణహిందూదేశమునందున్న జ్యోతిష శాస్త్రజ్ఞులలో వీరగ్రగణ్యులు. వీరు ఉగ్రమైన ఆంజనేయపాసకులు. అస్వామి కృపవలననే వారత్యక్తులమైన ఫలములను వ్రాయగలుగుచున్నారు

[(సం.) ఎ. తిరువేంగడాచార్యార్

స్వేచల్ డిప్యూటీ తహసీల్దార్, తిరుత్తణి.

24 నవంబరు 1924.

మునిసిపలు కౌన్సిలరు, ఇంజినీరు, గుంటూరు
అయ్యా! తమరు వ్రాసిన ఫలములు జరిగిన పనులకు సరిగ దాఖలా యిచ్చినవి. తమకు ఈ శాస్త్రమునందున్న అత్యద్భుత పాండిత్యమునకు నేను మిక్కిలి ఆశ్చర్యము నొందితిని. తమకు భగవంతు డాయారాకోగ్య విశ్వరూపుల నొసంగుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాడు.

(సం.) యమ్. జి. రాజు

యల్. యమ్. ఇ. వి. యమ్. (ఇండియా) యమ్. ఆర్.

ఎ. యన్. యమ్. ఆర్. యన్. ఎ. (లండను)

ఎ. యమ్. ఎ. యమ్. యన్. ఒ. సి. యమ్. ఇ.

జాతకము

మీ జాతకచక్రముగాని, జననకాలవివరముగాని, రెండును లేనివారు, బాబు వ్రాయవేరనుగాని మాకు వ్రాయవలయును. ఒక సంవత్సరము, నెలవారి నామాలాగ్రముగా ఫలము వ్రాయుటకు రు 2-0-0 సం॥ 5-టికి రు 7-0-0

వివరములకు క్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుడు:—

వి. కె. శతకోపాచార్యులు,

ఆంజనేయస్వామి జ్యోతిషాలయము, తిరుత్తణి.
తెలివిలాసము:—“హనుమాన్” తిరుత్తణి.

కాంగ్రెసు ఎన్నికల ప్రచారము

"నామమాత్ర భిక్షుదారులు"

గావించు అపవాదులు

కాంగ్రెసు నాయకులు తీవ్రముగ ఖండించుట

5 వ తేదీ సాయంత్రము ట్రైవెల్స్ జేసినులో జరుప జడిన కాంగ్రెసు సభకు డివిజన్ కాన్సిలరు శ్రీ. యమ్. సింగారవేలు శ్రేణి గారధ్యక్షత వహించిరి. నాటి సభయందు సభ్యులు గవ్వరచిన యుత్సాహము మిక్కిలముగ నుండెను. శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు డి. కొలంబై గారలు నామమాత్ర భిక్షు భావలన కాంగ్రెసు ప్రతిపక్షులగు డా. పి. వరదరాజులు నాయకులు యి. వి. రామసామి నాయకర్, వి. చక్రయ్య శ్రేణిగారల కవల ప్రచారమును కాంగ్రెసువారిపై గావించెడి అపనిందలను ఖండించి ప్రజలకు సత్యమును విశదము గావించిరి. కాంగ్రెసు అధ్యక్షులకే వోట్ల నొసంగవలసినదిగ ప్రజల నుద్బోధించిరి. సభ్యుల యుత్సాహముతో నాయకుల ప్రసంగము లాకర్షించి కాంగ్రెసు బువరచెదమని ఐకంత్యముతో వాగ్దానములు గావించిరి. శ్రీయతులు సామి వెంకటాచలం శ్రేణి, డా. వి. యస్. వల్లయ్య, సి. యస్. గోవింద రాజులు మొదలయారు, యమ్. యస్. కులకర్ణియ్యగారు గారలు సభ కరుదెంచిన ప్రముఖులలో గలరు.

యమ్. సింగారవేలు శ్రేణిగారు

మాట్లాడుచు కాంగ్రెసువారు తమ ప్రచారమును నిర్వహించుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారి సహకారమును గల్గించుచుండెదమని, సభల జరిపెడి ప్రాథమిక స్వాతంత్ర్యమునే అరికట్టుచున్నారనియు ప్రజల తంతకాలమువరకు ఇట్టి దుర్భర పరిస్థితులను సహించుటకు ప్రశ్నించెడి. అందుచే ప్రజలకు నైన ననిద్రనుండి మేల్కొని తమపై గల బాధ్యతను గమనించి ప్రభుత్వమునకును, తదాశ్రయలకును తగిన పాతము జెప్పవలసినది బట్టిరి. మరియు కాంగ్రెసులో కాంగ్రెసు నాయకుల జస్తిను పక్షమువారు గల్గించుచున్న ప్రతిబంధకములను జూచిన ఎట్టివారికైనను అపమానము గలుగుననిరి. సభవెంట సభ నువారు వదిలెను. సభకు తోరము లేక పోవుటచే నిలువబడినవి. జస్తిను పక్షమువారు సభకు రాజకీయ పోవుటకు తోర అస్వస్థతగాని వేరొక కారణముగాని గాదు. కాంగ్రెసును కరుదెంచి సభాభవనమందు ప్రవేశించక ప్రక్కగదులలో మోసగాండవలె దాగిరి. (అనమానము అనుకేళన నవ్వు) కాంగ్రెసుపక్ష సభ్యులును, అధ్యక్షులు నగు సామి వెంకటాచలం శ్రేణిగారింతవరకు ఒక్కసభకైనను హాజరు గాకుండలేదు. వారు కాంగ్రెసును సభా వ్యవహారముల నిర్వహించెడి విధమును విడిచిన ఎట్టివారికిని విధిమును గలుగకమానదు. ఇట్టి ప్రతిభా శాసనాలకు అధ్యక్షులకు ఎన్నుకొనబడుట అశ్వివసరము ప్రజలవోటులచే ఎన్నుకొనబడి, ప్రజాసేనకై కాంగ్రెసును ప్రవేశించిన కాంగ్రెసు అధ్యక్షులకు తమ ధర్మమును నిర్వహించునంత నిరోధించుచున్న జస్తిను పక్షమువారి యుక్తులను పూర్వ తంతకాలము భరింతురని ప్రశ్నించెడి. కాంగ్రెసులో కమిషనరుగారు పాక్షిక భావమును వహించి కాంగ్రెసు పక్షమునకు నిరోధములగల్గించుట అనేక దృష్టాంతములవలన విశదమయినది. కాంగ్రెసువారు ప్రజలకొరకై పడుచున్న బాధల నెల్లగమనించి స్వాధీనమును కాంగ్రెసు పక్షమును బలపరచుట ప్రజల ప్రధానధర్మమని బట్టిరి. శ్రీనివాసయ్యంగారి త్యాగమును, దేశభక్తిని, సమదృష్టిని గుర్తించి అట్టి నిష్కల్యులను బ్రాహ్మణుడైనంతమాత్రమున మామియుట యశ్రమమని బట్టిరి. ఇది వరకు కాంగ్రెసులో పనిచేసిన బ్రాహ్మణేతరులు దేశమందలి క్షిప్తపరిస్థితులను గమనించి కాంగ్రెసునకు తోడ్పడవలసిన కడకు తలుపులుగ నుండుటయైన స్వాధీనమును ని ని ని ని ని. కాంగ్రెసుపక్షము బ్రాహ్మణుల యధీనమయ్యెనని తలచిన వో బ్రాహ్మణేతర నాయకులు కాంగ్రెసున కౌఠి పత్తిము వహించి కాంగ్రెసువ్యవహారముల చక్కచెట్టుట కాలంకమేమి గలదు? రాయపేట ఎన్నికల తగాదాలో కమిషనరు ప్రవర్తించిన విధమును జూచిన కమిషనరు పాక్షికభావనములు గల కాదని స్పష్టముగ రుజువుచున్నదనిరి.

శ్రీ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు

మాట్లాడుచు డా. పి. వరదరాజులు నాయకులు, వి. చక్రయ్య శ్రేణిగారలు తమపై మోపెడి అపనిందలను ఖండించుచు వారికి తగు సమాధానము లొసంగిరి. బ్రాహ్మణేతరుల వీకాభిప్రాయమువైననే తాము తమిళనాడు రాష్ట్రీయసభ కధ్యక్షత వహించినందున గాటినుండియు వరులు నిర్వహించబడుటలో

లోపము గలుగలేదనియు బట్టిరి. హిందూదేవాదాయముల బిల్లు విషయములో ఈ సమస్యను పాక్షికసమస్యగ జేయలేదనియు అందుచే బ్రాహ్మణ ప్రాతినిధ్యమును బట్టుట అసమంజసమనియు బట్టిరి. తమిళనాడునుండి కాసనసభకు నియమింపబడిన అధ్యక్షులలో అధికసంఖ్యాకులు బ్రాహ్మణేతరులు. చెన్నపురికి ఇరువురు ఆంగ్లము, ఒక కన్నడదేశీయులు అధ్యక్షులుగ నియమింపబడుటచేత తమిళదేశీయుని ఒకరిని నియమింపవలెనను ఉద్దేశముతో డి. బి. మాళిమణిపిల్లైను ఎన్నుకొనిరనియు బిరుదులకై ప్రయత్నింపరాదుగానియు గలవారినికేర్పకొనరాదని కాంగ్రెసుతీర్మాన మేమియు లేదనియు, అందుచే వారు నియమింపబడిరనియు, తిరిగి వారనాగోగ్యముగ నుండుట కలన సి. యస్. గోవిందరాజులు మొదలయారుగారు నియమింపబడిరనియు బట్టిరి. గురుకులకాదావిషయములో శ్రీనివాసయ్యంగారు న్యాయముగ ప్రవర్తించిరిని డాక్టరు నాయుడుగారే యొక మారు ప్రశంసించి యుండిరి. తిరిగి వారే నేడు అపవాదుల మోపుట వారి పవలనునట్టిని తెలియజేయుచున్నదని బట్టిరి. తాము గయాకాంగ్రెసులో స్వరాజ్యపక్ష కార్యక్రమము కంటే తీవ్రమగు కార్యక్రమముండవలెననియు కాంగ్రెసువారు కాసనసభల వశపరుచుకొని స్థానముల ఖాళీకేసి ప్రతిష్టంభము గావించవలయునని బట్టియుంటిమనియు నేటికిని అట్టి తీవ్రాభిప్రాయములే గలిగియున్నామనియు కాని దేశపరిస్థితులను ప్రజల సింసిధతను గమనించి కార్యక్రమ తీవ్రతను తగ్గింపవలసివచ్చెనని బట్టిరి. తాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడుట కలన వరదరాజులు నాయకులగారికి కన్నెర నాయకునియు నాటినుండియు తమపై ధ్వజమెత్తినందు హిందూ దేవాదాయ బిల్లు విషయమై సదాశయ్యుర, టి. వి. వెంకటరామశాస్త్రిగారు బ్రాహ్మణులైనను పానగలు రాజాగారిని వేసేట ప్రయత్నించుచుండెదమనియు, బిల్లును ప్రతికూలురైనవారిలో 22 బ్రాహ్మణేతరులు 8 బ్రాహ్మణులు మాత్రమే యనియు అందుచే బ్రాహ్మణ ప్రాతినిధ్యముని డాక్టరు నాయుడుగారు జెప్పుచుటలు కేవల మసత్యములని బట్టిరి. నిజమేమన, వరదరాజులు నాయకుగారు జస్తినుపక్షములో అంగజేయవలెనని జూచుచున్నారని బట్టిరి. కావున కేవలము ఆకాథంబులును బూటకభిక్షుదారులగు వరదరాజులు నాయకులు, రామసామి నాయకరు, చక్రయ్య శ్రేణిగారలు జెప్పెడి మాటలను నమ్మి మోసపోక నిజానిజములను బరిక్షింపవలయుననిరి. ఇట్టివారికి ఈశ్వరుడు సమబుద్ధి నొసంగవలయునని మాత్రమే ప్రార్థించుచున్నామనిరి.

టి. కె. పావలరు

గారు మాట్లాడుచు శ్రీనివాసయ్యంగారిపేరు నుచ్చరించుటకైనను అర్హులుగాని వరదరాజులు నాయకులు ప్రభుత్వము అయ్యంగారిపై మోపెడినిందలు దేశీయులకు బ్రాహ్మణేతరుల కమానకరమనిరి. వరదరాజులు నాయకులు మొదలగువారిని తీవ్ర ద్వేషించిన శ్రీనివాసయ్యంగారినియే బట్టిరి. తిలకు స్వరాజ్యనిధిలో ధనమున్నంతవరకు కాంగ్రెసు అధ్యక్ష పదవి సద్వినియోగించి, అది సూచ్యములతోడనే కాంగ్రెసుపక్షము నుండి తొలగిరనియు, ముద్రసిద్ధ బ్రాహ్మణేతర నాయకులగు టి. వి. కళ్యాణగుండరం మొదలయారుగారు తమిళనాటికి అధ్యక్షత వహించుట కిష్టములేక, వరదరాజులు నాయకుగారు శ్రీనివాసయ్యంగారిని అధ్యక్షులుగ నుండగోరిరనియు అట్టి వారాబ్రాహ్మణేతర నాయకులని బట్టిరి. పిదప ఉపన్యాసములు రామసామి నాయకరు, వరదరాజులు నాయకుగారు "కపటకృత్యము"లను చేసినట్టివారు బ్రాహ్మణేతర నాయకులని ఎన్నటికిని ప్రజలు భావించరాదనియు, వారుకేసిన అకృత్యములను రుజువుపరచుటకు తాము సంసిద్ధులగున్నామనియు బట్టిరి. డాక్టరు నాయకుగారి బూటకములయే నెల్లడిగా వింప సమకట్టితిమని నుడువుచు ప్రసంగమును ముగించిరి. పిదప సభ ముగింపబడెను.

ఆంధ్ర హోరాలు

(ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘపత్రిక)

మైత్రుత్వముగ్న అక్టోబరుసంచి (సంపుటము 2, సందిక్కు) వ్యాసములు మున్నగువానిని పంపగోరువారు అక్టోబరు నెల పదునైనవ తేదీలో గాత్రుండిచిరునామాకు చేరవలయు పంపగోరెదము.

తేకుమల్ల నాధాయణరావు,

ఆంధ్ర హోరాలు సంపాదకుడు.

రెవి. ఈశ్వరదాసులాపిడి, చెన్నపురి.

నవంబరు 8 వ తేదీ వోటరులు మరువరాని అంశములు

జస్తినుపక్షపు ఆరువత్సరములు అకార్యకరణములు రాయపురము మన్నారసామికోవిల ఆవరణమందు నిన్నటిసాయంత్రము మరియొకసభ జరిగెను. ప్రజల పరిమితిముగ సభ కరుదెంచిరి. శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు సభలోని కరుదెంచునపుడు సభ్యులు జయజయఘోషములు గావించిరి.

పి. మాణిక్యంపిల్లెగారు అధ్యక్షత వహించి మాట్లాడుచు కాంగ్రెసు అధ్యక్షులనే రాగల కాసనసభల ఎన్నికలలో ఎన్నుకొనవలసినదిగ సభ్యులను గోరిరి.

అబ్దుల్ ఖరీం సాహేబుగారు మాట్లాడుచు చెన్నపురి యందెపుడు పరస్పరము పోరాడుచున్న కాంగ్రెసు జస్తిను పక్షములలో కాంగ్రెసుపక్షము అభిలభారతదేశీయమహాసభ యానతిని తలచుచున్నదియు, జస్తినుపక్షమునకు ప్రభుత్వమే గురుసానముననియు బట్టిరి. కాంగ్రెసు స్వార్థమును త్యజించి దేశసేవగావించుచున్నదనియు జస్తినుపక్షము స్వలాభమునకై పాటుబడుచున్నదిగావున దేశక్షేమమును స్వరాజ్యమును నాశించిన కాంగ్రెసు అధ్యక్షులకే వోటుజేయుడని బట్టిరి.

"జస్తిను" అకార్యములు

సంభాషించువాగులును, అసహాయాధ్యమమునకు పనిచేసి కారాగృహమున కంపబడిన మహాలింగేశ్వరుగారు మాట్లాడుచు ఇదివరలో కాంగ్రెసుసభ కధ్యక్షత వహించినవారిలో కంకరనాయకు, దెన్నే మున్నగువారు కాంగ్రెసు కధ్యక్షత నుంచి గొప్ప పు ప్రభుత్వోద్యోగముల స్వీకరించినందు, శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు ప్రభుత్వోద్యోగమునకు ధారాగతమొనర్చి కాంగ్రెసు సేవజేయుచున్నారగావున వారు ప్రభుత్వోద్యోగము నాశించి పనిజేయుచున్నారను యపవాదు కేవలమసత్యమనిరి. ప్రజలపక్షమును వహించి ప్రభుత్వముతో దైర్యముతో పోరాడు కాంగ్రెసుపక్షమును కాసనసభల కనిపిన ప్రజలకోర్కె తీడేనుగాని ప్రభుత్వము నాశ్రయించుకొని తిరుగు జస్తినుపక్షమును బలపరచిన ప్రజల హక్కులు నిరోధింపబడి కాశ్యోతపానిసత్య మేర్పడుననిరి. శ్రీ పల్లి పుత్రారావునందు డా. వరదరాజులు నాయకుగారు వసన్యసింపుచు జస్తినుపక్షము బ్రాహ్మణేతరులకు ప్రభుత్వోద్యోగముల సంపాదించుటలో జయమొందెనని బట్టిరనియు, బాధానీయులు బ్రాహ్మణ ప్రాతినిధ్యమును ప్రభుత్వోద్యోగముల నాశించువరకు విదేశీయ ప్రభుత్వమునకు దాసులై వారి బూట్లు దెబ్బలకు పాలుగురుదనియు, అందుచే ప్రభుత్వోద్యోగములను దేశవిపర్షించి సేవజేయువారినే ఆశంపవలెనని బట్టిరి. ప్రభుత్వముచే రాజుగా సృజింపబడిన పానగలు రాజాగారు లోకాత్తర పూరుషుడగు గాంధీమహాత్ముని "బూటకపు మహాత్ము"డనిబట్టినిండించిరి. (అనమానము, అపమానము కేళలు) ఇట్టిపవిత్రజన్ముని నిండింపగల మానసమందు దేశభక్తి ఆణుమాత్రమైనను ఉండగలదా యని ప్రశ్నించెడి. జస్తినుపక్షమువారు ప్రజలకొనర్చిన కష్టనష్టములను, ముఖ్యముగ ప్రజాబాహుళ్యమును బ్రాహ్మణేతరుల కొనర్చిన సుహృదకారమును వివరించి ఇట్టి దేశద్రోహిపక్షమునకా ప్రజలు వోట్ల నొసంగవలసిన ప్రశ్నించెడి. ఉపసభ్యులు మోచ్చింపుట మొదలగు జస్తినుపక్ష అకృత్యములను వర్ణించి కాంగ్రెసుపక్షమునకే వోటుజేయుడని బట్టిరి.

డి. కొలంబై గారు

మాట్లాడుచు జస్తినుపక్షము 6 సం॥ లనుంచి గావించిన దుష్కార్యముల నెల్ల వోటరులు మననమొనర్చి నవంబరు 8 వ తేదీవరకు మరువకుండవలెనని బట్టిరి. జంబాయిరాష్ట్రమందు 100 కలసారారుకాములుండ చెన్న రాజధానియందు 6042 కలసారారుకాములుండటకు గతమేముయో దుఖాణములను తగ్గించవలసినదిగ కాంగ్రెసువారుచెచ్చిన తీర్మానములను త్రోసి పుచ్చుటకు కారణమేమియో జస్తిను అధ్యక్షులు వోట్లను వచ్చినపుడు ప్రశ్నింపవలసినదిగ గోరిరి. గవర్నరుగారి గృహవెచ్చుమునకై సం॥ కు 12 లక్షలయాశ్రయముల ఖర్చు తగ్గింపవలెనటకు హేతుకేమియో ప్రశ్నింపుచు బట్టిరి. ఉపన్యాసమును ముగించుచు కొలంబై గారు కాంగ్రెసు ప్రబోధమును ప్రజలు మరువజనయియు, ప్రతిక్షేపివారి మాయలకు లోనై దేశభాగ్యమునకు తోడ్పడవలసినదియు ప్రజలను మోచ్చుచిరి. అంతట సభ జయజయధ్వనములతో ముగింపబడెను.

లాహోరు అక్టోబరు 8:—పూర్వము ఓరియంటల్ ప్రాసెసుగారున్న మార్ట్ గులామురసూలు పురేషిగారు పరమభద్ర ముండిరి.

(ఆ. ప్రె.)

కాంగ్రెసుపక్షము: శాసనసభలు *

XXV

భారతశాసనసభ: స్వపరిపాలనము

భారతశాసనసభకు జరిగిన మొదటి ఎన్నికలలో కాంగ్రెసుసభ్యులు పాల్గొనలేదని పాఠకులకు తెలిసినసంగతియే. శాసనసభాబహిష్కార ములు లోనుంటున్న వోటరులు పలువురు ఎన్నికలను బహిష్కరించిరి. రెండవమారు జరిగిన ఎన్నికలలో కాంగ్రెసుసభ స్వయముగ జోక్యము గలుగజేసి కొనకున్నను, స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు పోటీజేయుటకు అనుజ్ఞ నొసగెను. బహిష్కారవాదులు పలువురు దుడుటచేతను, ఎన్నికలలో పాల్గొనుటకు పారికి మనస్సాప్యక పోవుటచేతను, శాసనసభా ప్రవేశమును విధించెడి కాంగ్రెసుతీర్మానము లేక బోవుటచేతను, స్వరాజ్యపక్షమునకు తగినబల మేర్పడకబోయెను. అయినను తమకుగల అవకాశములను స్వరాజ్యపక్షమువారు వినియోగించి, శాసనసభలలో ప్రవేశింపగలిగిరి. స్వరాజ్యపక్షపు కట్టుదిట్టములకు లోబడి వీరు పనిజేయుచుండిరి. శాసనసభా ప్రవేశ నిషేధమును తొలగించుటయే, కాంగ్రెసుసభ పీఠికి జేసిన సహాయము. స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులకు మెజారిటీ లేకున్నను, భారతశాసనసభలోని పక్షములలోకెల్ల అధికసంఖ్యాక మగు పక్షము స్వరాజ్యపక్షమే. స్వతంత్రపక్షమువారు స్వరాజ్యపక్షసహాయము గైకొనుచుండిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు దేశభివృద్ధికరమగు విషయముల నిమిత్తము స్వతంత్రపక్షముతో కలసి పనిచేయుచుండిరి. ప్రభుత్వమువారికి, వీరికలయిక కంటకముగనుండెను. దేశదురదృష్ట వశమున స్వరాజ్యస్వతంత్రపక్షముల కలయిక చిరకాలము కొనసాగలేదు. శాసనసభలకు వెలుపల నిరోధ వాతావరణము వ్యాపించినంతవరకు, స్వతంత్రపక్షసభ్యులు స్వరాజ్యపక్షమువారితో కలసి పనిచేయసాగిరి. కాని, వెలుపలివాతావరణము మందగించగనే, స్వతంత్రపక్షమువారి యుత్సాహము చల్లబడెను. పిమ్మట, వీరు స్వరాజ్యపక్షమునకు ప్రతికూలముగ బనిచేసి, అధికారవర్గమును బలపరుప సాగిరి. ఆసందర్భములను వివరింపకముందు, 1924 సంవత్సర ప్రారంభమున స్వపరిపాలనమును గురించి భారతశాసనసభవారు గావించిన తీర్మానమును, ఆ సమయమున జరిగిన చర్చను సూచించెము.

భారత శాసనసభా చారిత్రమునందు 1924 సంవత్సరము మిన్నయే యొప్పుచున్నది. ఫిబ్రవరి 5 వ తేదీన స్వతంత్రపక్షసభ్యులగు ది. బ. టి. రంగాచార్యులుగారు రాయల్ కమిషనును

త్వరలో నియమించి, స్వపరిపాలనసిద్ధి నిమిత్తమై సంస్కరణచట్టమును వవరింపవలయు నని తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. రంగాచార్యులుగారి దృష్టిరాయల్ కమిషను కన్నను ముందుకు బోలేదు. క్లిట్కోర్క్ ప్రజామోడము బడయజాలదు. అయినను ఆచార్యులువారు సమయమున గావించిన యుపన్యాసము, భావగర్భితమై యొప్పెను. మితవాద దృష్టితో వీరు ఉపన్యసించిరి. కాని, సంస్కరణములు నిరుపయోగము లని వీరు చెప్పక తప్పినది గాదు. సంస్కరణశాసనము చాల లాభకర మని తలచినవారిలో రంగాచార్యులుగారు కొకరు. సంస్కరణములను వీరు అత్యుత్సాహముతో చేపట్టిరి. సంస్కరణ నిర్వహణమునందు 1921 సంవత్సరము మిన్నయే ప్రఖ్యాతి పడెనని ఆచార్యులువారు పలికిరి. ప్రజల సమ్మతితో, వారి సహాయముతో పరిపాలనమును జరుపుటయే సంస్కరణవిధానపు ముఖ్యద్దేశ్యము. ఈకోర్క్ నెరవేరెనా యని, రంగాచార్యులుగారు రడిగిరి. “సంస్కరణయంత్రమును వాడకుండు, దానినిగూర్చి అభిప్రాయమొనగుటకు మా కిష్టము లేకబోయెను. మేముందుచే మనఃస్ఫూర్తిగ సంస్కరణములను మూడుసంవత్సరములపాటు నిర్వహించితిమి. ఫలితమేమయ్యెను? కేంద్రప్రభుత్వముగూర్చి గలిగిన యనుభవముబట్టి, సంస్కరణయంత్రము సంపూర్ణముగ లోపభూయిష్టమని, నిస్సంశయముగ నేను చెప్పగలను. ఈ యంత్రముక్రింద మే మేమైనను నిర్వహింప గలిగినయెడల, అయ్యది మా ఓరిమికిని, పరిశ్రమకును ఫలితము. సంస్కరణయంత్రము చాలకాలముక్రిందటనే విచ్చిన్నము గావలసినది. రెండుమూడు సంవత్సరములక్రిందటనే ఇంటికి బోయి యంత్రము బ్రద్దలయినది గాన దీనిని మేముపయోగింపలేమని చెప్పియుండుము. కాని మేము అటుల జేయదలంపలేదు. యంత్రముతో కలసి పనిచేయవలయు ననుతలంపుతో మాశక్తి సంతను వినియోగించితి” మని రంగాచార్యులుగారు విశదీకరించిరి.

సంస్కరణయంత్రమును మరికొంతబలముతో కొనసాగించినచో, అప్పుడే భగ్నమైయుండెడి దని ఆచార్యులవారి ప్రసంగము తేటపరచుచున్నది. మితవాదులు అతిజాగ్రూకతతో మెలగినను, ఎట్టి అనుకూలఫలము గలుగలేదు. ఇకమీద నెట్టి చర్య నవలంబింపవలయు నని, రంగాచార్యులుగారు రడిగిరి. ముందుకు బోవుటకు వీలులేదు. పదినం వత్సరముల కొకమారు పరీక్ష జరుగు ననియు, ఆపరీక్షలో నెగ్గినచో ముందుకుజనుటయు, లేనిచో వెనుకకు బోవుటయు జరుగు నని సంస్కరణశాసనము ప్రతిపాదించుచున్నది. ఇంతయిగాని, స్వపరిపాలనమువంకకు తప్పక నడచిపోయెద మని తలచుట కవకాశము లేదు. ముందుకు వెనుకకు దిరుగుటయే, భారతీయుల యవస్థ. పాడినదే పాటదప్ప వేరుమార్గము లేదు. “ఇట్టివిధానముతో ఏ నాగరికదేశ మయినను సంతృప్తి చెందునా? మేము నాగరికులమా, అనాగరికులమా అని నేను గట్టిగ నడుగుచున్నాను. ఎన్నటి కయినను మేము బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమునకు అర్హులమయినచో, సంపూర్ణస్వపరిపాలనమున కిప్పుడును అర్హులమే. మధ్యమార్గము నవలంబించుట అసంభవము. ప్రాతినిధ్యప్రతిష్ఠాపనలనుండి, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము

నకు బోవలయును. మధ్యమార్గము లేదు. అక్కడ నిక్కడ సంరక్షణపు ఏర్పాటు లుండవచ్చును. .... కాని అంతరంగిక విషయములకు సంబంధించినంతవరకు, సంస్కరణశాసనము సూచించిన రీతిని, పాక్షిక బాధ్యతను ఏర్పరుచుటకు సాధ్యపడదు. ... శాఖా నిభజనము బట్టియే, ప్రజలవట్ల అవిశ్వాసము కలదని, గ్రహింపవచ్చును” నని రంగాచార్యులుగారు ఖండితముగ బలికిరి. బాధ్యత నిచ్చుటవలననే, బాధ్యత పెరుగునని వీరి యుద్దేశ్యము. ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకు బాధ్యత వహించుచో, పరిపాలనము చక్కబడును. ఈవిషయమై తమ స్వీయాభిప్రాయమును మాత్రము చెలుపుట లేదనియు, ప్రజాభిప్రాయమునే తాము వ్యక్తపరచుచుంటిమనియు, బ్రాహ్మణులయినను బ్రాహ్మణేతరులయినను స్వరాజ్యమునే కోరుచున్నారనియు, తాము ప్రతిపాదించిన తీర్మానము భారతజాతీయేచ్ఛను వివరించుచున్నదనియు, ఆచార్యులువారు సహేతుకముగ నిరూపించిరి. ప్రభుత్వసభ్యులుగ నున్నవారయినను, తాత్కాలికముగ ప్రభుత్వాభిప్రాయమును తెలుపుచున్నను, వెలుపలికి రాగానే సంస్కరణవిధానమును నిరసించుచున్నాడు. అందుకు నిదర్శనముగ రంగాచార్యులుగారు సరస్వతాగారి అభిప్రాయము నుదాహరించిరి. సరస్వతాగారు ఇండియా ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకసభ్యత్వమును వీడిన పిమ్మట జెప్పిన యీక్రింద వాక్యములను పాఠకులు గమనింపవచ్చును.

“సంస్కరణయంత్రము, సంపూర్ణముగ నిరుపయోగము. మేము దీని నికమీద నిర్వహింపజాలము. రంగాచార్యులు, శేషగిరి అయ్యరుగార్ల బోలువారి యెదుట ఎంతకాలము మోకాళ్లపై నిలువబడి ప్రార్థించెదము? శాసనసభవారు ఇది కావలయుననియు, అది కావలయుననియు మొరలిడుచుందురు. కాని మాచేతులను స్వేచ్ఛగ నుపయోగింపవీలు లేదు. శాసనసభ్యుల కోర్కెలు న్యాయములని మాత్రము మాకు తెలియును.”

ఈతరుననే రాష్ట్రప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకసభ్యులును, మంత్రులునుగూడ తమ నిస్సహాయ సీతిని తెలిపి యుండిరి. సంస్కరణములనిరుపయోగమున కింతకన్నను నిదర్శన మేమి కావలయును? “భారతజాతినిర్ణయముగూర్చి ఎట్టి సందియ ముండజాలదు. చట్టము మార్పు జేందవలయు నని వారు గోరుచున్నారు. ఈచట్ట మింకను నిలిచియుండుట వారి కిష్టము లే”దని రంగాచార్యులుగారు పలుకుటయగాక, స్వదేశ సంస్థానములుగూడ స్వపరిపాలనము నాశించుచున్నవని సూచించిరి. ఐల్లెండు ప్రతినిధియగు ఫిట్జిగెరాల్డుగారు, ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సులో హిందూదేశ ప్రాతినిధ్యము గూర్చి చెలిపిన యీక్రింది సంగతులు చాల ముఖ్యమయినవి.

“భారతీయునిస్థానము నాక్రమించి యోచించు నెడల ఇక్కడ జేరిన భారతీయప్రతినిధులు మాతో సమానులని నేను తలంపను. ఏలనన, వారు తమ దేశమునకు నిజముగ ప్రాతినిధ్యము వహింపజాలరు. వారిని స్వతంత్రమగు హిందూదేశప్రభుత్వము పంపియుండలేదు. అందుచే వారు మిగిలిన ప్రతినిధులతో సమానులుగానేరరు. నేనే భారతీయుడనయినచో,

* XXIV వ వ్యాసము నెప్టెంబరు 29 వ తేదీ ప్రఖ్యాత ప్రకటించబడినది.

దేశము వెలుపల భారతీయులపట్ల చులకనగ జూచుటకు కారణము, మనకు లభించిన స్వపరిపాలనము వారికి లభింపకుండుటయే యని గ్రహించియుండును.

స్వపరిపాలనము లభింపనంతవరకు, ఇంపీరియల్ సమావేశములలో గాని, నానారాష్ట్ర సంఘాదిప్రపంచ సమావేశములలోగాని, భారత దేశమున కీయబడుచున్న ప్రాతినిధ్యము వట్టిబూటకము దప్ప వేరుగాదు. ఇందువలన హిందూదేశ స్థానమును తీసికొనిచున్నది. ఇంటగాని వెలుపల గాని భారతీయుల కష్టములు దొలగకున్నవి. స్వపరిపాలన మెంత ముఖ్యవసరమో దీనినిబట్టియే సులభముగ గ్రహింపవచ్చును. 1924 సంవత్సరమున హోంమెంబరుగ నున్న సర్ మాల్కం హెయిలీ గారు రంగారావులు గారితీర్మానము నెదిరించుచు, చొప్పడంటు సమాధానమును జెప్పసాగిరి. స్వదేశసంస్థానములసంగతి యేమని హెయిలీగారడిగిరి. బ్రిటిషుహిందూదేశమునందు స్వపరిపాలనము స్థాపింపబడుచో, స్వదేశసంస్థానములును ఆమార్గము ననుసరించుట నిశ్చయము. కొన్ని సంస్థానములలో నిట్టి చిహ్నములు పొడగట్టుచున్నవి. ఆశ్వర్యమహారాజుగారు వెనుకటి ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సునందు, యీసంగతినే వివరించుచు స్వపరిపాలనావశ్యకతను చాటిరి. యూరపియను వర్తకులు సత్వరస్వపరిపాలనము నభిలషింపరని, హెయిలీగారు భయపెట్టిరి. స్వల్పసంఖ్యాకులగు యూరపియను వర్తకులు, భారతీయులు స్వపరిపాలనము ననుభవింపగూడదనుటకన్న విచారితము వేరుండదు. రంగారావులుగారి తీర్మానము, సంస్కరణశాసనమునకు భంగకరమనియు, పీఠికకు విరుద్ధమనియు, లక్ష్యమువిషయముననే గాక అంతరముల విషయమునగూడ చట్టము ననుసరింపవలయుననియు, హెయిలీగారివాదము. కాని సంస్కరణముల పీఠికను భారతీయు లామోదింపని కారణము చేతనే, రంగారావులుగారు స్వపరిపాలనమును కోరవలసివచ్చెను. ప్రజలు సత్వరస్వపరిపాలనము గోరుటలేదని, హెయిలీగారు చెప్పట, సాహసము దప్పవేరుగాదు. హిందూమహమ్మదీయవిభేదములు తొలగువరకు స్వపరిపాలనము నొసగసాధ్యపడదను హెయిలీగారివాదము, నిరర్థకము. ఏలనన, స్వపరిపాలనమువలన గాని, హిందూమహమ్మదీయవిభేదములు సమసిపోవని, ప్రాజ్ఞులెల్ల రంగీకరించి యున్నారు. చెట్టు ముందా, విత్తు ముందా యను వితండవాదమున కంతాడదు. సంస్కరణశాసనమును మార్చకుండ, ఎంతవరకు ముందుకు బోవుటకు చీలగునో మాత్రము విచారించెదమని తుట్టతుదకు హెయిలీగారు వాగ్దానము జేసిరి. ఈవాగ్దానముప్రకారము, మట్టిమెను కమిటీని పిమ్మట నియమించుటయు, కమిటీవారి విచారణవలన దేశమున కిసుమంతయు లాభము గలుగకుండుటయు ప్రజలెరింగిన విషయమే. కాని హెయిలీగారి వాగ్దానములు భారత శాసనసభ్యులను ఏమాత్రము సంతృప్తిపరుపలేదు. రాయల్ కమిషనును కోరుట ప్రభుత్వమువారి కిష్టముగనుండునను తలంపుతో రంగారావులుగారు తమతీర్మానమును ప్రతిపాదించియుండిరి. కాని ప్రభుత్వమువారు ఏమాత్రము సుముఖతను కనుపరుప రయిరి. రంగారావులుగారి తీర్మానమునకు స్వరాజ్యపక్షనాయకు లగు

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు ప్రతిపాదించిన సవరణ చారిత్రప్రసిద్ధ మయినది. ఈసవరణ సంగీకరించి, భారతశాసనసభవారు తమ గౌరవమును కాపాడుకొనిరి. హెయిలీగారికి తగిన జవాబిచ్చిరి. నెహ్రూగారి సవరణ విషయమై వేరొక వ్యాసమున వ్రాసెదము.

సర్ పాత్రోగారి విజృంభణము

సర్ పాత్రోగారు జప్తిను పక్షసభలలో నుపస్యసించుట యరుదు. కాని గతసమవారమునాడు తిరువళ్ళీక్కిలోని ఎంప్రెసునాటకశాలలో జరిగిన జప్తినుపక్ష సభలో మామూలుప్రసంగముల ధోరణికి వీరును దిగిరి. తమపూర్వులు వీరు లనియు, తాము పిరికివారము గామనియు, బ్రాహ్మణులవలె జప్తినుపక్షమువారు స్వార్థపరులుగారనియు, బ్రాహ్మణప్రాముఖ్యము అడుగంటవలె ననియు, మున్నగు పాటను వీరుగూడపాడిరి. తమయుద్దేశ్యము ఉద్యోగసంపాదనమని వీరంగీకరించిరి. కాని ఇది వారి స్వలాభముకొరకు గావట. వార్తాపత్రికలను వీరు కసిదీర దూపించిరి. దేశములో పరపతి లేనివారికి భూస్వాములు ను ఈ నాందారులు ను వోటుజేసెదరా యని వీరు ప్రశ్నించిరి. భూస్వాములను సామాన్యప్రజలపై ద్రవ్యట కిది ప్రయత్నము దప్ప వేరుగాదు. స్వరాజ్యపక్షము వారిపై వీరికిగల కోపమునకు మేర లేదు. వారు నలిపిననేర మేమి? ఏమియు నెరుగని అమాయకులగు జనులలో స్వరాజ్యపక్షమువారు అసంతృప్తి గలిగించిరట. పరిపాలనా విధానముపట్ల ప్రజలకు అసంతృప్తిలేదని పాత్రోగారింతకాలమునుండియు దలంచుచున్నచో, వీరు భ్రమలో మునిగియున్నారనుటకు సందియము లేదు. విద్యాధికులలోకన్న పల్లెటూరి ప్రజలలోనే అసంతృప్తి విశేషముగ వ్యాపించి యున్నదనుట నిశ్చయము. స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తపరచిరే గాని, వేరు గాదు. ఇంతియగాక, ప్రజల యిబ్బందులన్నియు దీరి, ప్రజేచ్ఛ సఫలము గావలయుననిన, స్వరాజ్య సంపాదనమే ముఖ్యసాధన మనియు, తక్కుంగల వరములవలన ప్రయోజన ముండదనియు, వారు బోధించిరి. స్వాతంత్ర్యప్రబోధము నేరమగుచో, స్వరాజ్యపక్షమువారు నేరస్థులేయగుదురు. త్రాగుడును తగ్గింపజాలక, ప్రజలప్రయత్నములను నిరోధించి, తుదకు తమచేతులను కట్టివైచిరిని సమాధానము జెప్పి, నిస్సహాయత జూపిన సర్ పాత్రోగారిచర్యలు, సత్వరస్వరాజ్యవశ్యకతను తెలుపకనే తెలుపుచున్నవి. పాత్రోగారు తమ యుపన్యాసమునందు స్వరాజ్యవశ్యకత నొక్కమా రయినను ఉదాహరింపకపోయిరి. ఉద్యోగవాంఛావరులకు ప్రజల స్వాతంత్ర్యముసంగతి పట్టునా? ఉప్పుపన్నువిషయమై జప్తినుపక్షమువారి నిర్దోషిత్వమును వీరు చాటిరిగాని, నిజ మెటులున్నది? ఉప్పుపన్నును భారతశాసనసభవారు 1-4-0 నుండి రు 1 కి తగ్గించినందుకు, సింపుననుగారితో పాటు జప్తిను మంత్రులును తదితరులును భారతశాసనసభ్యులను నిందించుట కెటుల బూనుకొనిరో, వెనుక దెలిపియుంటిమి. మీదుమిక్కిలి సర్ పానగల్ రాజుగారు, ఉప్పుపన్ను తీర్మానము రాబోవు ఎన్ని

కలలో నొక పరీక్షగ నుండుననిగూడ భయపెట్టిరి. ఉప్పుపన్నును రు 1-4-0 నుండి రు 2-8-0 వరకు బ్లాక్ ట్యు గారు హెచ్చుజేసినపుడు, చెన్నరాజధానిలో బాధ్యతగల యభిప్రాయము హెచ్చుదల కనుకూలముగనున్నదని మాయరుగారు భారతశాసనసభలో జెప్పిరి. బాధ్యతగల యభిప్రాయమునందు జప్తిను మంత్రుల యభిప్రాయముగూడ చేరియున్నదాయని, సత్యమూర్తిగారడుగగ జవాబు వెలువడకపోయెను. జప్తినుపక్షమువారు కేవలము, సాంఘికద్వేషము, సాతంత్ర్యప్రాతికూల్యము నాధారముజేసికొని, జైకిచ్చిరిగాని దేశసేవచే గాదు. అందుచే సర్ పాత్రోగారింత విజృంభించినను, స్వరాజ్యపక్షమువారి నెంత దూషించినను ప్రజలు సత్యమును గ్రహించకబోరు. కాంగ్రెసు పక్షమువారు గోరునది ప్రజలెల్లరకు గావలసిన సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి. జప్తినుపక్షమువారికి గావలసినది కొలదిమందికి గావలసిన ఉద్యోగములు. వోటులు దేనిని వాంఛించెదరో, రాబోవు ఎన్నికలలో స్పష్టముగ తెలుపవలయును.

షణ్ముఖం చెట్టిగారి జయము

కాంగ్రెసుపక్ష ప్రముఖులగు సత్యమూర్తిగారివలె, షణ్ముఖం చెట్టిగారుగూడ, ఎట్టిపోటీ లేక విజయము గాంచినందులకు సంతసించు చున్నారము. వీరు భారతశాసనసభలో స్వరాజ్యపక్ష ప్రధాని. జప్తినుపక్షమువారు వీరికి పోటీగ నెవరిని నిలుపజాలక బోయిరి. తంజావూరు మహమ్మదీయనియోజక గణము పక్షమున, కాంగ్రెసు అభ్యర్థులగు జాకర్లు టాజుడ్డిన్ సాహెబుగారు పోటీలేకుండ ఎన్నికొనబడుట విశేషము. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు పోటీ యున్నచోటుల, వారివిజయమునకై కృషిసలుపు భారము, ప్రజలపై నిలిచియున్నది. ఎన్నికలకింకను ఒకమాసముమాత్రమే వ్యవధి గలదు. ఈస్వల్పకాలములో, తగినప్రబోధము జరుగునని విశ్వసించెదము. పటేలుగారు పోటీలేకుండ, భారతశాసనసభ్యులయ్యెరని నేటివార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇటుల సులభవిజయము బడసినవారు, తమకాలమును, తమ యావచ్ఛక్తిని సోదర కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల విజయమునకై వినియోగించుట యవసరము.

ఊరేగింపునందు దొమ్మి

34 గురు ముద్దాయిల విచారణ ప్రారంభమగుట

అలహాబాదు, ఆక్టోబరు 5:—ఉత్సవము దొమ్మికారకులు 34 గురు మహమ్మదీయుల విచారణ ప్రారంభమైనది. 12-వ సెంట్రెంబరున కుభ్రతి మశీదు ప్రక్కనుండి ప్రార్థనసమయమునకింకను రెండునిమిషములున్నదనగా ఉత్సవము పోవుచుండెను. దానిపై చెప్పులను రాళ్లును పడ ప్రారంభమయ్యెను. తరువాత ఉత్సవము ప్రార్థనయగువరకు నాపబడినది. తిరుగ బయలుదేరి బజారువద్దకుపోగా అక్కడతిరిగి రాళ్లుపడుట ప్రారంభమయ్యెను. తరువాత కోట్లాటజరిగెను. ఒక హిందువుడును ఒక మహమ్మదీయుడును మృతినొందిరి. చాలమంది గాయపడిరి. విచారణజరుగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మెయిలు స్టీమరు

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 5:—'నేపానా' ఓడ బొంబాయి ఉదయమున పటాలములతో దిగెను. 58 ఆఫీసర్లు, 35 స్త్రీలు, 24 పసిపిల్లలు, 25 వారంటాఫీసరు, 26 స్త్రీలు, 20 శిశువులు, 122 రు ఇకర ఉద్యోగులు, 58 స్త్రీలు, 68 పిల్లలదిగిరి. థాకరాగారు సైన్యాధికారి, (ఆ. ప్రె.)

సామ్రాజ్యసభ-చేయవలసినపని

సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించిన విషయములు

రుగ్వీ, అక్టోబరు 5:— సామ్రాజ్యసభ ఆరువారములు జరుగును. 19 తేదీన ప్రారంభమగును. భారత, దక్షిణ ఆఫ్రికా న్యూఢిల్లీ, ప్రతీతిని లభ్యతే లండనుకేరెరి. ఆస్ట్రేలియా ప్రతి నిధులుగూడ కొందరువచ్చిరి. కాని కొద్దికోటలవరకు ప్యాసిమి లో బ్రూసుగారు ఆగెదరు. ఈవారము ఆఖరునగాని న్యూజీ లండు ప్రధానామాత్యుడు బయలుదేరెడు. కరువాత విరమి ప్రీ స్టేటు ప్రతినిధులు ఇతర దౌమినియను ప్రతినిధులను గలిసి కొనెదరు.

విదేశాంగమంత్రి, దౌమినియను అధిపతివేళముల మంత్రి వైమానికమంత్రి మరల మంత్రిలు ప్రవేశశెట్టు సమావేశములను చ ర్చించెదరు. న్యూఢిల్లీ, ప్రతీతిని లభ్యతే లండనుకేరెరి. ఆస్ట్రేలియా ప్రతి నిధులుగూడ కొందరువచ్చిరి. కాని కొద్దికోటలవరకు ప్యాసిమి లో బ్రూసుగారు ఆగెదరు. ఈవారము ఆఖరునగాని న్యూజీ లండు ప్రధానామాత్యుడు బయలుదేరెడు. కరువాత విరమి ప్రీ స్టేటు ప్రతినిధులు ఇతర దౌమినియను ప్రతినిధులను గలిసి కొనెదరు.

నర్తకము, సామ్రాజ్య వికయము, ఉత్తరప్రత్యుత్తర ములు, రాకపోకలు మున్నగుసమస్యలు న్యూఢిల్లీ, ప్రతీతిని లభ్యతే లండనుకేరెరి. ఆస్ట్రేలియా ప్రతి నిధులుగూడ కొందరువచ్చిరి. కాని కొద్దికోటలవరకు ప్యాసిమి లో బ్రూసుగారు ఆగెదరు. ఈవారము ఆఖరునగాని న్యూజీ లండు ప్రధానామాత్యుడు బయలుదేరెడు. కరువాత విరమి ప్రీ స్టేటు ప్రతినిధులు ఇతర దౌమినియను ప్రతినిధులను గలిసి కొనెదరు.

ఫ్రెంచి వైమానిక ప్రమాదము

బ్రిటిషు వైమానికమంత్రి సానుభూతి

రుగ్వీ, అక్టోబరు 5:— టూన్స్విడ్జి దగ్గర ప్రదర్శన తగల్గిడిన ఫ్రెంచివిమానమును మరల పరీక్షించిరి. చనిపోయినవారిని గు ర్తించిరి.

వైమానికప్రమాదమునకు సానుభూతిని చెబుచును అం దు చనిపోయినవారి బంధువులకు తాను సానుభూతినందజేయ వలెనని బ్రిటిషు వైమానికమంత్రి ఫ్రెంచి వైమానిక సభము నకు లేతినంపెను.

ఎండుకంటుకొనెనో కారణము ఇంకవరకెవరికిని తెలియ లేదు.

చనిపోయినవారు ఆకస్మిక మరణముపాలై రని పంచా యితీ జేసిరి.

శవములను గుర్తించుట చాల హృదయభేదముగనుండెను. అందులో చనిపోయినవారి తండ్రి నోటమాటలేకపోయెను. శవ మును చూచునదికి అక్షోభతో ఆతనిని అవలకు గొంపోయిరి. త్రాళ్లనే శవములను మంటనుండి బయటికివీసిరి. ఆగురిని బైటికి ఒకవ్యక్తి మంటలలోకురికిడిసెను. ఏదో ప్రేటుటచే ఆచోటయన్నవా రందరును పారిపోయిరి. ఇకదొకడే నిల బడెను.

భారతసైనికునికి ఆల్బర్టు పతకమును

బహుమతి నొసగుట

లండన్, అక్టోబరు 5:—క్రిందటి మేలో ఆల్బర్టులో ఒకరిప్రాణమును రక్షించినందుకు 16 వ గురకాపటాలములలో పనిజేయు అయిదుకోసంగునికి సార్వభౌముడు ఆల్బర్టు పత కమును బహుమతి నొసగెను. నదిలోని కురికి ధైర్యముతో ప్రయత్నించెను.

కోభంగారిని సత్కరించుట

రుగ్వీ, అక్టోబరు 5:—కోభంగారికి బ్రిటిషు ఎంపెరు శైలుకమాండరు ఆఫ్ డి ఆర్డరు అనుభవము నిచ్చి గౌర వించిరి. వైమానికసభవారు కోభంగారికి విందిచ్చి సందర్శింపను ఈ విరువమును సో క్యామ్యూట్ హోరుగారు ప్రకటించిరి.

సామ్రాజ్యసభ జరుగునున్న సమయమున కోభంగారి వైమానికపయనము జరుగుట చాల బాగున్నదనిరి. సామ్రాజ్య వర్తకము నిమిత్తము త్వరలో పయనము నేర్పాటుచేయుట ముంచిదనిరి. విస్తారము ఆలస్యములేకుండ జేయవలెననిరి.

ఇకముందు ఇండియాకు కొన్ని గంటలలోనే పయన మేర్పడుననియు ఇండియాలో తనకు పదాయముచేసి దయతో జూచినందులకు అందరికిని కృతజ్ఞములను తెలియజేసిరి.

బ్రిటిషు వర్తకము

భాగ్యదయము

రుగ్వీ, అక్టోబరు 4:—బ్రిటిషు ఆర్థికవర్తక వ్యాపార మునకు భాగ్యదయముదయించుచున్నట్లునుకొనుచున్నారు. ఈవిషయమును సర్ ఫిలిప్ కన్లిఫుగారు తెలియజేసిరి.

బాగున్నప్పుడు ఆగిపోయినపుడూ బ్రిటిషువర్తకము అంత రించులోపుగ తలయెత్తినది. త్వరలోనే గనులందు శనివాండు అందఱును పనిచేయుట ఎంతకాలమో పట్టదనుకొనుచున్నారు. బాగున్నప్పుడు గూడ క్రాజ్మిక్ల వీర్వడును. ఇది ప్రోత్సహము ను గల్గించును. ఆసలు సమ్మె అంతరించినపుడు యజమానులు పనివాండు జేసికొన్న ఒడంబడికలు, బాగున్నప్పుడు ఇట్లు చాలకాలము ప్రయోజనం జేరి మరల తగాదాలు రాకుండజేయ గల్గుననుచున్నారు. పారిశ్రామికకాంతిని పెంపొందజేయునట. అందులో తగవులను రాయబారములచేగాని పంచాయతీరూప ముగ గాని పరిష్కారము చేసెదట.

ఈలోపుగ బ్రిటిషు ఎగువతులను మరింత ఎక్కువగ సామ్రాజ్యమునం దున్న మార్కెటులకు బంపుటకు ప్రయత్నిం చెదరటం. ఇతర విదేశీప్రభుత్వములవారు సరకులను ధనమును వెచ్చించికొన గల్గుచున్నారు. బ్రిటిషువారు ధకలను తగ్గించు చున్నారుట ఉత్పత్తిజేయుటలో.

ఈసంవత్సరము బ్రిటిషువర్తకపు శేఖరము జూడ బ్రిటి షువర్తకము అభివృద్ధిజేయవలయు గన్పించుచున్నది. ఎన్నికవ్వ ములనైన ఎదుర్కొని యభివృద్ధి గాంచుచున్నదరట.

బ్యాంక్ విచారణ

లండన్, అక్టోబరు 5:— నాకను ఉపయోగించుటకు ముందుగనే పరీక్షించి యుండవలసెదనని కిడ్ గారనిరి. కాని అసామగ్రి క్రొవ్యుటకు చాలునని త్వరజేందినా డనిరి. 1912 లో తాను వేసినమదింపు 825100000, 1919 లో 97500,000 మొత్త మునగిరి.

పల్లముగ నీటిలోనున్నప్పుడును క్రొవ్యుటకు 250000 ఖరీదు గల నాకను బ్యాంక్లోనికి గొంపోవుదురా అని యడుగ అని చాలప్రమాదముతో గూడుకొన్నవనే యిది కిడ్ గారు.

మక్కలేగారి సాక్ష్యము

లండన్, అక్టోబరు 6:—గంటకు 2000 ఘనగజముల లోతు క్రొవ్యుటనని నాకనుగూర్చి తా వభయ మియలేదని మక్కలే గారు సాక్ష్యము నిచ్చిరి. కాని తన కంట్రాక్టు పకారము జేయవలసినదానిని నెరవేర్చిననిరి. మెత్త టి రేగటియన్నులో నాకను క్లుప్తముగగర్త పరీక్షించిరి. బాం బయలో తప్పక దానిని పరీక్షించవలె నని బుకానసుగారు పట్టు బట్టిన సంగతి తనకు తెలియదనిరి. కాని తాను ఇందులో దగ నని విలియం బ్రాక్ గారు చెప్పిరి.

క్లారండన్ ప్రభుని క్రొత్తపదవి

లండన్, అక్టోబరు 5:—క్లారండన్ ప్రభువు బ్రిటిషు బ్రాడ్ కాస్టింగు కమిషను అగ్యత్యంబుగా నియమింపబడిరి. త్వరలోనే ప్రాతయద్యోగము నితడు మానుకొనును.

పడమటి ఆఫ్రికావర్తకము

వాషింగ్టన్, అక్టోబరు 2:—విదేశాకలలో రానిచ్చు టగంటె అమెరికను నాకలలోనే పడమటిఆఫ్రికానుండి వచ్చు కోకో మున్నగువాటిని తెప్పించుటకు వ్యవసాయకాఖవారు పడ మటి ఆఫ్రికా కేగెరట. నిపుణులు దక్షిణఆఫ్రికా ఓరియంటుకుగూడ బోవు చున్నారు.

ప్రతిపరిశ్రమ-వారమునకు 24 గంటలు

పనిచేయుట

లండన్, అక్టోబరు 5:—వారమునకు 24 గంటలు పని చేయుటకు ఒప్పకొనిరి.

ప్రాంసుకు ఆఫ్ఘన్ మంత్రి

పారిస్, అక్టోబరు 5:—విజయను అసరు ఓరుదమును ప్రాంసులోనున్న లండన్ మంత్రి కిచ్చిరి.

త్వరలో వచ్చుచున్నది!!

వెంబ్లీరోడియోలో కలిసి కింగుకార్న

వార్త వచ్చుచున్నది

పాశ్చాత్యదేశముననున్న వాటిలో గొప్ప ప్రసిద్ధుడనిగది ప్రారంభ దినమును గమనింపుడు

వెగరక్షసభ

అందరికిని భయము

రుగ్వీ, అక్టోబరు 5:—చాంబర్లెనుగారు ముస్సోలిని, బ్రి యండుగార్లతో మాటలాడుటను జూచి యూరపులో కాంతి స్థాపనపరిస్థితులు పనిచేయుచున్నవని వార్తాపత్రికలు చెబుచు నున్నవి. బ్రియండు, స్పెన్సర్కొసభకు అందరును అనుకూలముగ నే నున్నారు. ఇందునిమిత్తమే చాంబర్లెనుగారు ముస్సోలినితో ప్రతియెత్తు నెత్తిరనుకొనుట తప్ప అనుచున్నవి.

మైముస్పత్రిక

వెగరక్షసభకును, థోయిరిసభ కేంతమాత్రము సంబంధ ములేదనిరి. జర్మనీ ప్రాంసు విదేశాంగమంత్రిలు సమావేశము గావన్నను, ముస్సోలిని, చాంబర్లెనుగార్లు కలిసికొనితీరెదరు. మనమందరము ఇంగ్లండు ప్రాన్సు విధానములనుగూర్చి పారభుడు చున్నారము. చాంబర్లెనుగారికి థోరోలు సమావేశము జరుగు నని తెలియెను. దీనికి కారణము లోకకోర్కొసభయే యనిరి. జర్మనీ బాతిసమిటిలో జేరటం ఇంకొకకారణ ముగా చెబుచున్నది.

యార్కుమైరు పోస్టు పత్రిక

ఇట్లు వాకొనుచున్నది:—ఇదివరకు ఇద్దరు రాజ్యాంగ వేత్తలు సమావేశమైనప్పటికీ తాన. ఎవరికో మాడవదానికి నా కేసమే యనువాదము ఈకాలములో అంతరించినది.

మాంఛెస్టరు గార్డియన్ పత్రిక

ఇట్లు వాయుచున్నది:—బ్రియండు స్పెన్సర్కొసభకు సమావేశము జరిగెను. బాతీయసహకారము నిమిత్తము యుద్ధము చేగల్గినదురభిప్రాయములను తొలగించుటకును మంచియేర్పాటుల నాలోచించిరి. ఇంకను గ్రేటుబ్రిటను కొంత అసహనముతో పనిచేయునని అనుకొనువారున్నారు. ప్రాతపక్షము ఇంతలో అంతరించునవి గావు యూరపు జాతులు ఎక్కువ వికృతతక ప్రాపలాదుచున్నవని కష్టములేకుండ తెలియుచున్నది.

తంజీరు విషయము

(ఆంధ్రప్రదేశ్కు ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, అక్టోబరు 6:—స్పెయిను న్యాయమును తన కోర్కెలను సాధించుటకున్నచో, తన వ్యవహారము స్పష్టముగ పరిష్కారమగునటుల ఒక విధానమును చెబుపకమానదు. దీనివలన కొంత అలజడి బయలుదేరెను.

అంతర్జాతీయ రాజకీయ రంగమునకు తంజీరు విషయ మును చెచ్చిన దానికి స్పెయిను తన యభిప్రాయమును మార్పు కొనలేదని పత్రికలు చెబుచున్నయవి. ప్రధానామాత్యునికి ఈ సమస్యయే చాల ముఖ్యమైనది. దృష్టి అంతయు దాని మీదనే యున్నది. ఆపాయము రావచ్చునని సూచించుచున్నారు. దాని ప్రస్తుతప్రతిపత్తి యన్నచో మరాకోలో స్పెయిను ప్రదేశము నకు కాంతిపదమున్నమాట. కాని సరిఅయినకాలమువరకు నేవి యుండి అపుడే స్పెయిను హక్కువిషయమే ప్రస్తావించెదరటం. అన్నివిధముల తిరుగుబాట్లకు ఆకరమైన ఈ అంతర్జాతీయ ప్రదేశ కముపాద దృష్టిసంతకు కేంద్రీకరణము జేయ కాలమువచ్చెనట.

నోటీసు

ఇన్నాలువెంటు కంచర్ల కృష్ణారావుగారి తా లూకు ఎమ్. సి. నెం 3573 నెంబరు గల (Buick Motor car) బీక్ 3 సిలండర్ల మోటారుకారు తాకట్టుదారు మోటారువెంటు వెంకట సుబ్బారావు గారి యనుజ్ఞప్రకారం 10 అక్టోబరు 1926 తేదీన పగలు 4 గంటలకు బందరు మినర్వా హాలులో ఈ దిగువవారివలన వేలాంవేయబడును.

పాటపరతులు

పాటకాలముందు పాటదారు రు 50/ ఏబది రూపాయలు ధరావతు కట్టవలెను.

వేలాంపాట కొట్టివేసిన వెంటనే సదరు పా చ్చుపాటదారుడు మొత్తములో నాలుగవంతు సా మ్ము చెల్లించవలయును. నియమితకాలములో మిగ తాపైకము చెల్లించని పక్షమున, సదరు ధరావతు సామ్ము వాపసు యివ్వకయే అతని జవాబుదారి మీద తిరిగి వేలాంవేసి లాభమువచ్చిన పాటదా రుకు నిమిత్తం లేకుండా నష్టము కలిగిన పాటదా రువలనరాబట్టు కొనడ మగును.

బందరు. పల్లంపాటి శేషావతారం, 1-10-26

శాసనసభలు: నామినేషనులు

స్వరాజ్యపక్షవిజయ ప్రారంభము

అ. భా. కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి ప్రకటనము
ఇరవీదినేడుములు

మద్రాసు, అక్టో 5:— అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి వీ. రంగస్వామి అయ్యంగారు పత్రికల కీర్తిపత్రముగ ప్రకటనమును బంపిరి:—

చెన్నై రాజధానియందు ఆసెంబ్లీకిని రాష్ట్రీయ శాసనసభకును గావించబడిన నామినేషనుల ఫలితమునాడ రాష్ట్రీయ నందు కాంగ్రెసు కనుకూలముగ నెంత వ్యాపకముగలదో గా నింపుచున్నది. నామినేషనులపై రిజిస్ట్రేషన్ వచ్చిన పిదప ఆసెంబ్లీ ఫలితము లెట్లుండునో భవిష్యత్తుజేషుటకు కష్టముగనుండును. స్వరాజ్యపక్ష నాయకులతో నొకరు సత్వముగైకొని పోటీలేకుండనే విశ్వవిద్యాలయ స్థానమున కెన్నుకొనబడిన ఇందులకు దేశములయందు ఆయనపక్షమునను కాంగ్రెసుపక్షమునను అందరును సంతోషింపవచ్చును.

ఆసెంబ్లీలో స్వరాజ్యపక్ష నేతగ నున్న మజ్దులచెట్టి గారుగూడ పోటీలేకుండ నెన్నుకొనబడిరి. నామినేషనుల వరి శీలనయై అసలుపట్టిక ప్రయోగించుచోల మరెవరియైన స్వరాజ్య పక్ష నాయకులుగూడ పోటీలేకుండ నెన్నుకొన బడవచ్చును. ఇతరఅభ్యర్థుల విషయమునగూడ పోటీ అంతశీతముగ నుండ బోదు. ఇంకను తంజావూరునుండి డాక్టరుతాజుడీను (స్వరాజ్య పక్షము) పోటీలేకుండ వచ్చినందులకు సంతోషింపవలసియున్నది. జస్టిసుపక్షమునకు మూలబలముగనున్న తిరుచివాపల్లిజిల్లాలో కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులు యెన్నుకొనబడుటయు జస్టిసుప్రతి కూలు రొకరికి పోటీలేకుండుటయునూడ ఈరాష్ట్రమున ప్రజలమనస్సునం దెట్టి మార్పుగలిగినదియు నూచ్యమునున్నది.

విశ్వనాథదాసుగారు

ఉత్పిత కాంగ్రెసుసంఘముచే గంజాముకు నూ చిం పబడిన అభ్యర్థియగు విశ్వనాథదాసుగారు ఇండిపెండెంటుగ తమ యభ్యర్థిత్వమును ప్రకటించినదియు కాంగ్రెసు అభ్యర్థి గా దనియు అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి చెప్పుచు న్నారు.

సత్యమూర్తిగారు

సంయుక్త రాష్ట్రములలోను పంజాబులోను కాంగ్రెసు ప్రచారమును జేయుటకుగాను బొంబాయి మీదుగా లక్నో బోవుటకు యన్. సత్యమూర్తిగారు చెన్నై పురినుండి 6 వ తేదీ రాత్రి బయలుదేరిపోయిరి.

ప్రచారకార్యక్రమము

లక్నో, అక్టోబరు 5:—యన్. సత్యమూర్తిగారు కాశీ లో 8 వ తేదీ ప్రారంభించి ఉత్తర దేశమున సం. రాష్ట్రము లందు ప్రచారమును ప్రారంభించెదరు. వారు లక్నోలో 9 వ తేదీయు, కాన్పూరులో 10, ఆగ్రా 11, అలిగరు 12, బారీల్లి 13, మీరట్టు 14 తేదీలం దుపయోగించెదరు. అంతట వారు పం జాబులో ప్రచారముజేయుటకు మోహనలాలు పక్షిన్గారితో బయలుదేరెదరు.

బీహారు, ఒరిస్సా ఎన్నికలు

పాట్నా, అక్టో 5:—రానున్న రాష్ట్రీయ శాసనసభల యెన్నికలను బీహారు ఒరిస్సా ప్రభుత్వమువారి క్రింది తేదీలను నిర్ణయించినట్లుల చెలియుచున్నది. (1) అక్టోబరు 28 శనివార ము, నియోజకవర్గములకు యెన్నుకొనవలసినదిగ ప్రకటనము (2) నవంబరు 1 సోమవారము, నామినేషనులు (3) పరిశీలన ము, నవంబరు 2, 3 తేదీలు (4) నవంబరు 29, 30 తేదీలలో యెన్నికలు.

అలహాబాదు, అక్టోబరు 6:—ముజఫరనగరు విశేషరి యొక్కరిట్లు తిరిపింపుచున్నారు:—సం. రా. జమిందారుల సంఘ కార్యనిర్వాహకులు శాసనసభకు ఆగ్రానుండి రాయసా హెబు మున్షీ అంబా ప్రసాదుగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరప దిరా నించిరి.

వి. జే. పటేలుగారు

అహమ్మదాబాదు, అక్టోబరు 6 :—వి. జే. పటేలు గారు నిన్న యిక్కడికివచ్చిరి. చాలనుండి పురప్రముఖులు అన్నిరాజకీయపక్షములవారును వారి ఆసెంబ్లీ అభ్యర్థిత్వపు నామినేషను నుపపాదించిబలచిరి. ఇంతవరకు వారికి పోటీ

అభ్యర్థి యొక్కరునులేరు. ఇంక నెవ్వరునుండజాలరు. పటేలు గారు ఆసెంబ్లీకి పోటీలేకుండనే యెన్నుకొనబడుదురనియే చెప్పవచ్చును.

పటేలుగారికి కైత్యముజేయుటవలన అహమ్మదాబాదు నుండి ఒక వారమురోజులు కదలలేకుండురు.

ఫిల్లీలో కాంగ్రెసు ఎన్నికలప్రచారము

ఫిల్లీ, అక్టోబరు 6:—నిన్న సాయంత్ర విచట కాంగ్రెసు యెన్నికలప్రచారము ప్రారంభింపబడెను. కీర్త్యుగార్లున్న లో బహిరంగసభ జరుపబడెను. కాంగ్రెసు అభ్యర్థి అసఫ్ అలీగారు మాట్లాడుచు దేశముయొక్క స్వాతంత్ర్యోద్యమమున కై మహాత్మాగారుజేసిన వాయకు లిపుకు తరస్పరాభిరంసన ము న కు డి గు ట చాల వి చా కరము ని యు, ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వము గానలే న ను నా యి క త ప్రజాస్వామ్య ప్రధాన ధర్మమును విడిచి భారతదేశీయ మహా సభ నిర్ణయములకు ప్రతికూలముగ జోవుచుండెడియు తెప్పి. నాయకులిట్లు విశేషముల పాలగుచున్నపుడు వ్యక్తులనుబట్టిగాక ధర్మమునే యనుసరించి నాయకులందరకును తల్లియగు కాంగ్రెసు ఉత్తరపును పాలించి విదేయతతో నుండుట యుక్తమని వారు దలంచిరి.

ఆయన అంతట తన యిష్టకార్యవిధానమును చెప్పుచు శాసనసభలు బాధ్యతతో కనిపెట్టి యుండవలెననియు, నైస్య ము, నాకాకాఖలు భారతీయుల స్వాధీనమున నుండవలెననియు ప్రభుత్వమునం దన్ని కాఖలయందును సంపూర్ణ బాధ్యత యుం డవలె ననియు తెప్పిరి.

అలా శంకరలాలుగారు స్వయంపక్షాయమునందు నమ్మ కము గలదనియు బ్రిటిషు పార్లమెంటునందుగాని, రాయలు కమిషనులందుగాని నమ్మకము లేదనియు తెప్పిరి. కాంగ్రెసుఒక్క టియే మతములతో సంబంధము లేని సంస్థగ నున్నది. అయ్యది 41 సంవత్సరముల నుండియు భారతదేశ స్వాతంత్ర్యమునకు పోరాడుచుండెను. అంతట ఆయనకొందరు హిందూమహమ్మదీ యనాయకులచేతలనుగూర్చి చెప్పిరి. పంజాబురక్తము యింకను చేతులనుండి యెండకముందే ఆ సర్మైకలు ఓడ్యయరుకు హిందూమహాసభ అభ్యర్థుడు రాజా నరేంద్రనాథుగారు సన్మా నపత్రము నొసంగిరిని చెప్పిరి.

కాంగ్రెసుకు మరేములతో నట్టిసంబంధము లేకున్నను అన్ని మతముల హక్కును రక్షించుచున్నది. భారతీయులందరు అందుజేరి ఆఅభ్యర్థికి వీలుజేయవలెనని వారు కోరిరి.

(అ. ప్రె.)

అలహాబాదు, అక్టోబరు 6:— ఫరూకాబాదులో పారిశ్రామికసంఘ మొకటి స్థాపింపబడెను.

* * *

ఇతర జిల్లాల అభ్యర్థులు

భారత శాసనసభకు, మదరాసు శాసనసభకు 4 వ తేదీన వివిధజిల్లాలనుండి నియమింపబడిన అభ్యర్థుల పేర్లు 5 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో కొన్ని ప్రకటింప బడినవి. ఆంధ్రదేశములో నితర జిల్లాలయందు అభ్యర్థులుగ యాదినవ పేర్లొనబడినవారు నియ మింపబడిరి.

విశాఖపట్నం (నగరం)

వసంతరావు బుచ్చిసుందరావుగారు బి. ఎ. డి. ఎల్. కాంగ్రెసు (బాహ్యులు) మునిసిపలు తాలూకాబోర్డు సభ్యులు. ఎ. వి. భానోజీరావుగారు (బాహ్యు)కేరలు ప్రస్తుత శాసనసభ్యులు.

జిల్లా మొత్తముపై అభ్యర్థులు విశాఖపట్నం

2. స్థానములు:— రా. బి. సి. వి. ఎస్. నరసింహరా జుగారు బి. ఎ. డి. ఎల్. కాంగ్రెసు ప్రస్తుత శాసనసభ్యులు. పి. సి. కంకటపతిరాజుగారు బి. ఎ. (కాంగ్రెసు)ప్రస్తు త సభ్యులు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు. రాజా రామకృష్ణ రంగరావు బహదూరువారు, కిరం పూడి జమిందారు. భూపతిరాజు సీతారామరాజుగారు, బాగ్గిపర్తి.

అనంతపురం

2. స్థానములు, సి. పి. ఓరికెడిగారు బి. ఎ. డి. ఎల్. కాంగ్రెసు జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులు. చీమలనాగుపల్లి నారాయణరెడ్డిగారు భూస్వాములు కడ్డరు ప్రచారకులు (కాంగ్రెసు) డి. బి. కేశవప్రసాదు సి. బి. ఇ. ప్రస్తుత సభ్యులు.

గార్లపిన్న రామేశ్వరరావుగారు, పకీలు ప్రస్తుత సభ్యు లు. టి. నారాయణరెడ్డిగారు.

బళ్లారి

2. స్థానములు: పి. శివరావుగారు బి. ఎ. డి. ఎల్. కాం గ్రెసుప్రస్తుతసభ్యులు 1914 నుండి శాసనసభ్యులుగ నున్నారు ఎ రంగనాథమదల్యారు బి ఎ డి ఎల్ ప్రస్తుత శాసన సభ్యులు.

డి. జి.ఎం. గోపాలస్వామి మదల్యారు బి. ఎ. డి. ఎల్. కాసుల రంగప్పగారు, స్తీడరు. సొంత నిన్నప్పగారు వర్తకులు.

కడప

2-స్థానములు: క కోటిరెడ్డిగారు బి. ఎ. డి. ఎల్. (కాంగ్రెసు) ప్రస్తుతశాసన సభ్యులు, బారిష్టరు ఆర్కాటు తరతురామరావుగారు (కాంగ్రెసు) స్తీడరు రా. బి. టి ఎం వరశింకోచార్లుగారు, కకిలప్రస్తుతి సభ్యులు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు టి. నరసరెడ్డిగారు పకీలు

3. చిదంబరయ్యగారు

గుంటూరు

3 స్థానములు:—పి. అంజనేయాలగారు పకీలు (కాం గ్రెసు) ప్రస్తుతశాసనసభ్యులు తెనాలి. శంకరామరెడ్డిగారు (కాంగ్రెసు) ఒంగోలుతాలూకా. పి. బి. పి. సి. ఎలిరాజులు నాయుడుగారు, ప్రస్తుత శాసనసభ్యులు.

కె. మప్పస్వామినాయుడుగారు ప్రస్తుత కా. స. సుబ్బారెడ్డిగారు. సత్యనారాయణ చౌదరిగారు, జి. సింహాచలం గారు. జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులు.

ఎస్. రామస్వామి గుప్తాగారు వైస్ర్యులు.

కర్నూలు

2 స్థానములు:—జి. వారిసర్వోత్తరావుగారు ఎం. ఎ. (కాంగ్రెసు) అ. భా. కాంగ్రెసు సభ్యులు. సుప్రసిద్ధ కాంగ్రె సు ప్రచారకులు.

కె. శరణరెడ్డిగారు, కంభం. ప్రస్తుత కా. సభ్యులు.

బి. పి. శేషరెడ్డిగారు, ప్రస్తుతశాసనసభ్యులు.

మహమ్మదీయ స్థానములు:—ఉత్తరనర్సారూలు

1. స్థానము:— మహమ్మదు సయ్యదుద్దీను సాహేబు గారు, కాకినాడ.

మహబూబు ఆలిబేగూసా సాహేబుగారు తెజనాడ.

మహమ్మదు అబ్దులవాహబుగారు. ప్ర. కా. సభ్యులు నిడదవోలు.

తూర్పుతీరము

1-స్థానము:— జనాబు మహమ్మదు కాబామోహిద్దీన్ సాహేబుగారు (కాంగ్రెసు) మహమ్మదు భాదరు మోహిద్దీను సాహేబుగారు, ప్ర. కా. సభ్యులు.

సి. మోహిద్దీను ఖానుగారు: మదరాసు.

మహమ్మదు హుసేను గుంటూరు వర్తకులు.

దత్తమండలము

1-స్థానము: సయ్యదుమోహిద్దీను కాదిరు బెబానిగారు (కాంగ్రెసు) కంభం. కర్నూలుజిల్లా అబ్దులు హై సాహేబుగారు. ప్ర. కా. సభ్యులు. బళ్లారి.

మధ్యజిల్లాలు

1-స్థానము. బక్సీరు అహమ్మదుగారు ఎం. ఎ. డి. ఎల్. (కాంగ్రెసు)

పి. మహమ్మదు ఉస్మానుసాహేబుగారు వర్తకులు నాయకులు.

భూస్వాములు-ఉత్తరజిల్లాలు I

1. స్థానము:—శ్రీరామచంద్ర మధురాజు దేవుగారు కల్లికోట జమిందారు.

శ్రీ మదన మోహనసింగు దేవుగారు, ధారాకోట జమిందారు.

ఉత్తరజిల్లాలు 2

1. స్థానము:—అంకిశిడు ప్రసాదుగారు, చల్లపల్లి జమిందారు, ప్ర. కా. సభ్యులు.

మోకా శ్రీమన్నారాయణ అప్పారావు బహుమారు గారు, గొల్లపల్లి జమిందారుగారు.

భారతశాసనసభకు ఉత్తర మదరాసు

మహమ్మదీయస్థానము. ఉమా ఆలీషాగారు కవి పితా పురం కాంగ్రెసు.

అబ్దులు లతీఫు ఫరూకీగారు, అజాదుహిందూ పత్రికా సంపాదకులు మదరాసు. టి. ఎస్. మహ్మద్ హుస్సేన్ సా హేబుగారు, పూర్వపు సభ్యులు.

మ. బహదూర్దీను సాహేబుగారు అనంతపురం. సయ్యదు అబ్దులుఖాదరు జిల్లాను, ప్ర. కా. సభ్యులు

స్వామిస్థానవార్తలు రాయపేటపై కత్తగాదా

సర్వీయార్ల పిటిషను

ఫుల్ బెంచి విచారణ

రాయపేట పై కత్తగాదాయందు ఫుల్ బెంచి (ప్రధాన న్యాయమూర్తి న్యాయమూర్తులు కె. మండరం చెట్టి, జాక్సన్ గారల) ఎదుట ఓ, ఏ, ఓ. కె. లక్ష్మణచెట్టిగారు దాఖలు చేసిన "సర్వీయార్ల" పిటిషను శీటి ఉదయము కోర్టువారు సమావేశమైన వెంటనే విచారింపబడెను. మధ్యాహ్నమునకు ఇరువత్తముల వాదన పూర్తయ్యెను. కోర్టువారు ఫలహారాంతరము తీర్పు తెప్పలు కంగీకరించిరి.

ప్రతివాడుల తరపు పీఠామకలుగారు (ప్రధానమున వాదనను ప్రారంభించుచు ఈ కేసులో సర్వీయార్ల యొనంగబడుట కవసరమేలేదను యంతమును బలపరచుటకు కొన్ని తీర్పులను చదివి వినిపించిరి. కమిషనరుకు స్వామికాజు కోర్టు ప్రధాన జడ్జికిని ఈ కేసును విచారించుటకు జ్యూరిస్ డిక్టును లేదను నాక్షేపణపై పిటిషనరులు తమ వాదన నాధారపరచిన క్రిందికోర్టులో గూడ నిట్టి యాక్షేపణ తీసికొనబడినటుల ఋజువు చేయవలె ననిరి. క్రిందికోర్టులో చర్చింపబడిన దంతయు పిటిషనరు తెంచుచు జిప్సీటు పదవికి రాజీనామా సకాలములో యొనంగనా లేదా, అభ్యర్థిగ నిలుచుట కర్తవ్య గలదా లేదా యను విషయము మాత్రమే. ఇచ్చట హైకోర్టులో మాత్రము కమిషనరు స్వామికాజు కోర్టు ప్రధాన జడ్జి ఇరువురును జ్యూరిస్ డిక్టును లేకుండ పరిష్కారము గావించిరిని పిటిషనరు వాదించుచున్నాడు" అని బలము ఈ విషయములో న్యాయమూర్తులు రామేశం జాక్సన్ గారల తీర్పును 1918 (1) కింగ్స్ బెంచి తీర్పును మాకలుగారు చదివి వినిపించిరి. మాకలుగారు తమ వాదనను ముగించుచు సర్వీయార్ల క్రింది తీర్పులపై ఒక మాత్ర ప్రయోగముగ నొనంగబడరాదనియు అట్టి తీర్పులపై హైకోర్టుకు అపీలుకు బోకులని యందుటయే పిటిషనరుల కర్తవ్యమై యుండెననియు బట్టిరి.

పిటిషనరుతరపు వాదన

అంతట పిటిషనరు వత్తును కె. యస్. క్రిష్ణసామి అయ్యంగారు వాదించుచు కమిషనరు, స్వామికాజుకోర్టు ప్రధాన జడ్జి ఇరువుర సమక్షములో పిటిషనరు అభ్యర్థిగ నిలుచుట కర్తవ్యదా లేదా యను విషయము మాత్రమే చర్చింపబడెనని ప్రతివాదుల తరపు వాదనను తామంగీకరించుచున్నామనిరి. కాని మాకలుగారు వరించిన తీర్పులలో నొకటైనను తమవాదనకు సమాధానములు గాబలవు. అతీర్పులం దివిడియెన్న సిద్ధాంతమునకును, ఈ కేసువిషయమునకును చాలభేదము గలదు. కమిషనరుగారు తన కధికారములేదే తగాదా పరిష్కరింప బూనుటవలన అక్రమ విధానముగట్టచే అందుపై సర్వీయార్ల పిటిషను దాఖలుచేయవలసి వచ్చెననియు బట్టిరి.

క్రిష్ణసామి అయ్యంగారింకను వాదించుచు పిటిషనరు యొక్క నామినేషనుపై డివిజనువోరు లిరువురు ఆక్షేపణ చెప్పినందున కమిషనరు అవిషయమును పరిష్కరింప బూనెననియు, అంగీయగాని ఈ విషయమును పరిష్కరింపుడని తమ కైతామే పిటిషనరులు కమిషనరును కోరియుండలేదనియు, అట్లు కమిషనరుగా రొక నిర్ణయ మొనంగినపిదప చట్టమునందలి నిబంధనల ననుసరించి స్వామికాజుకోర్టు ప్రధాన జడ్జి సమక్షమున అపీలుచేయుట తప్పని సరియయ్యెననియు బట్టిరి.

ప్రధాన న్యాయమూర్తి మాట్లాడుచు అట్లుగనూ కమిషనరుకు ఈ విషయమును పరిష్కరించు అధికారము లేదను విషయమై స్వామికాజుకోర్టులో పిటిషనరులు వాదించియుండ నలసినది గాని పిటిషనరు అభ్యర్థిత్వముయొక్క అర్హతానర్హతలను గూర్చి మాత్రమే వాదించి యుండగూడదనిరి.

క్రిష్ణసామి అయ్యంగారు:—చట్టమునందలి నిబంధనలం కుల కవకాశము గలిగించియుండినవో అట్లు జేసియుండెదవారమి! కాని నిబంధన లట్టిచర్యను విధించుటలేదు. కమిషనరు యొక్క నిర్ణయముపై స్వామికాజుకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తియొ నిర్ణయంపలెనని నిబంధనలు విధించుచున్న" వనిరి.

పిటిషనరుల న్యాయవాది ఇంకను వాదించుచు "కమిషనరు నిర్ణయముపై అతని కధికారములేదను కారణముపై హైకోర్టుకు రావలసియుండునగాని స్వామికాజుకోర్టు ప్రధాన జడ్జి యొద్ద అపీలుజేసి యుండవలసినదిగాదు" అని విూయిప్రాయ మాయని ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారిని ఆశీరిరి.

ప్రధాన న్యాయమూర్తి:—బౌను అది నాయథి ప్రాయము.

వకీలు:—కమిషనరుయొక్క తీర్పుకు సంబంధించినంత వరకు కమిషనరు ఈ విషయమును పరిష్కరింపవలసినదిగ గోరి నది పిటిషనరుగారు. వోటరుల ఆక్షేపణపై కమిషనరు పరిష్కారము గావించెను. ఇక స్వామికాజుకోర్టువిషయమై చట్టమునందలి 4-వ నిబంధన ననుసరించి జ్యూరిస్ డిక్టును విషయము లోగాని, అర్హతానర్హతల విషయములోగాని కమిషనరు పారబడినవో స్వామికాజుకోర్టులో అపీలుచేయుటయే సాధనము. వేరుసాధనములేదు. కోర్టుకు పిటిషనరువెడతక తప్పని సరియాయెనుగాని పిటిషనరుకోరి తనకైతాను వెళ్ళినదిగాదు. ఎటులేనను న్యాయమూర్తులకు మిమ్ముల సీనియరుములో క్రిందితీర్పు నిర్ణయించుటలేదు. మీయొక్క ఇచ్చప్రకారము ప్రవర్తించుట కధికారముగలదనిరి.

అంతట కోర్టువారు సలహాములకై లేచిరి. తీర్పు ఫలహారాంతరము జేప్పబడును.

పిటిషనును త్రోసివేయుట

ఫుల్ బెంచి న్యాయమూర్తు లీ సాయంత్రము 8 1/2 గంటలకు రా. బి. ఎ. ఓ. కె. అక్షణచెట్టిగారి పెట్టిన పెర్మియార్ల పిటిషనునందు తీర్పుచెప్పుచు పిటిషనరు మొదట కమిషనరు ఉత్తరువుపై స్వామికాజు కోర్టు ఫిఫుజడ్జి యొదుట నష్టము చేయుటచే వారి అధికారము నంగీకరించినదియు అందుచే నీతిశిక్షకు స్వామికాజు కోర్టు ఫిఫుజడ్జి కధికారములేదని వాదించుట కధికారములేదనియు ఇట్టి సందర్భమున మీపిటిషనును విచారింప వీలులేదనియు చెప్పుచు పిటిషనును త్రోసివేసిరి..

కమిషనరుపై మాండనును ఉత్తరువు నొసగుట

ప్రభుత్వమువారి యుత్తరు వశాస్త్రీయము

హైకోర్టుతీర్పు

రాయపేట డివిజనునందు గత 30 వ తేదీన కార్పొరేషను ఎన్నికల జరుపుటకు ప్రయత్నించి, వోటరులహక్కుల భగ్నపరిచె ననియు మాండనుముల వ్యవధి నొసగకుండ ఎన్నికల జరుపరాదని నిషేధింపవలెననియు గోరుచు ఇర్వరు వోటరులు పెట్టుకొనిన పిటిషనునందు కమిషనరుపై నిషేధపుటుత్తరువు నొసగుచు న్యాయమూర్తి వి. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారి దినమున హైకోర్టునందు తీర్పుచెప్పిరి. న్యాయమూర్తి 50 పుటలకు విస్తరించియున్న, దీర్ఘము తీర్పును చదువుచు, ప్రభుత్వమువారి యుత్తరు వశాస్త్రీయమైనదనియు, కమిషనరు వోటరుల హక్కులకు భంగకరముగ వర్తించెననియు నిర్ణయించిరి.

న్యాయమూర్తి శ్రీనివాసఅయ్యంగారి దినమున తీర్పు చెప్పుచు, ఈ దావావిషయమున నింతవరకు జరిగినవిషయములను పరిగ్రహముగ నుదాహరించెను.

నిబంధనల ననుసరించి తప్ప వేరువిధముగ ఎన్నికల జరుపరాదని కమిషనరుపై నుత్తరువుజేయవలసినదనియు, 6 వ నిబంధనయందు విధింపబడినరీతిని 6 దినములవ్యవధి నొసగకుండ పెట్టెంబరు 30వ తేదీని ఎన్నికలు జరుపుటకు యత్నించుచుండెననియు అట్లు చేయుటకు నిషేధింపవలసినదనియు 29 వ తేదీన ఇర్వరు వోటరుల పిటిషను పెట్టుకొనిరి. ఎన్నికల నాపివేయుటవలన గలగల తీవ్రభరితముల గాంచి మొదట నేరీయుత్తరువును నిరాకరించెదవాడనేకాని, ఈ పిటిషనునందు గావింపబడిన ఆక్షేపణల ప్రాముఖ్యమును, ఎన్నికలను వెంటనే ఆపగయెడల గలగల తీవ్రమున పరిస్థితుల గరిష్ఠతను విచారించి, తాత్కాలికముగ ఎన్నికల సాఫుటకు ఉత్తరువును గావించి 30 తేదీన పిటిషనును విచారించుటకు నాయదావేశెను. 30 వ తేదీన దావాను పరిష్కరించి వీలైనయెడతా దినముననే ఎన్నికల జరుపుట కవకాశ మొసగ నుద్దేశించితిని కాని ఆదినమున వాదిప్రతివాదుల వాదనలు ముగియకపోవుటచే నట్లు చేయ వీలులేకపోయెను. పెట్టెంబరు 30వ తేదీన రాయపేట డివిజనుతరపున కార్పొరేషనునకు ఎన్నికలు జరుగుననియు సభాయుతుడుగ గవర్నరు 2, 3, 4 నిబంధనల (సి. యు. ఆక్టు)లోని నామినేషనులు మొదలగు కర్మకాండ జరుపనక్కరలేదని నిర్ణయించెననియు 28 తేదీన ప్రకటించబడెను. 6వ నిబంధనలో విధింపబడినటుల ఎన్నికల దినమునకు 3 దినములవ్యవధి నొసగలేదనియు, సదరు ఉత్తరువు శాస్త్రీయమైనది గాదనియు పిటిషనరులవాదన.

ఈ సమయమున ప్రతివాదులు చెలిపినవాదనలలో నొక విషయము నుదాహరింపవలసియున్నది. మ.సి. యు ఆక్టు 50 నెక్కునందు, సాధారణ ఎన్నికలు పెట్టెంబరు 30 వ తేదీలోగా జరుగవలెనని కలదు. ఆక్టు నందలి చాల ఇతర నెక్కు నులందును, నిబంధనలందును వలెనే

ఈ నెక్కునందు గూడ పదములు చాల అస్పష్టముగ నున్నవి. కానమునకుండు అధికారములుగల చట్టములయందును నిబంధనలందును, వాక్యము లింతకంటె స్పష్టముగను విరళముగ నునుండకపోవుట చాల విచారకరము. దేశములో ప్రస్తుతకాసన సభలందు చట్టనిర్మాణ మతిత్యరితముగ పరుగెత్తింపబడుచున్న సమయములో మందిఅనుభవజ్ఞులును, రచనానైపుణులగు ప్రతిభాకారుల సహకారమంత యవసరమో దీనినిబట్టి స్పష్టపడగలదు. కాని ఆనెక్కును ఎంత అస్పష్టముగనున్నను, పెట్టెంబరు తరువాత ఎన్నికలుజరుప వీలులేదని వ్యాఖ్యాన మొనర్చుట కెట్టి ఆధారమునులేదు. 6-వ నిబంధనయందు ఎన్నికలకు మూడు దినములకు పూర్వము ఎన్నికలు జరుగు సమయమును, ప్రముఖ అభ్యర్థులపేర్లను ప్రకటింపవలెననికలదు. ప్రస్తుత సందర్భమున 30-వ తేదీన ఎన్నికలు జరుగున 28 వ తేదీన ప్రకటనమొనర్చబడెను. కనుక 3 దినములవ్యవధి లేదనువిషయము నిర్వివాదాంశము. ఈ ఆక్షేపణ కట్టిసమాధానమునుండబాలను, ఒక మారు క్రమమున అభ్యర్థులపేర్లను ప్రకటించిన పిదప తిరిగి ఆ విషయమునే ప్రకటించిపుడు మూడు దినములవ్యవధి అక్కరలేదని ప్రతివాదులవాదన ఈ వ్యాఖ్యానము నంగీకరించినయెడల, ఎన్నికలు మొదట ప్రకటింపబడినపుడుగా, మరియొక దినమున జరుపునెడల నోటీసు నొసగనక్కరలేదని అంగీకరింపవలసివచ్చును. ప్రభుత్వమువారుగాని కాసనసభవారుగాని, ఇట్టి అర్థహీనముగ, అమానుషమునపుద్గతి నుద్దేశించియుండునని నేనంగీకరింపను. కాని ప్రస్తుత పరిస్థితిను, ఒక్క అభ్యర్థియే యుండుటచేతను, 3 దినముల నోటీసు లేకపోవుటవలన వోటరుల హక్కుకు నిజముగ నిది భంగము గలుగ జేయబాలదు. అందుచే కమిషనరుచర్య ఆశాస్త్రీయమైన దైనను, మాండలేను ఉత్తరువును నిరాకరించుటకు సిద్ధపడెదవాడనే.

వెనుకటి ఎన్నికకే ఒకమారు మార్చి మరియొక క్రొత్త తేదీని నిర్ణయించునపుడే 2,3,4 నిబంధనల మినహాయించుటకు సభాయుతుడుగ గవర్నరున కధికార మొసగజేసెనుగాని, ఏడియొన్నిక సందర్భమున నైనను అట్టియుత్తరువును గావించుట కధికారములేదని పిటిషనరుల వాదన ఎన్నిక అనగా నామినేషనుగూడ జేరుననియు, పిటిషనరుల తరపున మరియొక వాదన చేబడెను. కాని ఈవ్యాఖ్యానములను నే నంగీకరింపబాలను.

నిబంధనలు 2,3,4 లలోని కర్మకాండను మినహాయించుట కధికారులకు విచక్షణ నొసగుటవల్ల నాతగాదా యంతయు వచ్చెను. ప్రస్తుతసందర్భమునందువలె- అభ్యర్థి ఆనరరీ మేజిస్ట్రేటుపదవి కొసగిన రాజీనామాను చెందుదినము లాలస్యముగా అధికారు లంగీకరించినను పెక్కికలా కారణముచే నామినేషను రద్దుజేయబడినపుడు న్యాయమును ఆత్మకృద్విధర్మమును గమనించి, 2-3-4 నిబంధనలను మినహాయించుటకుండ ఎన్నికల జరిపి, అభ్యర్థికి ఎన్నికలకు నిలచుట కజ్జికాళ మొసగుదురని ప్రతివారును అనుకొనెడివారు. కాని అధికారులు తమ విచక్షణ నావిధముగ నుపయోగింపక పోయినను కోర్టువారి విషయమున జోక్యము కలిగించుకొనుట కధికారము గలిగింపదు. కాని పెట్టెంబరు 30 వ తేదీలోగా మాత్రమే ఎన్నికల జరుపవలసియున్న దనుప్రముఖులొకై ప్రభుత్వమువారుతమ విచక్షణ నావిధముగ నుపయోగించి యుండకపోవచ్చును ఏదియెట్లున్నను ప్రభుత్వమువారు 2,3,4 నిబంధనలను మినహాయించిరి గనుక, వోటరులకు తిరిగి నామినేషనులు గావించు హక్కుగలదని నేనంగీకరింపబాలను.

2,3,4 నిబంధనలను మినహాయించునధికారముమాత్రమే ప్రభుత్వమువారికి గలదనియు 1 వ నిబంధనను మినహాయించునధికారములేదు గనుక నా నిబంధన ననుసరించి కమిషనరు నామినేషనుల నంగీకరించి తీరవలెనని పిటిషనరుల తరపున వాదించబడెను. 1వ నిబంధనయందు ఎన్నికలుఅనుపదము నామినేషనులకుగూడ వర్తించుననియు నామినేషనులు యెన్నికల యందొకభావమే ననియు విరివాదన- కాని ఈ వాదనను నే నంగీకరింపబాలను.

ప్రభుత్వప్రకటనము శాస్త్రీయముగాదని పిటిషనరులొక్షేపించుటచే, శాస్త్రీయమైనదేయనియు, సరియగునధికారులచే క్రమము గావించబడినదియేయనియు, ప్రతివాదులు రుజువుజేయవలసివచ్చెను. కొన్ని ప్రాసీడింగును న్యాయస్థానములందాక్షేపింపరాదని 89 నెక్కునందు గల విషయము నిజమే. కాని, ప్రస్తుతము ప్రకటనలగూడ పై నెక్కుక్రిందకు వచ్చునను నిబంధనలను వేరిని ప్రతివాదు లుదాహరింపబాలకపోయిరి. అందుచే నీప్రకటన 49 వ నెక్కుప్రకారము సరియగు అధికారులచే ప్రకటముగావించింపబడలేదని నేనెంచుచున్నాను. గవర్నరు మంత్రులతో సంప్రదించి సదరు ప్రకటనను గావించెనని రుజువుజేసినయెడల నేరీయాక్షేపణ కెక్కువవిలువ నొసగియుండెడివాడనుగాను. కాని అట్టిఋజువు గలిపింపక పోవుటయే కాక సభాయుతుడుగ గవర్నరుగారిచే నీప్రకటన యొనర్చబడెనని ప్రకటన గూడ చెల్లువులేదు. నే సీనియరును ప్రతివాదితరపు న్యాయవాదిని ప్రోత్సహగా, ఎనిడెన్స్ ఆక్టు

78 నెక్కును 1వ క్లాసు నువహించెను. ప్రతిమలు బుజువును గరించిన విషయములకు మాత్రమే ఆ నెక్కును వర్తించును. ఆ పురుష ప్రతివాదులు ఒకగజెటుమాత్రము దాఖలుజేసిన బాలును. కాని ప్రస్తుత ప్రకటనా నిబంధనలు వర్తింపవుగనుక ఎలిజెన్సు అట్ట నెక్కును ప్రతివాదులవాదనకు తోడ్పడజాలదు.

సభాయుతుడగు గవర్నరు, తిరిగి ఎన్నికలదినమును ప్రకటించుచు ఉత్తరువు జేయవలెనని సి. ము. అట్ట 5-వ నెక్కును నందు స్పష్టముగ విధింపబడెను. కాని సదరు త్తరువు మంత్రుల సభాయుతుడగు గవర్నరుచే గావింపబడినటులగూడ లేదు. సభాయుతుడగు గవర్నరును కొకయధికార మొనగబడినపుడు (1) ఆ యధికారము మంత్రుల సభాయుతుడగు గవర్నరుచే యుపయోగింపబడినదిగాని (2) కాక ఆ ప్రకటనను ఆక్షేపించు పిలు లేనిదని ప్రకటించుటగాని అనవసరము. అటులగానిచో న్యాయస్థానమున దీవిషయమై నాక్షేపణల దెచ్చుట కధికారము గలదు. ప్రభుత్వమువారు కొన్ని పరిపాలనాధికారముల సభాగ్రాహీ అధికారములకు వదిలివేయవచ్చును. కాని ఒకానొకవిషయమునందు, విచక్షణ నుపయోగించి నిర్ణయించుటకు సభాయుతుడగు గవర్నరునకు ప్రత్యేకముగ నధికార మొనగినపు డా యధికారము తిరుగుటకు వదిలివేయుట క్రమముగాదు. అంతేగాక సాధ్యముగూడ గాదు. తుది కీ ప్రకటనగాని యుత్తరువుగాని ఎవరో యొకకార్యదర్శిచే గావింపబడి యుండవచ్చును. మంత్రుల సభాయుతుడగు గావింపబడి యుండుటకు గూడ సాధారణముగా గ ని పి ం చు ట లేదు. అట్టి త రి సభాయుతుడగు గవర్నరు త్తరువును జేసెనని యెంచుట కనలే పిలులేదు. పిటిషనరులు దాఖలుజేసిన సస్టి మెంటులు ఆఫీడలిటులో, స్థానిక స్వపరిపాలన మంత్రులగాని, గవర్నరుగాని ఈ యుత్తరువునకు భాగస్వాములు గావాలనిగూడ ఆరోపింపబడెను. ఎందుచేతనంటే వారిద్దరు ఆ దినమున మదరాసులో లేరు. ఆ దినమున ఇంజంక్షను ఆర్డరు రద్దుజేసిన తరువాత నా విషయమును కమిషనరు మంత్రులగాని గవర్నరునకు గాని దెలిపి ప్రత్యుత్తరమును దెచ్చుకొనుట కవకాశములేదు. సభాయుతుడగు గవర్నరు యుత్తరువును గావింపెనని నిరూపించుటకై నను ప్రతివాదుల సాక్షి ప్రయత్నింపలేదు.

5 వ నిబంధనయందు యెన్నికల తేదీని నిర్ణయించు విషయముననేగాక 2, 3, 4 నిబంధనలలోని కర్మకాండను వదిలి వేయుట విషయమునగూడ సభాయుతుడగు గవర్నరును కధికార మొనగబడె నను విషయమును గమనింపవలెను. కర్మకాండను వదిలివేయు విషయమున మంత్రులు గవర్నరును స్వయముగ తమ విచక్షణ నుపయోగించుట చాల ముఖ్యము. ఇది ఇతరులకు దెలిగేటు జేయబడగల అధికారముగాదు. 42 మదరాసు ప్రాజెక్టు ఫుల్ టెంపిలీరీస్యందు, వరదరాజులనాయుడుగారు సార్వభౌమునిపై దెచ్చినదావాలో నీవిధముగనే తీర్పుచెప్పిరి. అందుచే, సదరు ప్రకటన యుత్తరువు క్రమముగా సభాయుతుడగు గవర్నరుచే గావింపబడినటుల యెంచబడలేదు గనుక నీ యుత్తరువు క్రమమైనదికాదని అభిప్రాయపడుచున్నాను. ఈ నిశ్చయమునకు వచ్చుటలో నేనంతగా విచారింపవలసినదనిలేదు. ఈ కేసు లో చాల వ్యర్థమును జెక్కికలు కారణము చే ఒ. ఎ. ఒ. కె. లక్ష్మణు చెట్టియారు, అభ్యర్థిత్వమునుండి తొలగింపబడిరి. సభాయుతుడగు గవర్నరు విషయమున తన విచక్షణ నుపయోగించియున్న యెడల 1, 2, 4 నిబంధనలలోని కర్మకాండ అక్రమలేమండగనే ఎన్నికల జరుపవలసినదని బుద్ధి పూర్వకముగ నుత్తరువు జేసి యుండదని ఆశించుటకు చాల అవకాశము గలదు.

నేనింతవరకు పిటిషనరుల వాదనల గురించి అభిప్రాయముల దెలిపితిని. వారివాదనలతో సంబంధము లేని మరికొన్ని వాదనలను ప్రతివాదులు దెలిపి ప్రస్తుత సందర్భములో మాండమను ఉత్తరువును గావింపరాదని వాదించిరి. వానిలో కొన్నింటిని మాత్ర ముదహరించి వాని విషయమై నాభిప్రాయముల దెలిపెదను. ప్రస్తుత సందర్భమున వోటరులలో నెవరిహక్కులకు భంగము గలుగలేదు కనుక, నీయుత్తరువు గావించుట కవసరము లేదని వారి మొదటి వాదన. క్రొత్తగా నిర్ణయించుదినమున జరుగవలసిన యెన్నికలు నామమాత్రమునకేననియు, పోటీయుండదనియు సభిప్రాయముపై నీవాదన మార్ధాతడియన్నది. కాని 2, 3, 4 నిబంధనలను మినహాయించుచు గావించిన ప్రకటనము క్రాస్త్రీయమైనదిగాదని నేనెంచునెడల, క్రొత్తగా ఎన్నికనకు నిర్ణయించిన ప్రకటనముగూడ నక్షాస్త్రీయమైనదాయగును. కాని 2, 3, 4 నిబంధనల మినహాయించుటవలన వోటరులహక్కులకు భంగముగలిగెను. నామికేవలములగా గావించుట అభ్యర్థులకు నిలచుట వోటరులహక్కుల క్రమప్రకటనములను అహక్కునకు భంగముగలిగెను. కమిషనరు, తన విధులకు భంగకరముగ వర్తింపలేదని ప్రతివాదుల వాదనకాని అక్షాస్త్రీయముగ నుత్తరువు ననుసరించి కమిషనరు చర్యదీనుకొనుట, తనవిధులకు విరుద్ధముగ వర్తింపబడు యగునని నాభిప్రాయము ఏది యెట్లున్నను 6 వ నిబంధనకు విరుద్ధముగ రి దినముల వ్యవధి నొసగకుండ యెన్నికల జరుపవలెనని తన విధులను వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించుటయే యగునని నీటివనరు దావా తేచ్చిపరిహారము నందుటకు అవకాశము గలదనిగూడ ప్రతివాదులు తరపున వాదించబడెను. వోటరులకు ఒక్కొక్కరి వ్యక్తిగతముగ దావా దెచ్చుకొనుటలేదని ప్రధాన యమూర్తి ఒకానొక దావాలో తీర్పు చెప్పెను. అంతేకాక యెన్నికలు జరిగిన తరువాత దావా దెచ్చుట వోటరులకు తన పరిహార మెట్లు గాగలదో నాకు దెలియకున్నది ఎన్నికలు జరిగిన తరువాత యెన్నికలను బహిషకరించుట దావా దెచ్చుటకు బహిషకరించుటకు వ్యతిరేకమున వర్తింపబడుటగాను, అందుచే నాయుదహరణ లిచ్చుట వర్తింపజాలవు.

భారత కార్యదర్శియైన సభాయుతులకు బెంగాలు, మదరాసు, బొంబాయి, గవర్నరులయైన సభాయుతుడగు గవర్నరు జేనరలుయైన మాండమను ఉత్తరువు నొసర్చుటకు ప్రాజెక్టు వారి కధికారములేదని స్పెసిఫిక్ రిలీఫ్ అట్ట 46 వ నెక్కును ప్రతివాదుల న్యాయవాది యుదహరించి కమిషనరుపైన నీయుత్తరువు గావించినను అది ఆచరణలో సభాయుతుడగు గవర్నరునకు వర్తించునని వాదించెను. ప్రభుత్వమువారి దావాలో పార్టీగారు. అందుచే నీ విషయమున గావించు నుత్తరువు సభాయుతుడగు గవర్నరుపై గావింపబడినటులకు పిలులేదు. అటులు గాక ప్రతివాదుల వాదన నంగీకరించునెడల, ప్రభుత్వోద్యోగులపై మాండమను ఉత్తరువు గావించుటకీ ప్రాజెక్టువారి కధికారముండదు. నీ నిపుడు త్తరువు గావించినయెడల నది కమిషనరుపైననేగాని, ఇతరులపైనని యెంచుట కవకాశములేదు.

ఏదీ యెట్లున్నను, కోర్టువారు తమ విచక్షణ నుపయోగించి, పిటిషను నిరాకరింపవలసినదని ప్రతివాదుల న్యాయవాది గోరెను. ఈదావాయందలి విషయము-ఒక్కపోటీ లేని ఎన్నికను జరుపు విషయమునకు మాత్రమే సంబంధించియున్నయెడల పీఠికాక బలముగ నుండెడిది. నేనట్టిని శ్చయమునకు వచ్చియున్నయెడల- నిబంధనల ప్రకారము రి దినముల వ్యవధి నొసంగకపోవుట అక్షాస్త్రీయమైనన- నేనీపిటిషను నిరాకరించి యుండెడివాడను.

కాని సదరు ప్రకటన మక్షాస్త్రీయమైన దగుటచేతను-ఎన్నికలకు నిర్ణయించ బడిన 30వ తేదీ గడచిపోవుటచేతను, ఇ, పుడావిషయమక్రమలేదు. క్రొత్తగా నామికేవలము గావించుటకు వోటరులకు హక్కున్నదనియు, ప్రతివాది అహక్కును భంగపరుచుచుండెననియు నేనెంచిననుగూడ, పిటిషనును నిరాకరింపవలసినదని ప్రతివాదుల న్యాయవాదిగోరునని భావించెను.

సెప్టెంబరు 30వ తేదీ ఎన్నికలజరుపుటకు నిశ్చయింపబడెను. ఇప్పుడా తేదీ దాటిపోయెను. అందుచేతిరిగి ప్రభుత్వమువారు ప్రకటనగావించిగాని ఎన్నికలజరుపుటకు పిలులేదు. ఈపరిస్థితులన్నిటిని గమనించి, 2, 3, 4 నిబంధనలను తిరిగి మినహాయించెదలో లేకసాధారణమార్గముననేతిరిగి ఎన్నికలజరుపుటకునిశ్చయించెదలో అధికారుల విచక్షణకువదిలి వేసెదను. 30 తేదీ దాటిపోవుటచే ఆ తేదీ విషయమున నేనిపుడు త్తరువు గావింపవలసినదనియు, ఇకముందుపిటిషనరు ఎన్నికలజరుపునకు 6వ నిబంధననుసరించి మూడుదినముల వ్యవధి నొసగకుండ యెన్నికలజరుపరాదని యుత్తరువు జేయుచున్నాను. పిటిషనరునకు ప్రతివాది ఖర్చుల చెల్లింపవలెను.

సిద్ధా, అక్టోబరు 6:—లెఫ్టెంటుజి తాతాగారికిని సంయుక్త పరగణాలలో సినిలువైద్యాలయముల ఇన్స్పెక్టరుజనరలుగ నియమించిరి. (అ. ప్రె.)

దిహిమాలయా భీమాకంవెనీ లిమిటెడ్ జననమృతమైన భీమాకంవెనీ హెడ్ ఆఫీసు 8, డల్ హౌసు సీ స్వెర్, కలకత్తా. సరసమైన ప్రీమియములు యింత శ్రద్ధగాను చురుకుగాను ఏ యితర భీమాకంవెనీలలో తీర్పు పరిష్కారములులేవని యిండియా యంతట మెప్పునడసినది. మూలధనము చెక్కుచెదరని గవర్న మెంటు హామీ బాండులలో నున్నది. ధారాళమైన కమిషన్ ఏజెంటుకావలెను. వలయువారు యిక్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలెను. ఆ రాధ్యుల మూటయ్య ఏజెంటు, సామర్ కోట తూర్పు గోవాపరిజిల్లా. 2091

జిల్లా ఎక్స్ ప్రెస్ ఆఫీసరుపై క్రిమినలుకేసు

సారాయమును దొంగతనముగ నమ్ముట యెట్లాలు అక్టోబరు 6:—409, 109 120వ నెక్కుల క్రింద జిల్లా ఎక్స్ ప్రెస్ అధికారి వర్క, జేల్లాను ఆఫీసరు రిజిస్ట్రే కంట్రాక్టు రయతుగార్లపై కేసు చేయ బడుటకు ప్రభుత్వ మాజీ ఈ య గా వైలు చేయ బ డె ను. ము గ్గురునుగలిసి సారాయమును దొంగతనముగ తక్కువధరకమ్మి పంచుకొనిరి. సారాయమున నీరుగలిపి ఇతర లెక్కలలో ఎక్కువ నష్టమునట్లు వ్రాసియు లెక్కలమాపిరి. డిప్యూటీ కమిషనరు హాగారు నిన్న విచారింపబడిరి. చాల నుద్రేకమున కీ కేసు కారణమైనది. (అ. ప్రె.)

ఇండియను కరంసీ సమితి స్థాపనము

మారకపురేటు 16 పెన్నీలుగ స్థిరపరచుటకు ప్రచారము నల్పుటకు బొంబాయి, అక్టోబరు 6:—కరంసీ కమిషను సిఫార్యుజేసిన మారకపురేటుయెడ ప్రతిఘటనము క్రమముగ ధన సంపన్నులందు విస్తరించుచున్నది. మారకపురేటు 16 పెన్నీలుగ స్థిరముగావించుటకు ప్రజలతోడ్పాటు బడయునిమిత్తము ప్రచారము నల్పుటకొరకు యిండియను కరంసీసమితి టుటివల స్థాపింపబడినది. నూతన సమితికి సర్ విక్టర్ సెనూను అధ్యక్షుడుగను, ఎచ్. యి. డిన్ మా కోకాధిపతిగను, బా మ్నా దా ను ద్వారకదాసు కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడిరి. బి. ఎఫ్. మదన్, రటంసి మొరార్జీ, హెచ్చి. పి. మోడి మొదలగువారు కార్య నిర్వాహకవర్గముందు గలరు. అ. ప్రె.

దొంగడాక్యు మెంటు ఉపయోగించుట

వాదినంతకముతో ప్రతివాది చెక్కునుపంపుట బొంబాయి, అక్టోబరు 6:—దొంగసంతకము చేసినందులకు 5 రోజుల విచారణయైనచెను ప్రాజెక్టుందు నిన్న శ్రీ లాల్ క్రాస్త్రీ యం.ఎ.బి.యల్. కె. నారాయణరావు రాబా రావుగార్లపై కేసుముగిసినది. మొదటిముద్రాయి నూదర్దాకు కంపెనీలో కాపీయరుగా నున్నపుడు వాది కంపెనీయొక్క సంతకముచేసి రు. 2010 ల చెక్కును బరోదాబాంకుకు వారి మోటారుడ్రైవరునుపంపి. డబ్బుతెప్పించెను ప్రేక్షకులు కిటికీల లాడుచు కోర్టుతయ నిండియుండిరి. జూరి దొంగసంతకము గాదని ఇరువురుముద్రాయిలు నిర్దోషులనిరి. కాని రెండవముద్రాయి దొంగడాక్యుమెంటు నుపయోగించెను. కాని దయదల్పవచ్చునని తీర్మానించిరి. మొదటిముద్రాయి నిర్దోషియనిచెప్పి రెండవముద్రాయికి మూడేండ్ల కఠినవరకము విధించిరి. (అ. ప్రె.)

కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మునసపు కోర్టు

క్రైల్ O. P. 21/1926 పాదర్తి చిన్నమ్మయి ఆమె ఆమె తన భర్త లేటు పాదర్తి బాలయ్యకు రావలసిన డిక్రీవాక్టీలు రాబట్టుకొనుటకు పై నెంబరు వార్షి సర్టిఫికేటు పిటిషన్ దాఖల్ చేసుకున్నది. ఆక్షేపణదార్లు 18-10-1926 తేదీ 11 ఘంటలకు హాజరకావలెను. జె. రామనాథశర్మ, బి. యె. బి. యల్.

నోటీసు

“మాను లేద గ్రామ కాపరములు తరునంపూడి సర్పిరెడ్డి గుడాలరాముడు వగయిరాలు పయన తేజుకు డిల్ మనసలు కోర్టు ఫయలు ఓ. ఎఫ్. 87/25 రున పొందిన డిక్రీవారంటు అమలులో ప్రొడల తాలూకు ఆస్తి వేలంజేయుటకు ప్రతివాదులకు యెట్టి అభ్యంతరములయిన వున్నయెడల 20-10-26 తేదీని తేజుకు డిల్ మనసలు కోర్టువారి యదుట ఖుద్దుగగాని పశిబుద్వారాగాని హాజరై చెప్పకో వలసినదిగా యిందుమూలం గాప్రకటన చేయడమయినది. తేజుకు, తూర్పు గోదావరి, ఎం. అప్పారావు, తేజిలు.

శాసనసభాభ్యర్థులకు

సత్యమూర్తిగారి సందేశము

చెన్నై నామినేషన్లలో కాంగ్రెసుకు తరఫున శాసనసభాభ్యర్థుల జాగ్రత్తగా నిలచిన వారందరికి ఎస్. సత్యమూర్తిగారి రిట్లు (ప్రాసియూట్) వ్రాయుచున్నాను:-

ప్రియమిత్రమా,

కాంగ్రెసుకు తరఫున మీరు అభ్యర్థిగ నియమింపబడినందుకు సంతోషపడుచున్నది. మీరు జనుమకులుగవలెనని మనస్సు ర్తిగ కోరుచున్నాను. మనపక్షములో ఇతరసభ్యులతో బాటు మీరు స్వరాజ్యము, స్వాతంత్ర్యము, సర్వసంఘ సమాన స్వాధీనము కొరకు పాటుబడెదరు. మన జన్మకొరకు స్వరాజ్య హక్కును సాధించుటకు నిరంతరము ప్రయత్నములు చేసి ప్రతికూల చర్య ననుసరింపవలెనో ఆచర్యకనుగుణ్యమగు కార్యక్రమము కాంగ్రెసువారి రాజకీయకార్యక్రమము లెప్ప వేరొండు లేదు. అట్టి ప్రతికూలచర్య అనుసరింపనిది "మానవులలో కల్గి ధృఢ నిశ్చయమైన" మనపాలము మనహక్కులను గుర్తింపదు. మీరు ప్రతికూలముగ నున్న అభ్యర్థులు స్వసంఘములోని వారికి ఉద్వేగములు యిప్పించుకొన కత్కూర్చి బహుమతి రాజకీయపక్షముని తప్పుకుపేరు పెట్టుకొనియున్నారని, లేదా ఏపక్షమునకు చెందక అనగా రాజకీయభిప్రాయములేమో యెరుగని వారున్నారని. మీరెవరు మీరు తప్పక సహాయము జేయునట్లు గోరుచున్నాను. సార్వభౌముని ప్రభుత్వము కొనసాగవలసియు నన్ను నే నున్న సర్వ రాజ్య సందర్భమునాత్రమ శాసనసభలోను బహుమతిగూడ జరుగుచుండవలసినదే. ఈసందర్భమును కొనసాగింపగల పక్షము కాంగ్రెసుపక్ష మొక్కటే యని ఈమధ్యపరిస్థితులవలన విస్పష్టమయ్యెను. మీరు ఓటరులకు కాంగ్రెసుసందేశము నెరుకపరచినచో వారుతప్పక అంగీకరింతురని నానమ్మకము. ఓటరులందరూ కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులకే ఓటుజేయవలెనని వేరొకసారి గోరుచున్నాను.

ఇట్లు విధేయుడు,

6-10-26

(సం) ఎస్. సత్యమూర్తి.

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా

(స్వకీయ విలేఖరి)

శాసనసభా అభ్యర్థుల నామినేషన్లు

నిదవోలులో యానెల 4 గవ తేదీని యా జిల్లా కలెక్టరుగారు అభ్యర్థులనుండి ధరఖాస్తులను తీసికొనిరి. కాంగ్రెసు తరఫున శ్రీయుతులు దండు నారాయణరాజుగారు, మోతే నారాయణరావుగారి రిచ్చిరి. వీరిలో శ్రీరాజుగారికి జబ్బుగా నున్నందున వారు స్వయముగా వెళ్లలేకపోయిరి. ఆమెదకులు వెళ్లియిచ్చిరి. శ్రీ నారాయణరావుగారు స్వయంగా వెళ్లియిచ్చిరి.

జబ్బి నుపార్జి తరఫున శ్రీయుతులు కామమ్మి సర్వారాయుడుగారు, బడేటి వెంకట్రామయ్యగారు ధరఖాస్తులనిచ్చిరి. వారుకూడ నేడిచ్చటికి దయచేసియే దాఖలుచేసిరి.

శ్రీయుత దండు నారాయణరాజుగారు అస్పష్టగా యుండి నిదవోలులోనే యుండిరి. శ్రీయుతులు డాక్టరు యర్రమ్మి డిక్షితులు, ముల్కూరి రంగయ్యగార్లు వారిఆరోగ్యమును జూచుచున్నారు. శ్రీయుత డాక్టరు వేలూల రాఘవ రావుగారు రావైయున్నారు. జ్వరము మామూలు స్థితిలోనే యున్నది. తొందరగైయున్నావు. డాక్టర్లందరూ విక్రాంతి కావలెనని చెప్పుచున్నారు. కాంగ్రెసు తరఫున వీరు ఎన్నికలకు నిర్ణీయిస్తున్నారు. యానెలలో వీరు తిరుగుట కష్టముగావున వోటర్లు యావిషయమును గమనించి వారి విజయమునకు పాటుబడుదురుగాక!

న్యాయమూర్తి ఆకస్మికమరణము

పాట్నా అక్టోబరు 6:-పాట్నా హైకోర్టు న్యాయమూర్తి బక్సిలుగారు నిన్నరాత్రి మరణించిరి. సాయంకాలము క్లబ్బుకుపోయి ఇంటికి 9 గంటలకు పోయిరి. అప్పుడే జబ్బుచేసి 11 గంటలకు మరణించిరి.

వారు 1873 లో జన్మించిరి. 1920 లో న్యాయమూర్తి యైరి. హైకోర్టులో చాల పలుకుబడి గలవారు. చరిత్రయందలి అభిరుచి ఎక్కువ. వారు మరణించినందుల కందరును చాలవగచుచున్నారు. వారు రాత్రి 11/40 గంటలకు మరణించిరి. ఒక్కలు సత్తి 8 వ తేదీన జంబాయి చేరును. ఇరువురు కుమార్తెలను తింటూలులో నున్నారు. దహనసంస్కారప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఆ. ప్రె.

జమీందారులకు విజ్ఞప్తి

అసెంబ్లీ సోషియలిస్టునాయకుని ప్రకటనము

అక్టో 6:- అసెంబ్లీలో సోషలిస్టుపార్టీ ఆధ్యక్షులగు ముషీహుసేను కిద్వానీగారు జమీందారులు భూస్వాములపక్షమున నీక్రిందిప్రకటనము గావించిరి:-

పార్టీ నాయకులు దేశముయొక్క మంచిచెడ్డలగుర్తి యులోచనలేకుండ స్వయంవ్యక్తిధికారమునే యెక్కువగ జూచుకొని పరస్పర సంఘర్షణముల గావించుకొనుచున్నారు. సమస్యప్రయత్నము లన్నియు నెందుకు గాకుండపోయెను. జాతీయపక్షముల పేరుతోను మతములనుబట్టి పక్షములును యెక్కువగుచున్నవి. ఏపక్షమునకు, యేమతమునకును జేందకుండ జమీందారులే ప్రస్తుతస్థితిలో రక్షింపగలరు. కావున జమీందారికిసమస్యములు శాసనసభలను ఆక్రమించుటకు కలసి ప్రయత్నముజేయ గోరుచున్నాను. వా రందరును అఖిలభారత సంఘము నిర్మించుటకై నాకు వారిచిరునామాల బంపగోరెదను.

(సం) ముషీహుసేను కిద్వానీ

(ఆ. ప్రె.)

రంగనాయకులుగారి సమర్థనము

నేను నాస్వరాజ్యపక్ష సభ్యత్వమునకు రాజీనామా యిచ్చుచు శ్రీ ప్రకాశముగారికి పంపిన పత్రికలక్షణగుర్తి, సమదర్శిని, ఆంధ్రప్రతిక, సత్యాగ్రహి పత్రికలందు చర్యలు జరుగుచున్నవియు, ప్రజలందరికీయపాసాలు కలుగుచున్నవినియు నాన్నేహితులు దెబ్బడుండుటచే యాక్రిందివిషయము తెలుపవలసి వచ్చినది.

ఈమధ్య నాంధ్రదేశమునందు లేమిచే పత్రికలందు వెల్లడిన విషయములు పూర్తిగా తెలియుటలేదు. సమదర్శియందు ఇంగ్లీషునందు వ్రాయబడిన లేఖకు సరియైన తర్జుమాతో, నా లేఖ ప్రకటింపబడలేదు. అందుల తప్పులలో నొకటి. యేమన! "రామదాసునంటి స్వరాజ్యవాదులంటి"గాని "రామదాసునంటి బ్రాహ్మణులు" అనలేదు.

నేను జప్తి కుపక్షమునందు చేరలేదు. చేరదననిగాని, చేరుట మంచిదనిగాని నా లేఖయందు నూచింపలేదు.

కాంగ్రెసువాదమును (స్వరాజ్యవాదము, ఖద్దరు, కాంతి యంత తాండోళనము) నేను వదలితినిని తెలుపలేదు. సరిగా నా లేఖ సర్దుముచేసుకొనగోరువారికి, నేను జాతీయవాదినికానీ తోపజాలము. పక్షమునందున్నంతసేపు వ్యక్తుల ప్రత్యేకభిప్రాయముల కొంతవరకు నాప్రకృతినుబద్ధము. అందు పక్షముచే నియమింపబడిన అభ్యర్థిగానున్నప్పు డట్టిబాధ్యత యినుమడించును. వోలేవచ్చినయెడల, పార్టీయందే పోట్లాడుట కవకాశము కలుగుగాని, పార్టీనివదలి యెదిరించిపోవుట మరింత దుస్సాహసముగలదేకాక, స్వామిద్రోహమగును.

దేవాదాయపు బిల్లు, మలబారు టెనెన్సీ బిల్లుపై నా మన్నతీవాభిప్రాయముల బహుల్పరముటకు నాకు కావలసిన యవకాశమెల్ల నాకు వోటురాకుండుటయు, నే నభ్యర్థిని కాకుండుటయు మాత్రమే. అట్టి యవకాశము దొరకినప్పుడు పార్టీకి నేను వదలుటచే ద్రోహము జరుగనక్కరకు, నా యభిప్రాయ స్వేచ్ఛకై నేను రాజీనామా యిచ్చుట స్వాతంత్ర్యభిలాషుల హేమింపవలయునుగాని, కాంగ్రెసు యభిమానివలె నాకు దురుద్దేశ్యముల నాకోపించుట న్యాయముకాదు.

ఆంధ్రప్రతికయందు వెల్లడిపరచెడు "నిదవోళిగము" 'స్థానికప్రభుత్వము' వ్యాసముల జదివినవారికి యెన్ని కార్యముల శాసనసభలద్వారా చేయనగునో చేయుటవసరమో తెలియును. వ్యాసముల గమనించినవారికి నాకు రాజకీయపరిజ్ఞానమున్నది లేనిది బోధపడగలను.

రంగనాయకులు (ఆక్సుఫర్డు)

దుర్గా పూజోత్సవము

కమిషనరువద్దకు శాంతిరాయబారము

కలకత్తా, అక్టోబరు 6:-పోలీసు కమిషనరువారివద్దకు ఈదిగువ పెద్దమనుష్యులు దుర్గాపూజా సందర్శనకున కొంత నిలుపుటకు సూచనలేయుటకు బోయియుండిరి. మహారాజా టాగోరు రాజగోపేంద్ర క్విస్ట్ డేవ్, రాజారామిక్కినా, పర్వతరాన్ చంద్రబోసు, పీయూషాంతగోసు, జె. యస్. బాసుగార్లు, ఏబ్రాహిం తీసికొన వలసినదియు ఏమార్గములగుండ ఉత్సవములు పోవలసినదనియు- తీర్మానింప బడెను. ఆ. ప్రె.

వాతావరణస్థితి

1926 సం॥ అక్టోబరు నెల 7-వ తేదీ గురువారము

ముఖ్యతెలుగులు	గత 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	అక్టోబరు నెల 1-వ తేదీనందలి వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు రికార్డయ్యే వర్షము
గోపాల్ పూర్	89.4	79.1	...	8.97	+ 2.82
విశాఖపట్టణం	88.0	79.5	...	2.69	+ 1.90
కాకినాడ	88.5	77.8	...	2.86	+ 1.96
మచిలీపట్టణము	92.8	80.5	...	1.25	+ 0.28
కర్నూలు	92.0	74.0	...	0.14	- 0.88
బళ్లారి	90.0	72.2	...	0.51	- 0.69
అనంతపురం	...	...	...	0	- 1.08
కడప	93.2	72.2	...	0.28	- 0.92
నెల్లూరు	98.1	79.0	...	1.85	+ 0.46
మద్రాసు	95.1	77.9	...	0.89	- 0.84
కడపూరు	90.7	74.9	...	1.11	+ 0.29
నీలము	94.8	74.5	...	0.20	- 1.48
కోయంబూరు	88.7	71.1	...	0	- 0.98
తిరుచనాపల్లి	100.0	72.0	0.86	0.40	- 1.14
నాగపట్టణము	93.0	76.2	...	0.40	- 0.40
మధుర	96.4	74.5	0.38	0.88	- 1.28
పాంబూ	89.8	78.4	...	0	- 0.44
తిరునల్వేలి	...	...	...	0	- 1.08
తిరువేండ్రము	84.2	75.7	...	3.47	+ 2.06
కొచ్చిక్	84.5	75.9	...	6.00	+ 3.95
కాలికట్టు	88.8	74.1	...	3.77	+ 1.69
మంగళూరు	85.4	78.2	...	3.54	+ 2.15
తెంగళూరు	86.1	66.0	...	0.56	- 1.44
మిర్జాపూర్	75.0	60.5	0.02	1.63	- 0.52
కొడైకనాథ్	66.2	52.2	0.02	1.26	- 0.07

సర్కారులు:- మేఘములు ఒకమాధురగ నున్నవి విశాఖపట్టణములో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 2 1/2 నుండి 3 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డిక్టేటర్:- కడపలో ఆకాశము నిర్మలముగనున్నది. త. క్లిన్-వోట్ల మబ్బులు విస్తారముగ నున్నవి. ఆర్ద్రత కడపలో తక్కువ. ఇచట రాత్రివేడిమి 3 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:- మేఘములు పలదగ నున్నవి. ఆర్ద్రత తక్కువ. మద్రాసులో 4 నెల్లూరులో, 5 డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎక్కువ.

వచ్చే 24 గంటలలో అంత మార్పెద్దియునుండదు.

సి. చెంగల్వరాయ మొదలియారు,

అభిషిషింతు వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి సంచారము

పురపాలకసంఘముల సన్మానము

కాలికట్టు, అక్టోబరు 6:-రైటినరబులు శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు కాలికట్టు వెడలుచు దోసలో టానులో దిగి దేవధారు మలబారు పునర్విర్యాణ (బ్రహ్మవారి కేంద్రములను చూడురు. 5 వ రాత్రి కాలికట్టు చేరి 6 వ తేదీ యుదయమున 8-30 గంటలకు పురపాలక సంఘసన్మానము నందెదరు. సాయంకాలము రాజకీయపరిస్థితులగుర్తి యుపన్యసింతురు. 7 వ తేదీన తెలిచెరి విల్లిపుర పాలక సంఘమువారి సన్మాన మందుదురు. 8 వ తేదీ ఉదయము మాంగళూరు చేరి నిన్ను జాత్యుద్ధారక సంఘమువారి యుత్సవమున అధ్యక్షత వహింతురు. రావు సాహెబు కె. రంగారావు గారిపలమును బహిరంగపరతురు. 9వ తేదీఉదయమున కోయంబూరు వెళ్లెదరు. ఈ సంచారోద్దేశము పశ్చిమతీరమున సర్వంట్లు ఆఫ్ ఇండియా సంఘమువా రెట్లు కృషిచేయుచున్నారో తెలిసికొనుటకే వారితో కూడ పశ్చిమతీరమందలిపని సంతనముచున్న ధూర్జయ్యారాయణరావుగారు వెళ్లెదరు. ఆ. ప్రె.

కీ॥ శే॥ పర్వతనేని మల్లిఖార్జునుడు గారు

కమ్యూనిజంపై సానుభూతి

గుడివాడ తాలూకా మాజెల్లా వాస్తవ్యులగు పర్వతనేని మల్లిఖార్జునుడుగారు ది 2-10-26 తేదీ శనివారం ఏకాదశి పుణ్య దినసంబంధ స్వర్ణమేళి. వీరు ది 30-8-26 తేదీ వరకు కమ్యూనిజంపై సానుభూతిని ప్రసాదించుచుండిరి. వీరు ప్రసాదించుచున్న దాని కడుతీర్థతో సంఘవిరాళములను ప్రసాదించుచు, మనసంఘ వీరవిద్యార్థులను విద్య సభ్యులను జేసినచో సంఘము పొందనున్న అభ్యుదయ గౌరవములను గురించి గానూడుల వెంట పుపన్నయిండును. సంఘ ప్రజలను హెచ్చరింప జేయుచు విచ్చిరి. వారి జన్మస్థానమైన బెజవాడ తాలూకా యాద్యుగల్లు గ్రామమున సంఘపరివర్తనందు విద్యావిధానమును గురించి ప్రాప్తయిండు 5000 అయిదువేల రూపాయలు, సంఘానికి యిచ్చెదనని గట్టి వాగ్దానముచేయుచు అచ్చటనున్న సభ్యులచే చాలవరకు సంఘవిరాళములను జేయించిరి.

ది 28, 29, 30-8-26 తేదీలలో బెజవాడలో 9 వ కమ్యూనిజంపై జరిగినపుడు, సభామండలి, సంఘానికి గాను వాగ్దానముచేసిన 5000 రూపాయలు వెంటనే యిచ్చెదనని చెప్పి, సభ్యులను సంఘాభిమానమున నిమగ్నులను జేసిరి. సంఘాభ్యుదయమే దేశాభ్యుదయమనకు ప్రథమసోపాన మని భావించి సంఘ కట్టుబాటుకుగాను పర్వతనేని గారిచే యిచ్చి మహాసభాపుడు అకస్మాత్తుగా మరణించుచు మనసంఘమునకు కడుకోరనియను.

ఈ ఉదారస్వభావుని మాతృకు శాంతి చేహరుగాక యని యాపరాత్నరుని ప్రార్థించుచు, వారి కుటుంబమునకు శాంతి కలుగుగాక యని సంఘముతరపున నేను సానుభూతిని జాపుచున్నాను.

కమ్యూనిజంపై సానుభూతి కార్యదర్శి

యలమంచిలి నూర్యనారాయణ, కుండేరు, మకాం మైలవరం.

(పర్వతనేని మల్లిఖార్జునుడుగారి ఆకాలమరణమునకు కమ్యూనిజంపై బాటు తదితరసంఘములను ఎంతయు చింతింపక మానవు. వారు స్వసంఘమునే గాక, దేశమాతనుగూడ ప్రశంసాప్రాతముగ నేర్పించి ధన్యులయిరి. వీరి మాతృకు శాంతి గలుగుగాక యని పరాత్పరుని ప్రార్థించుచు, వారి కుటుంబమునకు మా సానుభూతి నిందుమాలమున తెలుపుచున్నాము. ఆం. ప. సం.)

నవాబుదీవి

ఖర్చులేకుండ దర్జాగా నుండదలచుట

బాంబాయి, అక్టోబరు 5:—బోల్టా పూర్వపుననాబు ఖర్చులేకుండ నవాబుదీవితో బ్రతుకదలచు వంతయైనకథ బోలీసు ప్రాసిక్యూటరు నేడు కోర్టులో చెప్పెను. నవాబు బాంబాయికి ఆగస్టులో దమ్మిడిలేకుండవచ్చెను. సరివారమునచేయవలసివెను. తరువాత దస్తూరుగారికి పరిచయము గలిగియుకొనెను. ఆయన ఇల్లు గదిర్చిపెట్టెను. తరువాత తనపేరమ్యవేసిన ఉత్తరములకు పనికివచ్చు కాగితముల దెప్పించి నగలుగొనుట ప్రారంభించెను. ఇంతయు అరుజే. ఆనగలతాకట్టు పెట్టిన డబ్బుతో జీవనము ఆదైవనైరా ఖర్చులు గడచుచుండెను. సెప్టెంబరు 7-వ తేదీన దస్తూరుగారి సహాయమున ముద్దాయి 21వేల నిలువచేయు ముత్యములకొనెను. ఆరువేల ఎనిమిదివందలకు చెక్కు నిచ్చెను. వర్తకునకు అనుమానముగలిగి ముత్యములను తిరిగి అడిగెను. అంత అవి నూరతు పంపబడెనని తెలుపబడెను. దస్తూరు చెక్కులొకొక ప్రయత్నించెను. గాని వర్తకుడియక బాంకుకు తీసికొని పోయెను. బాంకు దాని నంగీకరింపలేదు. ముత్యములు తిరిగి ఈయబడెను. దస్తూరు అందు బ్రోకరుగా నుండి రు. 250 లు సంపాదించెను. దస్తూరు ప్రభుత్వమువారు నవాబునకు 25 లక్షలు బాకీయున్నారని తెలిపెనట. నవాబుగారు తనపరివారము వద్ద 30 రూపాయలను బామినాగా తీసికొనెను. ఇకపురుమీదను నేరములు మోపబడెను. (అ. ప్రె.)

మోటారు మెయిలు సర్వీసు

ఉదకమండలము మైసూర్ల నడుమ ఏర్పాటు జరుగుచుండుట

ఉదకమండలము, అక్టోబరు 5:—ఉదకమండలము మైసూర్ల నడుమ 110 మైళ్లు మోటారు మెయిలు సర్వీసు వేయుటనుగూర్చి స్పెక్టరుగా రిపోర్టు చేయుచున్నాడు. జహాళా వేస విలోపుగ ఏర్పాటు పూర్తి కాగలవు. (అ. ప్రె.)

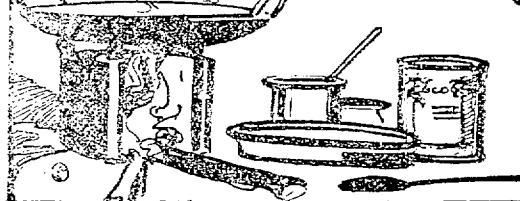
Cook with Cocogem

All my cooking is now done in Cocogem, the 100% pure vegetable shortening

It is a pleasure to cook with Cocogem. It is so clean and cooks such tasty and digestible dishes that I refuse to use adulterated ghee again.

Take my advice and use only

Cocogem

ఎప్పుడును

పసుపు పచ్చనిరంగు

గల కొలినాను

గొట్టమునే

ఉపయోగింపుడు.

కొలినాను అను దంతచూర్ణము దంతములను బాగుగా శుద్ధిపరచును. మరియు దంతములను మంచినీటిలో నుంచుటకు దీనికి మంచికైగలదు. నోటియందును కుత్తుకయందును ప్రవేశించి, అల్లునే యుండనిచ్చిన దంతములు ఊడిపోవుటకు, అనారోగ్యము కలుగుటకు కారణమగునట్టి వేనకువేల పురుగులను నాశన మొనర్చును.

కొలినాను ధర న్యాయమైనది. ప్రతి గొట్టమునందు 100 అంగుళముల దంత పేర్లు గలదు. రోజు 1-కి 2 దఫాలు వాడిన 50 దినములవరకు వచ్చును. ఎప్పుడును పసుపు పచ్చని గొట్టములో విక్రయించబడును.

Representatives: DAYTON, PRICE & Co. Ltd., Bombay Calcutta Madras Karachi Rangoon Colombo

KOLYNOS

డెంటల్ క్రిము

మరణపత్రము

తపాలనోటీసు:— దక్షిణాఫ్రికాకు కొలంబోమిదు గాబోయెడి బహు జనరలుపాస్టాఫీసునందలి తపాలా సాయంకాలము 6-25 గ. వరకు పుచ్చుకొందురు.

రైలు రేట్లు తగ్గుట:—దక్షిణ ఇండియా రైల్వే కంపెనీవారు 1, 2, 3 తరగతుల రేట్లు తగ్గించునట్లు కొద్ది రోజులలో ప్రకటించురని తెలియుచున్నది.

రాకపోకలు:— ఇ. టి. హెచ్. స్టీవెన్సుగారు, హెచ్. జి. స్టాఫ్టగారు, బార్బెన్ గారు, నిన్న ఉదయం చిరి.

కార్మికేషను సభ:— మంగళవారం 12 తేదీ సాయంకాలము 6-15 గ. 5 మిమనగారి పరిపాలనావిదేశక ఆరోగ్యశాల నివేదిక విచారించుటకుగాను సభ జరుగును. ఆవాడు తూర్పు గాకున్నచో ఆమరునాడు సాయంకాలమునూడ సభ జరుగును.

దొంగ పట్టువడుట:—కంటెచెట్టి వీధిలో ఒక వక్రిని నింటూ 300 దొంగతనము సందర్భమున పారిపోయిన రికావాడు కూడ సేదపడెను పులియం తోపునకు పట్టు పడెను. ముద్దాయిలందరు కొరవ జాతివారని తెలియుచున్నది.

నాగపట్నం రైల్వేకులీలు:— నాగపట్నం రైల్వే కులీల తగవు గుర్తింప. ఇ-రైల్వే నీ జంతు గారికి జవాబు రాలేదు- ఆయన యావపనుసులయొక్క కలకు కమిషనరు గారి కొప్పగించెదలచిరి- కాని వారి యంగీకార మింకను తెలియరాలేదు-

కోధరా, ఏజంటుగారు నేటిరాత్రి సిల్వా బోవు చున్నారు-

అరుంధతీయమహాసభ:— ఈసభవారి యజమాన్యమున రాయపురంలో అరుంధతీయ కులస్తులందరు తమకుల పెద్దలం. రంగయ్య చనిపోయినందున వారిస్థానే వారితమ్ముడు ఎం. రాఘవయ్య సెన్నుకొనుటకుగాను పథకేసిరి. ఎల్. సి. గురుస్వామిగారి సభాధ్యక్షతవహించి రాఘవయ్యగారిని హెచ్చరించుచు గంభీరముగ చాలమంది ఉపన్యసించిరి. చాలమంది అరుంధతీయ కులస్తులసభకు విచ్చేసిరి.

మోపైనమోటారు ప్రమాదము:— మోంటు కోడునందు నిన్న సాయంకాలము ఓక్కన్నంపెనే యెగురుగ గొప్పమోటారు ప్రమాదము సంభవించి మోటారు బహుద్రైవకు నకు, యిరువురు ప్రయాణీకులకు మోపైన దెబ్బలు తగిలెను. ఆబకు బ్రాడ్వేకు వడిగాపోవుచుండెను. ఓక్కన్నం కంపెనీలోని ఓడి ఒక ఫియట్ మోటారుకారు వచ్చుచుంటుగాంచి ద్రైవకు అది కొందరగ బ్రేకువేసెను. అంతట బహుచక్రముయొక్క రబ్బరు టైరువగిలి బండిమీదకు క్రుల్లిపడెను. పైదెక్కిన ముగ్గురికి దెబ్బలుతగిలెను. అందొకముసలివానికి చాలతీవ్రమున గాయములు తగిలెను. చెడిపోయినబహు ఓక్కన్నంపెనీకి పంపిరి.

భార్యనగలను భర్త హరించుట:— ఎల్. రాఘవయ్య 25 సంవత్సరముల ఉపాధ్యాయుని స్త్రీని యెత్తుకపోయెను సేరముక్రింది అక్రమజేసిరి. ఆమెను రెండేండ్లక్రిందట నెల్లూరు జిల్లాలో నొక భూస్వామి కుమార్తె వివాహముజేసిరి. ఈమధ్య నాకను అత్తవారింటికితోయి భార్యకు నెల్లూరులో వైద్యచికిత్సజేయించెదనని జెప్పి వెంటదిసి కొని అక్కణములో నిండుంటికి గొనిపోయి రూ 800 నగల ఒక తీసివేసి ఆవ్యాధిమగ దాచియుంచినట్లు మామగారు పోలీసుకు రిపోర్టుజేసెను. ముద్దాయిని నెల్లూరు మేజిస్ట్రేటుని యెదురు 347, 365 నెక్కునలక్రింద విచారించురు.

సిల్వా, అక్టోబరు 6:—విమానముపగిలి క్రిందపడినప్పుడు గాయపడిన ఏకాళకు మరణించెను. కొంచెము దెబ్బతగిలిన కాయనగారు స్వస్థత నందుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

కీర్తిశేషులైన పసుపులేటి శేషయ్యనాయుడుగారు

శ్రీమంతులు పసుపులేటి శేషయ్యనాయుడుగారు నిన్నటిసాయంకాలము 4 గంటలకు జ్వరభాగవలన పరలోకగతులయినది వ్రాయుటకు ఎంతయు చింతిలుచున్నాను. వీరు మనముగ యిరువదిదినములనాటివరకుకు చాలఆరోగ్యముగ నేయుండిరి. అటుపిమ్మట టైఫాయిడు లేక నల్బొక విషజ్వరము తగిలి యిదిగిరికుట్టుతో మూడువారములు బాధపడి తలవనితలంపుగ నిన్నటిరోజున యిహలోకమును వ్రాచిరి. ఇంతమాత్రము ఆనారోగ్యముగనున్న యిట్టి అకాలమృత్యువారణ యెదురని చూచినవారెవరును చలించియుండలేదు. వీరు పూర్వము బల్లారికాపురముగానుండగా, మనము 21 ఎత్తరముల నాడు శ్రీకొంపల్లికోటలింగమంతులవారివల్ల యాయూరికి పిలిపింపబడిరి. అప్పటినుండియు యీ యూరనే కాపురముండి ఆయుర్వేద దాక్తుగ యంతవరకును మిగుల సేర్పుతోను ఉదారగుణముతోను పనిచేయుచుండిరి. వీరివృత్తిలో మిక్కిలి ఘనవికాసించిరి. ప్రజలందరి సేవనుబడసిరి. ఆయుర్వేద వైద్యమున నీయూరగాని, చుట్టుపట్ల గ్రామములందుగాని తానంతటివారు లేరని యిదిపింపుకొనిరి ఎట్టివ్యాధిదైనను, యింగిషువైద్యమున కురుకపోయినను, కాలవ్యధియైనను రూఢిగ కురుచుచుండిరి. ఇట్టివారు పరలోకగతులగుటవలన గుంటూరు పురపాలకయ్య కోకాబ్బిలో ముంచుట్టయెను. దీనికి నిదర్శనము నిన్నటిదినము వారి మృతకళేబరమును శృగానవాటికకు గొంబోబడునపుడు వెంటచూగిన ప్రజయే. శ్రీనాయుడుగారి మరణమువలన గుంటూరుపట్టణమునకు చాలకొంత గల్గెనని చెప్పవలెను. వీరిఆత్మకు భగవంతుడు కాంతిచేహృచ్చగాక.

కే. రామనాథము.

హైదరాబాద్ ప్రాంతము

పైసమాజము యొక్క రెండవ వార్షిక సమావేశము 1926-వ సంవత్సరం అక్టోబర్ నెల 9-వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు గోకేలే హాల్లో టి. సదాశివ అయ్యర్ సమితి గారి యాధిపత్యము క్రింద జరుగబడెను. ఆ సమయమున సోదరీసోదరులు విజయముచేయవలయునని ప్రార్థించెదను.

విషయసూచిక—ఉపన్యాసములు

1. ప్రార్థన
2. లెక్కపట్టిక
3. శ్రీమంత్ యన్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు
4. శ్రీమతి డాక్టర్ యన్. ముద్దు లక్ష్మమ్మగారు
5. శ్రీమతి పండిట్ యన్. క్రిష్ణ శేషమ్మగారు
6. శ్రీమంత్ సామి వెంకటాచారి శెట్టిగారు
7. శ్రీమతి సహోదరి ఆర్. యన్. సుబ్బులక్ష్మమ్మగారు
8. శ్రీమతి శేలం తాయారమ్మగారు
9. శ్రీమతి యన్. సాందర్బమ్మగారు-పాట

మిసెస్ యెన్. ఆల్ఫార్డ్ శెట్టి, క్రిటికరి.

విద్యుత్తు కిరణనాలు పెట్టెలులపై ఎగుమతి పన్ను

బర్మాగవర్ష మెంటు కోరిక

ఇండియాదొరతనము తీర్మానము

రంగూను, అక్టోబరు 6:— బర్మానేషమునుండి ఎగుమతియగు విద్యుత్తుకిరణనాలులు, పెట్టెలులపై పన్నులశేషబహు సకములో గొంత యిండియాదొరతనము స్థానికప్రభుత్వమునకు పంపకము జేయవలయునని బర్మా శాసనసభ తీర్మానించెను. ఇండియాదొరతనము నలదని తీర్మానమును బట్టదాఖలు జేసెను. (అ. ప్రె.)

మహాత్ముని జన్మదినము

కరాచీ, అక్టోబరు 6:—నిన్న మహాత్ముని జన్మదినోత్సవము జరుపబడెను. పురపాలకసంఘమును పాఠశాలలను మాసి నేయబడెను. ఆబాలగోపాలము వారికి దీర్ఘాయువు నొసంగవలయునని ప్రార్థనలు జరిపిరి. ఖైర్తాబాదులో గాంధీగారి భార్యపట్టును వాహ్యావాహిగాడు సిద్ధాగారి యాధిపత్యమున బహిరంగపరచిరి. (అ. ప్రె.)

సౌందర్యమునకు ప్రాణాధారము వెన్ యూసా క్రిమ్

వెన్ యూసా ఆర్గిజ్ క్రిమ్ శరీరమునకు వింతపన్నెడు కలగజేయు క్రొత్తసౌందర్యసాధనము. దీనిని వాడుటచేతి ప్రతిస్త్రీయును, నూతనవికాసమున, అపురూపమైన ఎర్దున్నును పొందగలుగును. ముఖమునకు సునుపును, మృదుత్వమును, అందమును కలగజేయుటకు వెన్ యూసా అద్వితీయమైనది. దేశముయొక్క శీతోష్ణస్థితులను బట్టి సుఖవర్షాన్ని తగ్గిన యెడల ఆట్టి ముఖమునకు నూతనవికాసమున, ప్రవింత జేయు సౌందర్యమును తెచ్చుటకు తగిన గుణములగల పదార్థములను వెన్ యూసా మాత్రమే కలిగియున్నది. ఈ అద్భుతమైన వెన్ యూసా క్రిమును ఈ దినమునుండియే ప్రారంభించి విడుదల నాడుడు; ఇందలి గుణములన్ని మిసౌందార్యాభివృద్ధికి మిక్కిలి ఆకర్షణము గలుగును. “నాన శీతోష్ణస్థితికి కావలసిన క్రిముని ఒక్కటియే.” ఈ సువాసన గలిగిన వెన్ యూసా క్రిము గల యింపైన నీసా ఒక్కటికి వెల రు 1-0-0. ఇది సువాసన ఎన్నపులకు క్రయించు వర్తకులు, కెమిష్టుల వద్దను దొరకును. ఏజంట్లు:— విసర్ప దాదా అందు కంపెనీ, ఎస్పెనేడు, మద్రాసు.

నూతనగ్రంథములు అపూర్వగ్రంథములు!

జ్యోతిషార్థవ నవనీతము అనే జ్యోతిషార్థవసీయూషము

ఇది ప్రాచీనములగు జ్యోతిషసంహితముల నుండి యుద్ధరింపబడిన గొప్పగ్రంథము. జాతక భావనందలి సర్వవశలయొక్క అంతర్దళలయొక్క భావములయొక్క సుపూర్ణములైన ఫలములను చక్కగా వివరించుచున్నది. ఈ గ్రంథము “జ్యోతిష మార్గవసనీతము” అను పేరుతో యిదివరకు చాలాకాలము క్రిందట చెన్నపట్టాపు పండితులలో నొకరు టీకాతాత్పర్యములతో ప్రకటించియున్నను అది అచ్చం ఆంధ్రదేశమువారికి చక్కగా బోధనముగీతగా లేకపోవుట వల్లగా అనేక స్థలములలో ఆట్టికా తాత్పర్యములు చాలా సమచిత్తముగా నుండుటవల్లను మేము సుపూర్ణ శ్రద్ధతో లేటెల్లమును తాత్పర్యముతో నూతనగ్రంథముతో సమాచేర్చి చక్కని స్లేజు కాగితములపై ముద్రించి చక్కని టైపు చేయించియున్నాము. ఆంధ్ర తాత్పర్య విశేషములు కావ్యవ్యాకరణ తాత్పర్యములకు బ్రహ్మశ్రీ పంచాంగుల ఆదివారాయణ శాస్త్రుల వారిచే వ్రాయబడినది. కాలికో టైపు (ప్రతి 1-8 2-0-0) సాధారణ టైపు (ప్రతి 1-8 1-8-0) డివిజం రూ. 0-8-0

శ్రీ హతకము అనుపాన మంజరి (వైద్యగ్రంథము) వెల 0-8-0.

వంధ్యాతంత్రము సంతానగోపాలమంత్రముతో సహా రూ 0-8-0.

శకుంతలా పబ్లిషింగ్ హౌస్, 1/28, కొంపలయ్యకు వీధి, బార్బెటపుర, మద్రాసు.

ಹ ಪಾ ಧ್ಯ ಯು ಉ

చెన్న పురి ఆంధ్రవిశ్రవిద్వాంసములు

చెన్న పురి విశ్వవిద్యాలయపు సెనేటు ఎడమిక్ కాన్సిలు వారి విశ్వప్రయత్నముమీద ఉపాధ్యాయులు ప్రైవేటుగ ఆ విద్యాలయపురీక్షలకు వెళ్లుటకు నిట్లు ఏర్పాటుచేసినారు. రూల్సు చేయు అధికారము సిండికేటుకు వదలినారు. వారు రూల్సు చేసి నారు. వాటిని పరిక్షించిచూచిన ఇట్టిపదుపాఠ్యము కలగజేయు ట సిండికేటువారికి బొత్తుగ ఇవ్వములేనట్లు వ్యవస్థపరచున్నది. ఏమాట ఇరికించినతక్కువనుండి అర్హతగల్గినో బాగుగా యెంచించిరూల్సుచేసినారు. చెన్న పురివారు(విశ్వవిద్యాలయమువారిచే ఆమోదించబడిన పాఠశాలలు) అనియు, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మువారు (దైత్యులుగారిచే ఆమోదించబడిన సెకండరీ పాఠశాల లు) అని ఆరూల్సులో చేర్చినారు. అనగా హైస్కూళ్లని పేరు. కాగితముతో కళ్లనీళ్లు తుడుపవెంచికాబోలు హైయరు ఎలిమెంటరీగ్రేడ్ వారుకూడ వైపరీక్షకు రావచ్చునన్నారు. హై స్కూళ్లలో ఈతరగతిఉపాధ్యాయులు నన్నారా? తరవాతఎలి జిలిటి సహించిచిట్టయినింగయినవారు, ఇంటరు ప్యాసయి ప్రైనింగయినవారు హైస్కూళ్లలో ఉపాధ్యాయులుగ నన్న మూత్రమునవిశ్వవిద్యాలయ వైపరీక్షలకు పోనర్లులట. అపరీక్ష లే ప్యాసయి హైస్కూళ్లలో ఉద్యోగములు దొరకకనో, త్యాగ బుద్ధిచేతనో, పాట్టాతురమునకో చిదికిరస్కూళ్లలో నున్నారు విద్యాలయ వైపరీక్షలకు పోవుటకనర్హులట. ఇది యెట్టికర్క మో తెలియదు. ఈ పదుపాఠ్యము ఉపాధ్యాయులకే నీసగబ డినదేగాని అసహనము వృద్ధిచేయు తారతమ్యములు ఉపాధ్యాయులలో కల్పించుటకాదు హైస్కూలులో లేని ఉపాధ్యాయునికన్న అవేపరీక్షలు ప్యాసయిన మరియొకడు హైస్కూలు లో ఉన్నంతమాత్రమున ఎట్లు మిన్నగసుండునో తెలియదు. వానికి ఉపాధ్యాయులుగాని మరియేసహాయముగాని ఆ హై స్కూలులో గాని మఱి యే స్కూలులో గాని లేవు. ఇద్దరికి సాటి పరీక్షలయందు ఏమాత్ర ము భేదములేదని ఈ విశ్వవిద్యాలయమువారే నిర్ధారించేసినారు. హైస్కూలులోని ఉపాధ్యాయునికి పుస్తకభాండాగార ము, వైపరీక్షలు ప్యాసుచేసిన ఉపాధ్యాయుల సహాయము సుండునని ఆలోచించిరేమో! ఇది పొరబాటు. హైస్కూళ్లలో కాలేజీలకు పనికివచ్చు పుస్తకములుండవు. ఒకటి రెండు చొట్లనున్నను వాని కిసహాయముచేయువా రెవరు? ఒకటి రెండు పాఠశాలలలో తగినవారున్నను అసహాయము వీలయినప్పుడు హైస్కూలులో లేనివారుమాడపొందవచ్చును. ఈ విషయము లో హైస్కూలులోనివారికి లేనివారికి విశేష భేదముండదు ఉపాధ్యాయులకు నువునందు శ్రద్ధయుంపవలెనేగాని ఇట్టి లోపములుండవు.

ఈ కష్టముఖముల విచారించే కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారు డైరెక్టరుచే ఆమోదించబడిన యేస్కూలలో నున్నను పరే ప్రెపరేటుకు రావచ్చునని ఏర్పాటు చేసినారు. ఇట్టి లేనిదేదముల పుష్టించి ఒకే తరగతి ఉపాధ్యాయులను భిన్నబుద్ధితో చూచుట కేవలము అన్యాయము. ఉపాధ్యాయులు తమ పూర్వీకా మెరుగుదురు. కష్టముచేసి స్వల్పతేజసులతో కుటుంబసంరక్షణ చేయుచున్నారు. ఎవరికినారు తమ క్రితపాపగృహుల నెరుగనగుచు ధనవస్థయును, శక్తివృద్ధియును చేసుకొనునంత వెలెనాడుకాదు. ప్రెపరేటుకు రానెంచినవాడు ఏపాఠశాలలోనున్నను పాఠ్యపటము కిగిన శక్తి క్రితపాపములున్నవో లేవో చూచుకొని అందుకై ధనవస్థయును చేయు ప్రారంభించును.

సింహాక్షులవారు ఇట్లు అర్థములేని తారతమ్యములుగ్గల్గిం
చక ఉపాధ్యాయుల విద్యాసంపత్తికి ఎదలివేసిన గౌరవముగ
నుండెడిది. ఉపాధ్యాయులకు విశ్వవిద్యాలయపు ప్రెజిడెంటులకు
పోవుటనుమందు క్రొత్తపరీక్ష వ్యాసు కావలెనట. ప్రతివాడు
హైస్కూలులో ఉపాధ్యాయుడు కావలెనట. ఇది ఎంతటిసం
దర్భమా అలా చింపుడు. హైస్కూల్స్ తిక్కున, ఏటేటప్రైనిం
గను వారి సంఖ్య ఎక్కువ. స్కూల్స్ కమి
షన్ టీలవాగు నూటికి డెబ్బరైదువరకు పరీక్షామిన్నర్వముకన్న
ఎల్లజిల్లెటిలేకున్ననుచే ప్రైనింగు ఉన్నంతమాత్రమున టాటిల్
ప్రెజిడెంటులెగ్గించి రెండవరకపురాతనే తమస్కూల్స్లో
నేర్పాటు చేసికొనుచున్నారు. కాబట్టి ఉపాధ్యాయులు
పట్టుకై ఏదోపాఠశాలలో చేరి, స్వంతపాఠశాలలు పెట్టుకొని
కాలయగడుపుచున్నారు. ఇట్టివిషయస్థితిలో హైస్కూలులో
ఒక ఉపాధ్యాయునిగ నుండితీరవలెనట. సమంజసముగలేదు.
హైస్కూల్స్లో ఖాళీదొరకవలెనేగాని వీరందరుఎగిరి గంతువే
యుదురు. కాని ఏవనిచేయుటకన్న ఆఉపాధ్యాయులు వెనుక

ఇండియా బ్యాల్యదశ

ప్రపంచమునందున్న జాతులతో సమాన
మైన స్థితికి రాగోరినచో ఇండియాను బాల్య
దశయందు బుద్ధిశాలితనముతో పోషించవలెను.

అక్కోగ్గరమైన చనుపాలకు తరువాత గా
 కొనే చాల శ్రేష్ఠతరమైనది. మిద్దిడుగుల
 సున్నితమైన జీర్ణశక్తికి వలూటి నూని కలి
 గించినట్టి క్రీమదాహమే ప్రకారము చేర్చు
 బడినదని అతిగాఢాత్మతో వేయబడిన కాస్త్ర
 గణితము చేతేలినది.

పరిశీలించ నవసరము లేదు. ఏలననగా అది తప్పక నిరపాయకరమైనది. గ్లాజ్కోను విషవక్త ఉపయోగించిన మీకు తప్పక బహుమతి గలుగును, మీరు తైత్రిత్రంధ్రులుగా స్థుండినందుకు మంచి ఆనందము కలుగును.

THE VITAMIN MILK FOOD.

ఆర్. ఛెడ్డయంగు అడు కో., లిమిటెడ్, (ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)
2 తపాలపెటె నెం. 40 వ. దాను.

ముందులాడరాని స్థితిలోనుందురు. ఉపాధ్యాయులను మూలము ఈ ఆశకు లో బడునట్లు విశ్వవిద్యాలయమువారు చేయకుండురు గాక!

ఇదిగాక విశ్వవిద్యాలయమునాగు మరియొకటి ఆలోచించియుండవచ్చును. ఈపదుహయము ఉపాధ్యాయ సంఘముల ఒత్తిడిపడలేక ఇన్వబడినది. ఈసంఘములలో మోస్కోవ్ స్కూలరాకే ప్రాముఖ్యత వహించిరి. కాబట్టి సిండికేటువారు వారికిమాత్రము ఈపాఠము కలంగజేసిచూలనని తలచియుండవచ్చును. కానిఅనే అర్హతగల ఉపాధ్యాయులు తక్కినవొట్లనున్నారని యూహించలేకపోవుట విద్యావ్యాప్తి విషయములో వారివిజ్ఞానపు లోటు చూచించుచున్నది. కానిఒత్తిడినే ప్రధానముగ విశ్వవిద్యాలయముకూడ గ్రహించుటలోపము. అట్టి విశ్వవిద్యాలయము నిష్క్రమింపజనము.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

5-వ ప్రామాణ్య, 22 వచ్చాప్తరు నమసింది పై
 వేటుగ ఉపాధ్యాయులు రావచ్చునని ఈశ్వరస్వామి
 మువారు ప్రకటించిరి. నెన్ను పురివిశ్వవిద్యాలయ మే ఈస్వామా
 బ్రాహ్మణుల, ఇదితల్లిని పోలినపిల్ల. దీనిలో కూడ "నెకండరీ స్కూ
 లుగా అమోదించబడెను" అని యున్నది. అనగా హైస్కూల్.
 మాటభేదమేగాని మర్కయెకటై. కాని ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ
 మువారు నోరుగలవారిని ఒకటిగను లేనివారిని వేరుగను చూడ
 రని నమ్ముచున్నను, ఆంధ్రులను సూర్యవర్మనులు ఉత్తరదేశీయులను
 టచే కళకలతావారివలె చీలయినంత ఉదారస్వభావముతో పని
 చేయుదురు. వీరు ప్రాథమికపాఠశాలలపైనుండు విద్యాధికారుల
 కు కూడ ఈవీలు నిచ్చిరి. ఆయధికారులు ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి
 పరీక్షో లేక, ఇంటర్ మిడియేటు పరీక్షో అయినవారే కాబట్టి ఆపాఠ
 శాలలో నుండి అదేపరీక్షలు ప్యాసయిన ఉపాధ్యాయులకు,
 ఆస్కూల్స్ టెనిఫీదారులకునూ భేదమేమి? పైగ ఈశానిభేదాదును
 నెలకుఇరువదిరోజులు సంచారులుకూడను. కాబట్టి వీరికిచ్చి ఉపా
 ధ్యాయులకివ్వకుండుట కేవలము అన్యాయము.

కాబట్టి మేన ప్రాసనని ఆశాచించి ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారు సంపాదిత స్వభావులు గాక, విశాలస్థానములై కలకత్తావిశ్వవిద్యాలయమువారివలె, అక్క కృషి చే. టి. ప్రసాదాచి మొదలగుపాదించినవారి యుద్దేశ్యములకు విరోధము లేకుండ ఆర్థికలవారినందరిని ఆప్తపక్షములకు రావీలగునట్లు 5 వ స్టామెంటులో 22 వ చాప్టరులో “ఎ” పేరిటాని. లేక తరువాత “ఏకాదశాంశము” అనునది వీర్చి చివరనున్న “న కండెరిస్ట్రాలుగా” అనునది తీసివేయించి నొకలేని ఉపాధ్యాయుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులు కావలయునని ప్రార్థింపబడుచు వారు.

ఒక సెకండరీ గేడు ఉపాధ్యాయుడు

తృతీయ ఆరోగ్యవార
ప్రదర్శనము

చెన్న పురిరాజధాని 1926

గుంటూరుజిల్లాలో జయప్రదముగా నిర్వహింపబడుట
ప్రథమబహుమానమును పొందిగి స్వ. చ. వత్స-రింపబడుట.

1926 న సంవత్సరజాతీయ ఆశీర్వాదప్రవక్తనము చేసిన రాజధానిలోగల జిల్లాలన్నింటిలో గుడ్లూరుజిల్లాయందు జయ్యపదముగా నిర్వహింపఁబడినందున ప్రథమపహమాననముగ వెండిగిన్నె సత్కారముగ నొసంగఁబడినది. ఈసంతోషవార్త ను ఆర్యమహాజనలకు నందు ముఖ్యముగ గంటూరు మండలము వారికి మహానందమును పెలిఁబుచ్చుచున్నాము.

రాజోవునవత్సరమునగూడ గుంటూరు మండలమహా
పురషులు సకలవిషయల నీ ప్రదర్శనములందు మహాత్మాహము
నల బాలుకొని, ఆవరణీయ భాషయితో నారోగ్యకృతబారికి
దోడుపడి, యింతకన్న నెక్కుడు జయప్రదముగా నిర్వహించి
తమజిల్లా పొందిన యత్యున్నతగౌరవమును, సునతను శాశ్వతముగ
గాపాడుకొందురు గాక యని మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నాము.

ఇ. సుందరరామరెడ్డి

సురతూరుజిల్లా హెల్సు ఆఫీసరు.

ఇనాం. డబ్బు వాషింగ్టన్ పబ్లిషర్స్ ఇనాం.

త్వరపడుదు క్రొత్తగా కనిపెట్టబడినది. త్వరపడుదు
 సౌందర్యాన్నిగల గణశక్తిప్రభు శుచిత్వనిధి
 విశేష అర్థజాణాత్మ చీకటి పండించిన ఉచితముగా
 పంపబడును

ప్రతి మానవునకు ముఖ్యం పరిశుభ్రములు ధనములు
నగు వ్యస్త్రములులై యున్నవి యీ పవుడగు సహాయమున
మీ వ్యస్త్రములు రాజానందల రెక్కలవలె ధావశ్యమివోళిత
ములై శరత్కాలమేఘుభిమునులై విడంపింపగలవు. వేయేల
మీ వ్యస్త్రముగ సాక్షాత్ మలెత్తువాల్లే. చాళితితో పనిలేదు.

నేడే ఒక కార్కు వాయువు

పెదపాటం ను 2-8-0, చిన్నపాటం ను 1-4-0.

బి. వి. హనుమంతరావు, గుంటూరు అన్ని వాయుడు.

నవ సాపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

మా బాలికాపాఠశాల

అక్టోబరు 4 - నిన్నటిదినమున మా గ్రామములోని

బోర్డు బాలికాపాఠశాలలో సంవత్సరోత్సవసమయమున మా సబుజడ్డీగారు శ్రీయుత పాలూరి రామారావుగారు బాలికలకు బహుమతులను పంచిపెట్టిరి. ఆసందర్భమున పిల్లలయొక్క ఆటపాటలు సభికుల మనములను రంజింపజేసెను. తరువాత ప్రధానోపాధ్యాయురాలైన శివరత్నంకన్య సాంఘికరీతి పోర్టును చదివెను. మా బాలికాపాఠశాలలో యీమధ్యనే యీమేను ప్రధానోపాధ్యాయురాలినిగా మా తాలూకాబోర్డువారు నియమించిరి. కాని బిల్డింగ్ కోరతమూ తీర్చలేదు. నాట్లకు నుండి బిల్డింగ్ సభివృద్ధిజేయుటలో ఆలోచన కరెస్పాండెన్సును తప్ప క్రియమాత్ర మింతవరకు కనుపడలేదు. దీనివిషయమై కాలయాపనజేయుట మాబోర్డువారికి ఉచితముగాదు. రాబోవు బహుమతుల నొసగు కాలమునాటికి యీకోరతను దీర్చి ప్రజల యానందమునకు మాతాలూకాబోర్డువారు పాత్రులగుదురని నేను మనస్ఫూర్తిగా కోరుచున్నాను. ఈవిషయమై ఆనాడు ఊప న్యాసములలో మాట్లాడనివారు లేరు.

గవర్నరు మెంటు ట్రెయినింగు స్కూలు

ప్రస్తుతము నరసాపురం ట్రెయినింగు స్కూలులో ప్రధానోపాధ్యాయుడుగా పనిచేయుచున్న శ్రీయుత దేవరకొండ సత్యనారాయణమూర్తిగారు పంగోలు బదిలీచేయబడుటచేత వారికి విద్యోగమును తమస్థాన యిచ్చుటకు ప్రధానోపాధ్యాయుడుగా నియమింపబడెడి శ్రీయుత డాక్టరు వేపావరహలక్ష్మీనరసింహమూర్తికి స్వాగతమొసంగు నిమిత్తమును శ్రీయుత గ్రంథి వెంకటరెడ్డినాయుడుగారి అధ్యక్షతకీంద సభి ఒకటి ట్రెయినింగు స్కూలు హాలులో జరుపబడెను. మా ట్రెయినింగు స్కూలు వ్యవహారములకున్న, అనగా ఉపాధ్యాయుల నొకనిని ఉద్యోగమునుండి తొలగించుటయు, ఆసందర్భములో మాజిల్లా విద్యాశాఖాధికారి బహిరంగవిచారణ జరుపుటయు మొదలగు సంశయముల కొన్ని నాచే వెనుకనే వ్రాయబడెను. తదనంతరము విద్యాశాఖవారు వీరి సదరు సత్యనారాయణమూర్తి గారిని యిచ్చుటకు ప్రధానోపాధ్యాయునిగా పంపిరి. అప్పటినుండియు సత్యనారాయణమూర్తిగారు ముప్రసిద్ధిముగా ఆపదని నివృత్తికరమున అలంకరించుచుండిరి. వీరిస్థాన ప్రధానోపాధ్యాయుడుగా వచ్చిన వరహనరసింహమూర్తిగారు కూడ స్కూలు స్థితికి అనుగుణముగా పంపబడిన ఘనలే. విద్యావిషయమున ఔన్నత్యము కలిగినవారు. న్యాయమూర్తి రామేశం పంతులుగారి సోదరులు.

గణపతి నవరాత్రిోత్సవములు

మా గ్రామములోను టైలర్ పేటవారు శ్రీగణపతి నవరాత్రిోత్సవములు జయప్రదముగా జరిపి చివరకు బీదలకు గొప్ప అన్నప్రదానమును గావించిరి. తొమ్మిదిరోజులు హరికథాకాలక్షేపముతోను, పిడినాటకప్రదర్శనములతోను గడిపిరి.

దొంగలు పారిపోవుట

నాక్రిందటి తేదీలో తొమ్మిదిగురు మళినవాళ్లను పోలీసువారు పట్టుకొన్నట్లు వ్రాసియుంటిని. కాని అందులో నాయకుడు పారిపోయినట్లు తెలియవచ్చినది. ఈనాయకునిపైని ఏడు, ఎనిమిది నిండాకోపణలు గావించబడినట్లును అందుచే కొన్నిటి విచారణకోరకు రాజమండ్రి ఈనాయకుని తీసుకోపా బడవలసి వచ్చినదనియు విన్నాను. ఆసందర్భమున అప్పాచమన మిషన్ ఈజవంగ కానిస్టేబులను అర్ధరాత్రివేళ పడవచెక్కి మోడకు తీసుకొని వెళ్లవలసినదిగా చెప్పినట్లున్నా చెక్కమోడ నుండి సుబాయిని కాలవలోనికి రుమికి పారిపోయినట్లున్ను తెలిసినది. ఇట్లే మరియొద్దరు ఏనాడొంగలుకూడ పారిపోయినట్లు విన్నాను. ఇంతవరకు ముగ్గురు దొరకలేదు. కానిస్టేబులను డిపార్టుమెంటుగా శిక్షించినారనికూడ విన్నాను.

మానో - ఆక్టింగు

స్కూలు కాపరస్థలయిన వి. వెంకటరావు బి. ఏ. గారు నైయన్ కేబి నాటకశాలలో పలునాటకాలను తామే ధరింపగల నేర్పును కడుసామర్థ్యముతో పురజనులందుట ప్రదర్శించి మా నరసాపురములో కీర్తిని సంపాదించ గలిగిరి. వీరు చెన్నపట్టణమునకు గాని హిందూదేశములో తదితరపట్టణములకుగాని క్రొత్తగారు.

రత్న పురుష లేహ్యం

శుక్లవస్త్రమును పోగొట్టి బలముచేయుటయందు ప్రసిద్ధి పొందినది. ఒకసారి వాడిచూచిన మీకే తెలియును.

డబ్బీరు 8-4-0 లు.

(పట్టాభిరామ వైద్యశాల)

రాయవరము, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

కర్నూలుమండలము ఎన్నికలు

నవంబరు 21-వ తేదీ సమీపించుచున్నది. మామండల ఓటర్లందఱును వారు చేయవలసిన విధిని బాగుగ గుర్తెలుంగవలయును. ప్రచారము తీవ్రముగ జరుగుచున్నది. కాంగ్రెసుకు ప్రత్యేక హులపక్షపువారి కరపత్రములు యథాప్రకారముగ డబ్బములతో నిండియున్నవి. కడచిన 6 సంవత్సరములలో "అవి చేసితిమి ఇవి చేసితిమి" అని పోయినవోట్ల స్థల చెప్పచున్నార. వారు నుడివినవాక్యములు వినిన వింత జనింపకమానదు. వారు జేసిన కార్యము లివియని స్పష్టముగ చెప్పుటలేదు. వారుచేసిన కార్యములకు మాకు ఫలముకదా కావలసినది. మేము వారిచేతల నుండి ఏమి ఫలమునుభవించుచున్నామో వారు తెలుపవలయును. వానవచ్చి వంక దొర్లి నకదా మాకు గుర్తు. ఏవాన వచ్చినది! ఏ వంకదొర్లి నది మాకు శ్రీయుత కొంతము శరభారెడ్డిగారు చూపించగలరా?

(ప్రతికొండతాలూకా)

వారు కప్పటరాళ్ల గ్రామములో ఏమనిచెప్పిరో? ఓ ఓటరు సోదరులారా! బాగుగ గమనింపుడు. శ్రీశరభారెడ్డిగారు చెప్పినదంతయు సర్కారువారు కన్నులకద్దుకొందురట! వారు చెప్పినదంతయు గవర్నరుమెంటువారు విందురట! విని స్వరాజ్య పార్టీని బహుటికే నెట్టివైచెదరట! శ్రీయుత రెడ్డిగారి గాంధీర్యపు హక్కులకు ఏమని అభి నందింపవలయును!

ఇంకొక తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు, వారు రెడ్డినిన తేడులట! వారిని కదలించుటకు బ్రాహ్మదేవుని కైవ కాదట! మాకు రెడ్డయినను సరియే బాపలైనను సరియే పంచములైనను సరియే గాని వారు ప్రజాసేవకులగు నుండవలయుగాని మేము తేడులమని విజ్ఞప్తిగుచు ప్రజాభిప్రాయముల నణగద్రొక్కము తేనిపోని నెన్నుకొనే ప్రజలను పీడించువా రెవరైనను సరియే మాకు పనిలేదని ఖండితముగ తెలిసికొనవలయును. ఈతాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు చేయు దుండగముల ప్రజలలో కొందఱైనను గుర్తెలుంగుదురని వారు తెలిసికొనవలయును- ఎలిమెంటరీ స్కూళ్ల బేచర్లకు శా విచ్చి అభిమానము జూపి ప్రచారమున కై వినియోగించుట తెలియని సంగతిగాదు- ఎన్న డెన్నుడులేని తాలూకా బోర్డు మీటింగులు ముఖ్యగ్రామములలో కూడుచున్నవి- ఎందులకు ప్రజల మెళ్లకా ఎన్నటికికాదు, ఎలకునుకలే?

ఓటర్లందఱును గమనించవలసిన విషయము ఒక్కటే గలదు- ఈరాజధానిలో రెండే పక్షములు. ఒకటి ప్రజాభిప్రాయము పట్ల పోరాడునది కాంగ్రెసు పక్షము. రెండవది ప్రజాభిప్రాయముల నణగద్రొక్కునది జన్మినుపార్టీ ఇవి కులాభిమానమునకు సమయము కాదు. కులాభిమానము, కులాభిమాన మను కేకలే భారతదేశము సంతయు ఆశోగతి పాలు జేసినవి. జాతీయభావములతో మెలంగవలయును. ఓటర్లందరును ఈక్రింది విషయములను బాగుగ గుర్తెలుంగవలయును.

నుమారు 40 సంవత్సరములనుండి దేశస్వాతంత్ర్యముకొఱకు పోరాడుచున్న కాంగ్రెసు పక్షమునకు జేరిన సర్వోత్తమ రావుగారికి ఓటిచ్చెదరా లేక రాజకీయనిర్మ ధికులను, కన్నపు చోరి చేసిన దొంగలకన్న నీచముగ జూడవలయునని చెప్పిన జన్మినుపార్టీ చేరిన శరభారెడ్డిగారికి ఓటిచ్చెదరా? ప్రపంచముచే గౌరవింపబడిన గాంధీమహాత్ముని దేశద్రోహి యని చెప్పిన జన్మినుపార్టీ చేరిన రెడ్డిగారి నెన్నుకొనెదరా? ఒక సంవత్సరములో భారతదేశపు అత్యగౌరవముకొలకై 40 వేల యువకుల జైలుకంపిన కాంగ్రెసుకు చేరిన రావుజిగారి సంపదరా?

తినుటకు కూడులేక, కట్టుటకు గుడ్డలేక మలములూడు సోదరులకు ఖద్దరుచే, బ్రతుకు తెరువు చూపిన కాంగ్రెసు గౌరవము కాపాడెదరా? లేక అందుకు వ్యతిరేకాభిప్రాయము జూపిన "జన్మిను"ను గోరుకొనెదరా?

ఇక వ్రాయవలయుననిన విషయపుట్టుచున్నది. "జన్మిను" దుండగముల నెంచ ఏమానవునికి తరము? ఓటర్లకందటికిని నా పౌరదయాంతరాళమునుండి వచ్చు వాక్యములను దుడుపుచున్నాను. మాయమాటలకు మోస బోకుడు. నాకు వీరువారను భేదములేదు. శ్రీయుత శంకరరెడ్డిగారు కాంగ్రెసు తరపున అభ్యర్థిగ నిలువక, ఈమండలములో, కాంగ్రెసు పక్షమున కొక గొప్పలోటు గలిగించిరి. మిగిలిన హరిసర్వోత్తమరావుగారికి మీఁటను తప్పక యివ్వవలయును. మనకు ఆరు సంవత్సరములనుండి, కాలము వృధాగ గడపినవారిని నిర్భయముగ మనము నిరాకరించవలయును. నేను, మరల, కాంగ్రెసు గౌరవము నిలువబెట్టి కాంగ్రెసు పతాకము మనమండలములో గూడ విచ్చలవిడిగ ఎదురనివ్వవలయునని ఓటర్ల నందరిని ప్రార్థించి విరమించుచున్నాను.

ధరణి రామచంద్రరావు.

కాకినాడ (స్వకీయవిలేఖరి) కాంగ్రెసుప్రచారము అక్టోబరు 3:- శ్రీయుత టంగటూరి ప్రకాశంపంతులుగారు యీజిల్లానుండి గంటూరు, తెనాలి, ఏలూరు మున్నగు గ్రామములకు వెళ్లి పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణా, గంటూరుజిల్లాలలో కాంగ్రెసుప్రచారము గావించి కార్యవిధానము నేర్పాటుచేసి రాజమండ్రి నిన్నరాత్రి వచ్చినారు. శ్రీయుత బులును సాంబమూర్తిగారు వస్తే రాలు కాకినాడ తాలూకాలో సంచారము చేసి కాంగ్రెసుపక్షమును బలపరచుటకు ప్రబోధము గావించియున్నారు. ఆయన యును జిల్లాకార్యదర్శియును నేడు రాజమండ్రివచ్చిరి. రాజమండ్రివరము తాలూకాలో ప్రచారముగావించి శ్రీ. కందుల వీరరాఘవస్వామినాయుడు, బిక్కని వెంకటరత్నం (కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు) వెన్నేటి సత్యనారాయణ, మారిన రసన్న (తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడు), మారిన సుబ్బారావుగారును యితర ప్రముఖులను నేను రాజమండ్రి వచ్చియున్నాను. ఆయనను కాంగ్రెసు కార్యక్రమము మున్నగు విషయముల గూర్చి సంప్రదించుకొనిరి. రేపు అభ్యర్థుల నిర్ణయపురాజుగా వున ఆందరును కాకినాడకు వచ్చెదరు. ఇంతవరకు అన్ని తాలూకాలందును కాంగ్రెసులము అధికముగా గలదనియు, అస్సెంబ్లీకిని కానిస్టేబులకును కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోట్లెచ్చునభిప్రాయము అంతటను గలదనియు స్పష్టమగుచున్నది. రెడ్డి నాయకుగారి కులభేదకులైతములకు తావులేదని గ్రామములలో గ్రహించి బహిరంగపరచుచున్నారు. రాజకీయతైలతములలో నగునెట్టిలో ఏనియోజకవర్గములోని ఎన్నికవార్డు లేదని స్పష్టపడుచున్నది. రోడ్డువేయిస్తామని వంటెనలు కట్టిస్తామని చెప్పు మాటలభ్రమ ప్రజలకు వదలినదని గ్రహింపవచ్చును. కాంగ్రెసు ప్రజాక్షేమము నిమిత్తమే మహాదాదర్శములతో పనిచేయుచున్నదని మనుషటికంటే ఎక్కువగా గ్రామస్థులు గ్రహించుచుండుట శుభదాయకము.

మహాత్మాగాంధీ జన్మదినోత్సవసందర్భమున కాకినాడ నగర కాంగ్రెసుసంఘ యాజమాన్యమున కాకినాడ బహుళలో బహిరంగసభ జరుపబడెను. శ్రీయుత లక్ష్మీరాజు సుబ్బారావుగారు రధ్యక్షతవహించిరి. శ్రీ పులవర్తి భీమలింగమూర్తి, బులును సాంబమూర్తిగారు గంభీరోపన్యాసముల గావించిరి. ఆత్మీయము, కార్యదీక్ష, సత్యమునకై ధర్మమునకై నిలబడి పట్టుదలతో పనిచేయుట, మొదలగువిషయములనుగురించి చక్కగా సాంబమూర్తిగారు ప్రబోధముచేసిరి.

డాక్టరు ఆనీబెంటుస్కూగారి 80-వ జన్మదినోత్సవము కాకినాడలో దివ్యజ్ఞానసమాజమందిరమున శ్రీయుత రెడ్డి భాట్ల సుబ్బారాయుడుగారి యధ్యక్షతకీంద జరుపబడెను. డి. బి. డు. శేషగిరిరావు పంతులుగారు ఉపన్యసింపురు ఆమెయొక్క ప్రజాసేవకు తమ ప్రేమను కృతజ్ఞతను తెలియబరచిరి. శ్రీయుత బులును సాంబమూర్తిగారు. పి. డి. పోర్టుగారును, శంకర సహావస్థ్యురగారును ఉపన్యసించిరి. డాక్టరు బెంటుస్కూగారి జీవితమునందలి ప్రధానాంశములు ప్రదర్శింపబడెను. బెంటుస్కూగారిని నేడు తామందరును పూజించుచున్నామనగా, ఆమె జీవితాదర్శమేమియో, అట్టి యాదర్శ నిర్వహణమునకై ఆమె యెట్టికార్యదీక్ష పట్టుకలతో పనిచేయుచున్నదియో, ఆమెజీవితమునందు ఒక్కమతము, సాంఘికము విషయములేగాక, జాతీయ విద్యయందును స్వదేశీయమును, రాజకీయమునందును తన పెంపును దేశహితక్షేమమునకై అభివృద్ధికై నెట్టిదీక్షగల్గి పనిచేయుచున్నదో, మానవసేవ, ఈశ్వరసేవ ఆమె యెట్టి ఉత్సాహపూర్వకముతో చేయుచున్నదో, వీనినన్నిటిని గురించి తమ ప్రజాసేవ దేశసేవనిమిత్తమై అట్టిగొప్పదీక్షతో పనిచేయువలసిన దని శ్రీ సాంబమూర్తిగారు హెచ్చరించిరి. స్వదేశీవస్త్రమునధరించి బీదసోదర సోదరీవణుల ఆకలిని తీర్చవలెనను సాంఘికసేవ దృష్టిని తమమనమునందు దృఢము చేసి కొనవలసినదనియు అస్పృశ్యత నివారణమునకై కృషి సలుపవలెననియు ముఖ్యముగా ఆందరును అనుషించి, బెంటుస్కూగారు భగవద్గీతను పారాయణముచేసి ఎట్లుతరింపగల్గుచున్నదో అదే రీతిని తామందరును నిత్యము భగవద్గీతను పఠించవలసినదనియు, సాంఘికసేవయే ప్రజాసేవ ఈశ్వరసేవయ్యెను ఈశ్వరసేవ మానవసేవయేయనియు తామందరు గ్రహించి మతసాంఘిక రాజకీయ జీవితములందు పనిచేయువలసినదనియు, అప్పుడుగాని సంపూర్ణవికాసము కలుగదనియు, సాంబమూర్తిగారు ప్రబోధముగావించిరి. అధ్యక్షులు బెంటుస్కూగారి ఆయురారోగ్యాభివృద్ధిలకై ప్రార్థించిరి. ఫలహారములు సభాంతమున సభ్యులకొసంగబడెను.

చదువుడు : మోచింపుడు !! కొనుడు !!!

కామినియా నూనె

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

ఉష్ణ ప్రదేశముల కిది ఆహారమైన వాసన ద్రవ్యము. ఇది వెంట్రుకలు ఊడిపోకుండ కాపాడును, వారి యొక్క అభివృద్ధిని, సాగమును పెంచును. పుష్టియందు గలుగునుటకు పౌరద్రోహను, బట్టతలను మున్నగు, రంగుమారిన వెంట్రుకలకు మామూలు రంగును గలిగించును.

దీనియందు మనోహరమైన సువాసన గలదు. ఉపయోగించిన తరువాత మెదడును ఉత్సాహమును, చల్లదనమును, మంచియోచనను గలిగించును. వేసకు వేలమంది దీనిని ఉపయోగించి, దీనిచే గలుగు ఆపారమైన ఆత్మబుద్ధి సులభము గుఱించి చాల గొప్పగా పొగడియున్నారు.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన యోగ్యతావ్రతము చదువుడు.

దివాకలందు భండారి, అమృతసరు పంజాబుయండి వ్రాసినది:—

“మీ కామినియా నూనెను పరీక్షించితిని. ఇది వెంట్రుకలు పెరుగుటకు, అందుముగా నుండుటకు చాల ఉపయోగకరము. వి. పి. మూలముగా 4 బుడ్డును దయచేసి పంపుడు.

దీనిని ఉపయోగించుటకు మరువకుడు. ఇప్పుడే దీనిని కొనుడు.

1 బుడ్డి ధర రూ 1-0-0	పాస్తూరు రూ 0-6-0	ప్రత్యేకము.
8 " " 2-10-0	" " 0-12-0	"

పాచ్చరిక:—కామినియా నూనె ప్రతి పట్టణమునందును, గ్రామమునందును నుండు నాగరిక మే యందు ప్రతిమకాణమునందు తప్పక దొరకును. కొందరు ఎ రకులు తెలియనివ రకగులును గల తప్పువరకము నిచ్చి “ఇది సరము, శ్రేష్ఠమైనది” చెప్పుదురు. అందులో వారికి గొప్ప లాభము గలదని తెలుసుకొనుడు గాన అట్టి చల్లని వ్యాపారతంత్రములకు మీరు లోబడకుడు. ఎప్పటికిని కామినియా నూనె తప్ప మరేదయినా వాగూడడ దని స్థిరపరచుకొనుడు.

అత్తరు లన్నిటికి రాజువంటిది

ఓటో దిల్ బహారు

వాడినవా రందరచే చాల గొప్పగొప్పగా ప్రశంసించబడినది. చేతిరు మాలయందు కొన్ని మక్కలను వేసిన త్రొత్తగా గోసిన పువ్వులవలె మీ మట్టుచక్కలకు దాని వాసన వ్యాపించును. దీనిని ఒకసారి వాడుడు. తరువాత మీ చెప్పదును దీనినే వాడుదురు.

1/2 బొమ్మ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 2-0-0;	వి. పి. ఖర్చులు అకా 0-5-0	ప్రత్యేకము.
1/4 " " " 1-4-0;	" " 0-5-0	"

సోల్ వజంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, 285, జమ్నా మజీదు మార్కెట్టు, బొంబాయి.

కృష్ణాజిల్లాలో ఎన్నికలు

(2 క వి లే ఖ రి)

అమ్మమ్మల్ని పార్టీ వారి ప్రచారము ప్రతివోటును వీరి నోకప్రక్క వేయుచున్నారు. మీ మొదలు మాగంటి బాపిసేతుగారిని మాన్పించి కొల్లిపర నూరయ్యగారిని నిలువబెట్టించి కాంగ్రెసువారికి సహాయముచేసెదమని చెప్పి మూడునెలలయినతరువాత మీరాపూరు రాజాగారు పడిపోవుటకు సిద్ధముగానుండగా అమ్మమ్మల్ని గోపాలకృష్ణయ్యగారు జప్తినుపత్తుమున ఆధ్వర్యంగా నిలచినారని ప్రశ్న వేయుచున్నారు. నందిగామతాలూకాలో ఈ ప్రశ్న వేయగా తాను నూరయ్యగారిని నిలువబెట్టమని చెప్పసేదని ఆద్యునుల్ని గోపాలకృష్ణయ్యగారనిరి. అందుమీద వారు కాశ్యోరరావుగారికి తిండి నిచ్చి విలిపించి గోపాలకృష్ణయ్యగారినిరులు రుజువుచేసిరి. గోపాలకృష్ణయ్యగారును చాలవరకు ఒప్పుకొనక తప్పినదికాదు. కాంగ్రెసువారికి, ప్రభుమున నూరయ్యగారిని నిలువబెట్టిననో సహాయము చేసెదమని తన పార్టీదార్లగు కోగంటి వెంకట్రామయ్యగారు నాగభూషణంగాడు తెచ్చిన రాయబారము తనను బ్రెండు చెయ్యదనెను. ప్రభుమున కాంగ్రెసు సబుకమిటీ వారు కాశ్యోరరావు మూగంటి బాపిసేతుగార్లపేర్లను సిఫారసు చేసిరి. ఇంకొక పూర్వచంద్రయ్య చౌదరిగారు అటుపిమ్మట ఎలుల గోపాలకృష్ణయ్యగారితో సంప్రదింపు జరిగినది ఆంధ్ర పత్రికలో వ్రాసినారు. కాంగ్రెసుసబుకమిటీవారితనవద్దకువచ్చి సంప్రదించినారని గోపాలకృష్ణయ్యగారు వప్పుకున్నారు. తనకు మాగంటివారి కుటుంబమునకు విరోధము గనుక మాగంటి బాపిసేతుగారిని పెట్టిననో తానొక కమ్మఅధ్వర్యని పోటీగా నిలువ. తెట్టి గట్టిగా వ్యతిరేకప్రచారము చేసెదననియు నూరయ్యగారు యోగ్యులనియు తనకు యిట్లులేనయు కమిటీయెదులు తాను చెప్పినటుల గోపాలకృష్ణయ్యగారు వప్పుకున్నారు. మీ యితే బొట్లెం నారాయణస్వామి నాయుడుగారిని స్వరాజ్యపార్టీలో చేర్చి నిలువబెట్టుటకు తానును కమిటీవారితో కలిసి నారాయణస్వామివద్దకు వెళ్లిననియు, నారాయణస్వామిగారు ఒప్పుకొనలేదనియు గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పిరి. అందుమీద తనకు ఇట్లులేన నూరయ్యగారిని కమిటీవారు నిలువబెట్టినయు అప్పటికి తనకు మీరాపూరురాజాగారిని ఓడించుటతప్ప వేరు ఉద్దేశ్యములేదనియు అందువలననే తనసహాయముకూడ కాంగ్రెసు అధ్వర్యులకు సొండుటకు కమిటీవారు ప్రయత్నించి తనతో ఈ సంప్రదింపులు జరిపినయు గోపాలకృష్ణయ్యగారు అంగీకరించిరి. మూడునెలలదాక గోపాలకృష్ణయ్యగారునిలవక తరువాత నిలువటకు కారణమేమి? అది అందరికిని తెలుసును. జప్తిను పార్టీ పడిపోవుట చూచి రామారాయణగారు గోపాలకృష్ణయ్యగారిని లేవదీసినారు. అని నందిగామ తాలూకా కయతులు తెలుసుకొని కాంగ్రెసువారిద్దరిని ఓట్లునిచ్చుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. మరియు జగ్గయ్యపేట ఫణిలో రాజాగారి పార్టీ వారు ఒకవోటు రాజాగారికిని రెండవది గోపాలకృష్ణయ్యగారికిని ఇవ్వవలెనని చెప్పినమీదట రాజాగారును గోపాలకృష్ణయ్యగారును ఒకటేనని ప్రజలు గ్రహించిరి.

రాజీనామా

బందరు మ్యునిసిపాలిటీలోని ఓటకొరకు ప్రచారము చేయుటలో మీరాపూరు రాజాగారుతోపాటు తనకుకూడ సహాయముచేయులసినదని జప్తినుపార్టీలో ముఖ్యులగు కొల్లిపర వెంకట్రామయ్య నాయుడుగారిని గోపాలకృష్ణయ్యగారు కోరినటులను అందుమీద గోపాలకృష్ణయ్య పార్టీవారికిని మీరాపూరురాజాగారిపార్టీకిని రాజీనామా ఏర్పాటునెట్లును తెలియుచున్నది.

అబద్ధప్రచారము

కాంగ్రెసువారు సింగిలపట్టు ఇన్వెస్టిగేషన్ రెండుపట్టు ఇన్వెస్టిగేషన్ కాంగ్రెసు అధ్యక్షులకు ఇవ్వవలసినదనియు తీవ్రప్రచారము చేయుచున్నారు. కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకులగువా ముఖ్యముగా గోపాలకృష్ణయ్య పార్టీవారు కాశ్యోరరావుగారి మిత్రులు నూరయ్యగారిని మోసముచేసెదననియు ఎవరికి వారు సింగిలపట్టు చేయించుకొందనయు అబద్ధ ప్రచారముల వ్యాపించలేని మిత్రిశ్రేయ ప్రయత్నముచున్నారు. ఇట్టి అబద్ధప్రచారములకు ప్రజలు విశ్వసంపకుంధురు గాక! కాంగ్రెసుపార్టీవారు సింగిలపట్టు పూర్తిగా వ్యతిరేకులని ప్రజలు బాగుగాగ్రహించి సింగిలపట్టు ఎవరికిని రాజాగారికిని గోపాలకృష్ణయ్యగారిని ఓట్టివారికిని లేక కాంగ్రెసువారిలో ఎవరికిని ఇవ్వకుడను గాక!

చంటిపిల్లలకు బిడ్డలకు అత్యంత శుభ్ర, ఉపయోగపడే అన్ని వ్యాధులకు చక్కని నివారణమైనందు.

ప్రధానమంత్రి గారి స్త్రీలు వాటరు అనుమందు ప్రతి ఇంట నుండి రవలెను.

"Fifteen Points for Mothers."

That is the name of the invaluable booklet given free with every bottle of Woodward's "Gripe Water," the one safe remedy for all digestive ailments in babies and young children.

Here is one of the points:—“Never put baby to sleep by using so-called remedies which contain narcotics.” Woodward's "Gripe Water" is free from all dangerous drugs.

Of all Chemists and Drug Stores, 1/3 a Bottle.

WOODWARD'S "GRIPE WATER"

KEEPS BABY WELL.

W. WOODWARD (1929) LTD., Manufacturing Chemists, 79-87, FORTRESS ROAD, LONDON, N. W. 5.

యీమందు తోతల్లులు పిల్లలను పెంచు విధము తెలుపుచున్న పుస్తకముచిత్రముగ నియ్యబడును

శ్రీపాద సరసింహంబదర్శు వారివద్ద కాకినాడలో కూడ దొరకును

Sripadha Narasimham Brothers, Post Box 17, "Cooganada."

ప్రకటన

శ్రీ ముక్త్యాల రాజాగారు సమస్యార్యేంద్రవధము లను శాస్త్రీయముగా శ్రద్ధతో తెయారుచేయించి, అందరికి లభ్యముగుంటుచేయ దల పెట్టి అర్హరసాయనశాలను నెలకొల్పినారు. ఆయార్యేంద్రవధము లన్నియు యిప్పుడు దొరకును. కేటలాగు కొరకు వ్రాయుడు.

6

కృష్ణాజిల్లాలో ఎన్ని కలగడబిడలు

మీర్జాపూరు రాజాగారి ప్రచారము

మీర్జాపూరు రాజాగారు కంకిపాడు, గొడవర్రు, ఉయ్యూరు, పెనమలూరు వగైరా గ్రామములను తమ నిబ్బందితో దర్శించిరి. గొడవర్రులో స్వాగతము సాగలేదు. కొందరు ఇతర గ్రామమువారు స్వాగతప్రములను స్వాగతపద్యములను అచ్చువేయించుకొని తెచ్చిరి గాని గొడవర్రువారు వాటిని తమ గ్రామములో చదువనివ్వలేదు. అందువల్ల రాజాగారు సపరివారముగా వెంటనే తిరిగివెళ్లిరి. రాజాగారికి స్వాగతపద్యములు వ్రాసి భట్టువలె పొగడుటకు జీతములు పుచ్చుకొని వారి నొకరులుగా నున్న పాతకాలల తెలుగు పండితులు గలరు. రాజాగారి పాండిత్యమును లోకోపకారపారిణితము, త్యాగమును, సమర్థతను, సత్సంధతను పొగడుచున్నారు. జమిందారుగారు రయితులను ఓట్లనిచ్చెదమని చేతిలో చెయ్యివెయ్యమని కోరినారు. రయితులయందు ఎంతవిశ్వాసము? తమ జమిందారజేరిన తిప్పనగుంట రయితులచేత చేతిలో చేయి వేయించుచున్నారు. ఉయ్యూరులో జమిందారుగారు పెద్దసభ జరిపినారు. ఉయ్యూరు రాజాగారుకూడ విచ్చుటవలన తమాషా ఏమిజరుగునో అని చూచుటకు చాలమంది వచ్చిరి. రాజాగారి కొక ఓట్లను అడుగుముల్లి గోపాలకృష్ణయ్యగారి కొక ఓట్లను ఇమ్మిని రాజాగారు సభలో చెప్పిరి. వీరివల్ల ముఖాసా రయితన అరెస్టుపాడి వెంకట్రామ చౌదరిగారు లేచి నిర్భాగములుగా జమిందారు ప్రజలతరఫున నిలచుట అక్రమమనియు జస్టిసువత్తమునకు చెందిన జమిందారుకు ఓట్ల నివ్వమనియు సభలో లేచి చెప్పగానే సభలో హర్షధ్వనులు చెలరేగెను. తరువాత సభ ముగిసెను.

వాగ్దానములు

పెనమలూరువద్ద కాలవమీద ఒక వంతెనను, ఉప్పలూరువద్ద వంతెనను, వణుకూరువద్ద ఒక వంతెనను పెట్టెదమని, పోరంకిలో మిడిలే స్కూలును, భట్లపెనమర్రులో ఒక హై స్కూలును పెట్టెదమని రాజాగారు వాగ్దానముచేసిరి. రాజాగారిని ప్రతిగ్రామమువారును స్కూలునో, వంతెననో, రోడ్డునో అడుగుచున్నారు. రాజాగారు ప్రతివారికిని ఇచ్చెదమని చెప్పుటయేగాని ఇవ్వమని అనుటలేదు. బహుదానకర్తలు! పన్నెండువందల గ్రామములకు వంతెనలు, రోడ్లు, పాతకాలలు వాగ్దతములుచేసిన మహానుభావుడు. నవంబరు 8-వ తేది తరువాత తిరిగి రాజాగారు ఈరయితులకు కనపడెదరా? అని మాత్రమే రయితులు లోలోన గుసగుసలాడుచున్నారు. ఒక్కనందిగామ తాలూకాకు కీసరమీదవంతెన, మునేరీమీదవంతెన, వైరమీదవంతెన, పాతేరమీదవంతెన, వాగలమీదవంతెనలు వాగ్దానములుచేసి రాజాగారు నందిగామతాలూకాను భూతలస్వర్ణముగా చేసెదరట! రాజాగారికి ఓట్లు గావలెను. ఓట్లకొరకై కోట్ల కిమ్మత్తుగల వాగ్దతములు చేయుచున్నారు. దీనికోసకు డిస్ట్రిక్టుబోర్డును ఎన్నికలు కాగానే అమ్మి పూర్వకాలమున సత్వ పోర్టోఫ్రెండు చేసినట్లు రాజాగారు వాగ్దతములను నిలవజేట్లు కొనెదరట!

జండాలు

కొంగరను పార్టీవారు తమ కార్లమీద స్వరాజ్య జండాలుకట్టగా అడుగుముల్లి గోపాలకృష్ణయ్యగారు తమ కార్లమీద యూనియన్ జాతులు అనగా ప్రభుత్వమువారి జండాలు కట్టి తిరుగుచున్నారు. జస్టిసువత్తము ప్రభుత్వమువారి అడుగుముల్లివారు జండాపాకమునగూడ చూపుట బహు సమంజసముగా నున్నది. రాజాగారి కార్లలోగూడ అడుగుముల్లివారి కార్లకూడ ప్రయాణముచేయుటయు రాజాగారి పార్టీవారు రెండవవోటును అడుగుముల్లివారి కివ్వమని చెప్పుటయు ఉభయమును ఆంతరంగికమిత్రులై వారని ప్రజలలో అనుమానము కలిగించుచున్నది.

తాలూకా బోర్డులు

ఆరు తాలూకాబోర్డులలో నాలుగు తాలూకాబోర్డులను ఎన్నికలు సరిగా సాగనివ్వక వ్యాజ్యములలోనికి దింపి తన ఇష్టమువచ్చిట్టియు తనకు ఆశీతులుగా నున్నట్టియు ప్రెసిడెంట్లను అనగ కోనూరి వీరయ్య, నుమ్మడపు వెంకటరంగారావు, కాజ వెంకట్రామయ్య, మండలి రామస్వామిగార్లను తెచ్చినందుకు వారందరూ కృతజ్ఞులై రాజాగారికి కలిసి ప్రచారముచేయుచున్నారు. నూజివీడుబోర్డు ప్రెసిడెంటు అశ్వారావుమేలు బాబుగారే కద! ఇక స్వతంత్రమైన ప్రెసిడెంటు ఒక గుడిపాడ తాలూకాబోర్డుకుమాత్రమే గలను. అయితే ఇందువల్లను, మోటారుబస్సులపై సెన్సులు, కంట్రాక్టులు మొదలగువాటిలో జరుపుచున్న చర్యలవల్లను రాజాగారి కిష్టం అతిశయించినదా? లేక నశించినదా? అను విషయముమాత్రము కృష్ణాజిల్లా ప్రజల కందరికిని తెలుసును. రాజాగారికి చాలవరకు ఓట్లవ్యతిరేకముగా నుండుటకు కారణము వారు జిల్లాబోర్డులో జరుపుచున్న నిరంకుశపాలనము నైయున్నది. రాజాగారును వారిమిత్రులను మొఖాసాదార్లను కొందరు జమిందారులు పెట్టు భయములకు తప్ప భక్తితో ఎంతవరకు ఓట్లవచ్చునో అది చాల సందేహం

తముగా నున్నది. ఒకరిద్దరు స్వలాభమును పొంది ఓట్ల నిమ్మనగా జమిందారుకు ఓట్లనిచ్చి తమకంటే తామే మట్టికొట్టుకొనుట ఎందుకని ఆసంఘములోని రయితులు ఆపెద్దమనుష్యుల మాటలు వినుటలేదు. ఇది జిల్లాలో ప్రస్తుతస్థితి.

మోటారుబస్సులపై సెన్సు

జగ్గయ్యపేటనుండి బొమ్మకల్లుకు పోవు మోటారుబస్సులపై సెన్సు సెమర్చిస్తే ఆఖరుకాగా ఆరు నెలలకాలము అప్రదేశములో ఓట్లకొరకు ప్రచారము చేయుటకు ఒప్పకొనువారులేక రాజాగారు ఎవరికిని సెన్సు ఇవ్వక ఆలై నను పాడుజెట్టివారు. ప్రజలు జట్కూలో పోయి చాల బాధపడుచున్నారు. ఈ మధ్యనే చారుగుండ్ల వెంకటరంగయ్యగారు జగ్గయ్యపేటలో రాజాగారికి స్వాగత మిచ్చిరి. రాజాగారి ఓట్లకొరకు ప్రచారముచేయుచున్నారు. వెంటనే మోటారులపై సెన్సు గుమ్మడపు రంగారావుగారి ఆశీర్వాదము మాదిరాజ వెంకట్రామారావుగారి పేర పుట్టినది. ఆయనపేరు చినామి అనియు నిజముగా ఆ బస్సు ఆలై సెన్సు చారుగుండ్ల వెంకటరంగయ్యగారిదే ననియు వెనుకటి సెన్సులు సందర్భమున జామీను ఇవ్వవలసినవి మరల సెన్సు పొందుటకు నిషేధింపబడిన వెంకటరంగయ్యగారికి ఇచ్చిన సెన్సు రద్దుచేయవలెననియు వారియెడటి పార్టీవారు పోలీసు సూపరింటెండెంటువద్ద అర్జీలు దాఖలుచేసిరి. ఇట్లు సెన్సు ఇచ్చుటవలన ఇదివరకు వాగ్దానమును పొందిన తిరువూరు రాణిగారి ఆకాభంగమును పొందినారనియు అందువలన వారి ఎట్టేటులో ఓట్లు మీర్జాపూరు రాజాగారికి ఇవ్వరనియు చెప్పుకొనుచున్నారు. వెంకటరంగయ్యగారు ప్రచారముచేయుటవలన నందిగామతాలూకాలో లాభము కలుగదుగాని తిరువూరు రాణిగారి కోపమువలన వారి ఎట్టేటులో వోట్లన్నియు పోవుట రాజాగారికి ఎక్కువనవచ్చును.

(యథార్థవాది)

దగ్గులకు, రాసిన గొంతుకు అమోఘమైనది. "వేన్ లైన్" జెల్లీ-ఈ అమోఘమైనవస్తువు కాలిన గాయములను, చెబ్బులను, నలుపులను, చర్మవ్యాధులను మొదలగు వాటిని మాన్యును. దగ్గులకు, రాసిన గొంతుకు చాల అమోఘమైనది. ఒకమిల్లెడు తీసుకొని, తిన్నగా మ్రుంగివేయుదు. నొచ్చిన పొరలను బాగుచేయును. రుచిలేనిది, తీసుకొనుట సులభము, తక్షణమే గురిమిచ్చును.

Chesebrough Mfg. Company (Consolidated) New York, U.S.A.

మేలైన దానినే కొనుడు
Vaseline
PETROLEUM JELLY
దీనికి బదులు దీనిని తీయకుడు 246

గుణము! గ్యారంటీ!! మూలికావైద్యము!!!
నారాయణి
ఇది శుక్లవర్ణము, స్త్రీల తెల్లకుసుమములకుకూల, శరీర వాయులు హరించును. వారంకోజులకు సరిపడువ్యాజ్యము 1-8-0 మానారసంపా లేవ్యము ఆ వైద్యుడు లన్నిటిని నిర్మూలము చేయగలడు. తు 10 డబ్బీ రు 1-0-0.
శ్రీరామకృష్ణాయుర్వేద ఔషధాలయము, రాజమర్రి.

అనుభవ యూనాని జాతక ఫలములు

ఫలములు అద్భుతము!—స్థాపితము

1920 సం॥రం॥ అత్యాశ్చర్యకరము!!

ఇదివరలో తామనేకమంది పండితులతో ముఖస్తా ప్రస్తాపించియుండును. కాని మమ్ములను మించి పరిశీలించి నిజా నిజములు గుర్తెరుంగరాదు? జాతకముగాని, జన్మనక్షత్రముగాని అవసరములేదు. మిత్రుడైపేరు తల్లిపేరు, మిత్రుడు, విడివిడి అక్షరములతో వ్రాసి అంపిన మాత్రమున తనభావము, స్వభావము, ధనము, సోదర, సోదరీ, వృద్ధి, మాతృ పితృ భావములు విద్య, భూమి, వాహనము,సంతానము, శత్రు,గోగ, ఋణములు, కళత్రము, ఆయుర్భావము భాగ్యము, ఉద్యోగము, లాభాలాభములు, ఆగతిము, అనాగతిములు, మొదలుగాగల విశేషాంశములతో 30 ఫలములు, బహు సదర్శనములుగా వ్రాసి రు. 2-0-0 యకు పి. పి. గా అంపబడును. నెలవారీగా వక్ సంవత్సర ఫలము వ్రాయుటకు రు 1-8-0 లు. బాల్యము మొదలు జీవాంతమువరకు ప్రతి నెలవారీగా వ్రాయుటకుగాను చార్జీ రు 8-0-0 లు. ఆరామములు గృహములు, నిర్మించుటలోనుంపదగు ప్రదేశములయందు, యేదేమిస్తువులు, యేదేదిశలయందు యెంతలోతుగానున్నవో వ్రాయుటకున్నా వాటివల్ల వచ్చిన కీడు మేలులు తెలుపుటకు చార్జీ రు 2-0-0 లు. మియ్యమువచ్చిన 12 ప్రశ్నలకు సరియైన పుత్తరము లిచ్చుటకు రు 2-0-0 లు మాయ ప్రకటనలకు వనసు ప్రేమింపనీయక వక్రసారి మా ఫలములు పరిశీలించును. సరియైన రుజువులేనివో సొమ్ము వాపసుచేయబడును. 8072

యునాని జ్యోతిషాలయం-గోపాలపురం

గోత్రపేట పోస్టు-గోదావరి జిల్లా.

గంధర్వమహల్

విజయనగరం 3105

1. వృత్తాభినయ రక్షణము కొఱుకు ఇదివఱకు ఒక పాతకాల నడుపబడుచున్నది.
2. సంగీత-వాద్యాభినయ నృత్యనాటకాది విధానమును శ్రేష్ఠక పఠముటకును-వీరితల్లిగౌప్రదర్శనమున జీవించుభోగి నీ నాగవాస యతు కాలింగ దేవదాసీజాతుల నిమ్మత్వము తొలగించుటకును, ప్రాథమధ్యకులతో నారంభింపబడినది. సంస్కార పరులు, విద్యాపరాయణులు, జాతీయవాదులు, కళా ప్రదర్శకులు కూడ ఆహరింపదగినది—గంధర్వపత్రిక.
3. దేశభక్తిదయమునకు పట్టుగొమ్మ యనదగిన పతనమందర మొకటి నెలకొల్పబడినది. ఇందు దిన పత్రికలు, వారపత్రికలు పాతకుల యుపయోగార్థము ప్రదర్శింపబడును.
4. పరిశోధకుల కొఱుకు ఉద్ద్యోగములను, జనసామాన్యము కొఱుకు ఆధునిక గ్రంథములును, సంపాదించబడి ఉపయోగములోనికిఁ దేలబడును. జనసామాన్యము కొఱుకు గ్రంథావళి సంచార గ్రంథాలయ పద్ధతిలో నడుపబడును. దీనిని స్త్రీలు, పురుషులు కూడ ఉపయోగించుకొనదగినట్లు ఏర్పాటు గలవు.
5. వైకార్యము కొనసాగించుట ఎల్లరు తోడ్పడఁపాఠితులు
6. 1. సరిదే సూర్యకాంతము. 2. సరిదే లక్ష్మీనరసయ్య
7. మద్దిల అప్పలరాజులు. 8. మద్దిల సన్యాసులు. 9. మద్దిల వైదిరాజులు. 10. కోటపాలెపు అప్పల నరసమ్మ. 11. సాలూరి సూరమ్మ. 12. జర్జూపు సన్యాసమ్మ. 13. చింతామణి మూడీశ్వరం. 14. మద్దిల చంద్రమూడీశ్వరం. 15. కూర్మాపు సూరమ్మ. 16. మద్దిల అప్పారావు.

హిందూ మహాయుగము

గ్రంథకర్త:

శ్రీ శ్రీ కొమఱ్ఱాజు వేంకటలక్ష్మణరావు ఎం.ఎ. గారు
ఈ విఖ్యాత గ్రంథరాజ మిప్పుడు తిరిగి 6 వ మార్పు అచ్చుతింపబడినది. మాతృదేశ చరిత్రాభిమానియైన ప్రతి యాంధ్రుడగు దీనిని చదివితీరవలయును. ఆంధ్రమున దీనిని మించిన చరిత్రగ్రంథ మింకొకటిలేదు. ఇది పశ్చిమగ్రంథముగ నుపయోగింపబడుచున్నది. ఇందు దేశపటములు, మహాపురుషుల చిత్రపులు కలవు. ధర కాగితపులైదు రు1-4-0, అట్టలైదు రు1-8-0, క్యాలికోలైదు రు1-8-0. ఎక్కువ పుస్తకము లొక్కసారి కొనువారికి కమీషనివ్వబడును.
కానూరు, వీరభద్రేశ్వరరావు, బి. ఏ. యల్. ట్టీ. మేనేజరు, లక్ష్మణరాయగ్రంథమాల, గవర్నరుపేట-దెణపాడ.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా (స్వకీయవిశేషం)

జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి
శ్రీ దండనారాయణరాజుగారి అన్వేషణ

శ్రీయుత దండనారాయణరాజుగారు యాజ్ఞాకాంగ్రెసుసంఘమునకు యిదివరలో అభ్యర్థులుగను యిప్పుడు కార్యదర్శులుగను నుండి కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును అసహాయోద్యమ ప్రారంభమునందేయు నడపుచున్నారు. వారే రాబోవు శాసనసభలకు యాజ్ఞాతరపున నిలబెట్టిన యిరువురి అభ్యర్థులలో వీరుకూడ నొకరుగ నుండిరి. వీరు కుమారు 2 మాసముల నుండి యాజ్ఞాలో ప్రతిపక్షము బోయి రాబోవు శాసనసభా ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు అభ్యర్థులనే ఎన్నుకొనవలె నని తీవ్రమైన ప్రచారము గావించియుండిరి. ఈనెలలోగూడ మిగిలియున్న గ్రామములలో ప్రచారముచేయుటకు ఏర్పాటునుజేసికొనిరి. గతనెల 28-వ తేదీని జ్వరము ప్రారంభమైనది. ఈనెల 2-వ తేదీని ఏతారుమకామునంచి వారిమకామును జిల్లా ఆంధ్రటికీ మధ్యభాగములో నుండునని నిడదవోలుకు మార్చిరి. వారి శరీరారోగ్యమునకుకూడ యిక్కడనుండుట అనుకూలముగా నుండుననియు నిడదవోలులో శరీరారోగ్యము కలుగువరకు నుండుటకు ఏర్పాటుజేసికొనిరి. ఏలూరులో శ్రీయుత డాక్టరు ముల్కావీరంగయ్య చాదరి యల్. యం. యస్. గారు శ్రీయుత నారాయణరాజుగారికి ముఖ్యమైన హితులగుటచే వారు గత 5 రోజులనుంచి వారి ఆరోగ్యవిషయములో చాలపాటు బడిరి. నిడదవోలులోకూడ శ్రీరాజుగారికి ముఖ్యమైన హితులైన శ్రీ డాక్టరు యద్రమల్లి దీక్షితులుగారు బి. ఎ. ఎం. బి. గారు వైద్యముచేయుచున్నారు. ఈనెల 5-వ తేదీనుండి ప్రతిగ్రామమునకు వోటర్ల జాబితాలు జప్తినుపార్చి వారు గత శాసనసభలలో గావించిన పనినిగూర్చియు కాంగ్రెసుపార్టీ చేయబోవు ధనినిగూర్చియు వ్రాసి ప్రకటించిన కరపత్రములను, అభ్యర్థుల పేర్లతో గోడలపై అంటించు పెద్దకాగితములను నిడదవోలు నుండి శ్రీయుత శనివారపు ముఖ్యారావుగారు యింకా తదితర కాంగ్రెసు ప్రముఖులను కలిసి పోవుచేయుటకు తగుఏర్పాటు చేయుచున్నారు. ఈనెల 12-వ తేదీనుండి జిల్లాఆంతయు మరొకసారి ప్రచారము గావించుటకు తగుఏర్పాటు జరుగుచున్నది. శ్రీమోతే నారాయణరావుగారుకూడ నిడదవోలుకు వచ్చి వైద్యులలో పాల్గొందురు. శ్రీ నారాయణరాజు గారు ఆస్వస్థులుగా నున్నారు. గావున మరల గ్రామములలో ప్రచారము జరుపుటకు ప్రస్తుతము వీలులేదు గావున వోటర్ల వోటర్లకాని వారు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులగు శ్రీ నారాయణరాజుగారికి శ్రీ నారాయణరావుగారికి తమవోట్లనిచ్చి కాంగ్రెసునకు జయము చేకూర్చుదురు గాక!

మ క ర ధ్వ జ

రసాయనము 2460

దీనిని నేవించినచో మూత్రముతో కలిసిపోయెడి కుక్కమును నిలుపును. పలుచబడిన వీర్యమును గట్టిపరచి రతిలో అతి శ్రేష్ఠకేతనల మపుటను మాన్పును. రక్తమును శుభ్రపరచి దేహపుష్టి, వీర్యవృద్ధి, కాంతి, బలము, రతిదార్ఢ్యము, ఇంద్రియపుష్టి, మెదడునకు బలము కలుగును. నెలదినములకు సరిపడు మందుతపాలా ప్యాకింగు ఖర్చులతో రు 3-7-0.
పి.ఆర్. మెడికల్ హాల్, రామచంద్రపురం(గోదావరి)

పల్లెటూరు గ్రంథమండలి రాజమండ్రి

సంవత్సర చందా 1-0-0 మాత్రము. సం||కు 6 పుస్తకములు ప్రతి రెండునెలలకు ఒక గ్రంథము వెలువడును. ప్రజాసామాన్యమున మత, సాంఘిక, రాజకీయ, ఆర్థికాధ్యాత్మికాది భాషప్రచారమే దీని యాశయము.

ఇంతవరకు వెలువడినవి.

1. గాంధీమహాత్ముని నీతిమంజ్ఞరి.
2. రాజనీతిసారము.
3. ప్రాచీనభారత గ్రామపరిపాలన.
4. రామతీర్థస్వామి జీవితము-బ్రహ్మజ్ఞానోద్బోధనలు.

చిరునామా:-సంపాదకుడు,
ముదిగంటి జగన్నాథశాస్త్రి బి. యె., రాజమండ్రి.

గద్వాలసంస్థానము

శ్రీయుత పి. బాలసుబ్రహ్మణ్య మొదలియారుగారు మద్రాసులో గద్వాల సంస్థానమునకు దట్టస్థించిన దురవస్థను గురించి విచారమును దెలుపుచు నైజామునవాబుగారిని ప్రైసంస్థానము విషయమై న్యాయమును పాలింపవలెనను చెన్నపురి హారులకోరికను దెలుపుటకై కావించిన సభలను, వారొసగిన యుపన్యాసములను కనివిని చాల సంతసించితిని. గద్వాల సంస్థానాధీశులు పూర్వమునుండియు ఓరుగల్లు విజయనగర రాజులకు సామంతరాజులుగనుండి వారిమన్ననల బడయుచుండిరి. తదుపరి భామినీమల్లనలకులోబడి రాజ్యమునుజేయుచు పిమ్మట ఢిల్లీపాదుషాలకుగూడ సామంతపథులుగా నుండి అటు తర్వాత నైజాముతోముల్కు హైదరాబాదునకు పాలకుడు కాగా వారికిగూడ సామంతరాజులుగానుండి వారి మన్ననల బడసి చక్కగ రాజ్యపాలన మొనరించుచుండిరి. పూర్వము కృష్ణారాయలవారు విద్యానగరమున కవులను పోషించినటుల ప్రైసంస్థానాధీశులు మొన్నటివరకు కవులను పండితులను యెక్కువగ నాదరించుచు మాతృభాషయందు వారికిగల యభిమానమును వెల్లడించుచుండిరి. ప్రతిసంవత్సరము వేసవేలకవులు సంస్థానమునకేగి బహుమతులనుబడిసి వచ్చుచుండిరి. అట్టిసంస్థానమును నైజాముగవర్న మెంటువా రిప్పుడు. "కోర్టుఆఫ్ వాడ్స్" లో పెట్టుటకూడ మిక్కిలి శోచనీయుగానున్నది. సంస్థానము యొక్క దురవస్థను నైజాము గవర్న మెంటువారు విచారించక నిర్ణయపొందినను, సభలను జరిపించి శ్రీయుత మొదలియారుగారు హిందూప్రజలకు సంస్థానముపైనుండు నభిమానమును శ్రీ శ్రీ నవాబుగారికి విన్నవింపబూనుట జూడ సర్వజనప్రశంసార్హముగ నున్నది. శ్రీయుత పి. బి. మొదలియారుగారు చెన్నపట్టణములో గావించినటులనే యితర గొప్పపట్టణములలో సహితము సభలను జరిపించి సంస్థానముయొక్క యవస్థలను గురించి ప్రజలకుండు నభిప్రాయమును నైజాము గవర్న మెంటు వారికి దోపిసచో బాగుండుననియు, వారు తప్పక అటులాన రింతురనియు నమ్ముచున్నాను. శ్రీయుత మొదలియారుగారింతకుమునుపు కడప కర్నూలుజిల్లాలలో రాజకీయ విషయములలోను, బ్రాహ్మణేతరపక్షపు సంగతులలోను విశేషముగ పనిజేసి ఆజిల్లాల ప్రజలచే యెక్కువగ గౌరవించబడియుండిరి. అటులనే గద్వాల సంస్థానమునుగురించి యెక్కుడు శ్రద్ధవహించి పనిజేసి సంస్థానమును మరల పూర్వపుస్థితికి చేబ్రయత్నింప వలయునని కోరుచున్నాను. ఈవిషయమై మొదలియారుగారికి పట్టుదల తగ్గకుండ జేయవలయునని సర్వేశ్వరుని బ్రార్థించుచున్నాను.

కలవటాల జయరామారావు.

జీ వి ం చు ట కు

అయ్యపును, ఆరోగ్యమును, విశ్వరూపును, పాంపవలె నన్న 150 పుటలు గల మా

కామశాస్త్రమును

చదువవలెను. మీరు ఉత్తరమువ్రాసిన, దానిని మీకు ఉచితముగా పంపబడును.

అతంకనిగ్రహఫార్మసి, 28, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
బ్రాంచి:- మెయిన్ రోడ్డు, కాకినాడ.

వసుమతి

గ్రంథకర్త శ్రీమతి కనుపర్తి వరలక్ష్మమ్మగారు వసుమతి సాంఘిక, సాంసారి కానర్థములను వివరించు చక్కని సాంఘికనవల. ఆంధ్రయువకుల త్నమాసంపత్తిని పత్తి నురాగమును వెల్లడించుటలో దీనికి తుల్యముగ నవల యాంధ్ర భాషయందు లేదు. విద్యాధికులచే ప్రశంసించబడి, టెక్స్టుబుక్కుకమిటీవారిచే సమ్రావుడు చేయబడి, యున్న తపాళశాలలలో పతనీయగ్రంథముగా నిర్ణయంపబడుచున్నది. పాపాణి హృదయులను నైతికము కరగించు వసుమతి కష్టగాథ నాంధ్ర స్త్రీపురుషులెల్లరు తప్పకవదిలి సానుభూతిని జూపుదురుగాక, డిమ్మిపై 169 పుటలు నెల రు. 1-0-0
విలాసము, మేనేజరు, సరస్వతిప్రెస్, గుంటూరు.

ప్రార్థన గీతావళి

ఉపనిషత్తులు, భగవద్గీతలు మున్నగువాటినుంచి గాంధీ మహాత్మునిచే కేంద్రీకరించబడిన వాటిని తాత్పర్యసహితముగ ఆంధ్రీకరింపబడియున్నవి. నెల 0-5-0 లు తపాలాబిళ్లలను పంపిన పంపబడును. 4 బుక్కులకుతక్కువగా వి.పి. చేయబడవు. 1908 ఆంధ్రబుక్కు-డిపో-నిడదవోలు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1926-వ సం|| ఆక్టోబరు 7-వ తేదీ గురువారము

1. భాగ్యములు.
నియంతు బా 1-కి రు 68 0 0 మొదలు 77 0 0 వరకు
వియ్యముబస్తాలు
కునుమ తెనాలివి ,, వ 48; గలవి రు 12 8 0 13 0 0
నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 14 0 0 15 0 0
డిల్లి ,, డిటా ,, 15 0 0 16 0 0
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-కి ,, 9 10 0 10 0 0
నువ్వులు ,, ,, 22 0 0 25 0 0
2. ధాన్యము పప్పులు
కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,, 15 0 0 16 8 0
పెనగలు ,, డిటా ,, 18 8 0 15 0 0
పెనలు ,, డిటా ,, 18 8 0 14 0 0
మినుములు ,, డిటా ,, 16 8 0 18 0 0
ఉలవలు ,, ర 195 ,, 8 0 0 9 0 0
3. నూనెవస్తువులు.
నువ్వులనూనె బా 1-కి ,, 158 0 0 156 0 0
నియ్య మి 1-కి ,, 14 0 0 25 0 0
కొండాపురంవేరు నెనగపప్పుబా1కి ,, 50 0 0 52 0 0
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 48 0 0 49 0 0
వేరు నెనగనూనెగానుగబా1-కి రు 124మి.కా.నూనె 119 0 0
అముదము బా 1-కి ,, 92 0 0 98 0 0
4. చిల్లరవస్తువులు.
చాయపసుపు బా 1-కి ,, 72 0 0 78 0 0
కురపసుపు ,, ,, 25 0 0 28 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా1కి 180 0 0 187 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 40,45
కాళహస్తీపాయకట్టు ,, ,, 50,55
తెల్లము బా 1-కి రు 40 0 0 60 0 0
చింతపండు బా 1-కి ,, 81 8 0 56 0 0
5. ఇనుము.
పట్టారకం బా 1-కి ,, 28 0 0 80 0 0
చదరం ,, 29 0 0 81 0 0
రవుండు ,, 27 0 0 29 0 0
6. నూలు.
పుట్లూరు యేనుగ నెం 8కి పెట్టె 1-కి ,, 5 4 0
నూళ్లయేనుగ నెం 20 ,, 6 12 0
నెం 20 బెన్ని సింహం యాపె ,, 7 6 0
నెం 22 ,, ,, 7 14 0
నెం 12½ పాండిచేరి ,, 5 15 0
నెం 14½ ,, ,, 6 6 0
నెం 12½ న్యూకాటన్ ,, 5 10 0
నెం 14½ ,, న్యూకాటన్ ,, 0 6 0
నెం 10½ కోయంబుపూరు ,, 5 8 0
నె 2½ ,, ,, 5 9 0
నె 14½ ,, ,, 5 8 0
నెం 12½ చూళ్ల ,, 5 10 0
నెం 1½ ,, ,, 5 0 6
7. దూది.
బోండాపెట్టు బాదవ 1-కి రు 800 0 0
పల్నాడు దూది ,, ,, 145 0 0
8. లోహములు.
నెండి 100 కులం||కు ,, 62 12 0 68 4 0
జంగారము, కులము 1-కి ,, 21 4 0 21 8 0
పవరము1-కి ,, ,, 18 8 0
ఇత్తడి బా 1-కి ,, 287 0 0 260 0 0
రాగి డిటా ,, 256 0 0 260 0 0

అమృతాంజనము

వర్షానిడబ్బితో నహా సీసా-1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి

భృగువతి (తెగరోగములకు సంజీవి)

జీవామృతము (రిజిస్టరు కాపీనది)

వృష్యయోగ (స్వస్థులనివారికి) 1045

తెలుపు, ఎఱుపు, పసుపు, తెగరోగములకు రూ. పుమారుపును. మరియు మూత్రము బొట్టుబొట్టు పడుట, నరములు బిగియుట మూత్రనాళపు మంటలు బోగొట్టును. పూర్తి గుణము అగుటకు రూ. 6-12-0

జీవామృతము నరముల బలహీనముచే కలిగెడు అమోఘమై రసాయనము. మరియు బలహీనము ధాతుక్షయము, రక్తక్షయము వీర్యనష్టము, పెదదుయొక్క బలహీనము మున్నగు రోగములకు అమోఘమైన రసాయనము. చెల బుడ్డి 1-కి రు. 3-4-0

వీరే పోయిన వీర్యమును గట్టిపరచును. మూత్రముతో గాని, స్వప్నమునందుగాని పోవుచున్న వీర్యమును నిలుపును, నపుంసకదోషములను బోగొట్టి యౌననవంతులగు చేయును. పూర్తిగుణము అగుటకు రూ. 5-0-0

151 గోవిందస్వ నాయుడువీధి, బాంబాయి 188, బాడ్యే.

అయుర్వేదాశ్రమం

పోస్టుబాక్సు 287, మద్రాసు

శుభవార్త

కామూమృతము

1 గంటకు గుణము

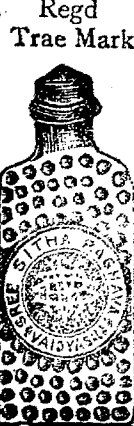
విదేశములలో గూడ పే రొందినది. 20 సంవత్సరములనుండి యున్న శుక్లవర్ణమును నివారించినది. ఎంత బలహీనమైన శుక్లమైనను వెంటనే సంసారమును నీయగలదు. మూత్రములో, నిద్రలో పోవు వీర్యమును 5 దినములలో నిలుపును. మధ్యనపుంసకులు, వృద్ధులు, నరముల బలహీనులు 20 దినములలో గొప్ప శక్తివందగలరు. పూతగా గూడ పనికొనెను. 20 మాత్రలు సీసా రు 2-0-0. ఆద్రుడు: అమృతాశ్రమము, సం. 1, ఏలూరు. (కృష్ణాజిల్లా) అని వ్రాయవలెను. 1876

మైసూరు పాశ్యపు వెంకటాచల పండితుల అయుర్వేదీయ సిద్ధావధములలో వొకటియగు

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రల యోగ్యతాపత్రములు

- (1) మ. రా. రా. శ్రీ, వ. డి. నూర్మనారాయణమూర్తి ఛప్ట ఆ. తేజస్వరు డి. బి. స్కూల్ పోస్టునగరం. జిల్లా గోదావరి. పీఠ వ్రాసినది.
తమ లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలను చాలమార్లు రప్పించి ఉపయోగించియున్నాను. ఉత్తముగను కలిగినదని నిధారణయైనది.
- (2) మ. ఇ. చాన్రీ, పబ్లికేషన్స్, కొత్తకోట. పీఠ వ్రాసినది.
తాము మొదట పంపిన కస్తూరిమాత్రలు చాల ఉపకారమును చేసియున్నవి. కాన దయచేసి ఇప్పుడు 21 సీసాలనుపంప కోరుచున్నాను.
- (3) మ. జి. నూర్మనారాయణ జమీందార్, కోడల్లు పోస్టు కాళివాడి జిల్లా కృష్ణా. పీఠ వ్రాసినది.
తమ లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు సంజీవనముగానున్నదని ఖండితముగా చెప్పగలను. దయతో 12 సీసా వి.పి తో కంపవలెను.
- (4) మ. రామచంద్రరావు, డి. పి. డబ్బ్యు. గుమ్మా, మరాడ, పొట్టు కాశీరం, కృష్ణాజిల్లా పీఠ వ్రాసినది.
తమ లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు పిల్లలకు పెద్దవారికిని చాల ఉపయోగముగా నున్నవి యని సంతోషములను మా యపరచుచున్నాను.

శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు

వేదము.

౧౩ ప్రకరణములుగ విభజించి వ్రాయబడినది. ఇట్టి గ్రంథములలో ఇదియే మొదటిది. ఆర్య సామ్రాజ్య వైభవము, విదేశ సంబంధము, ఆర్య విజ్ఞానవైభవము, ఉపసంహరము, అను ప్రకరణములు చదువు నప్పుడు దేహము పులకరించును. "మధ్యాహ్నయాభిషేకమునుండి ఆర్యు లిండియానువచ్చి పూర్వజాతులనోడించి ఇండియానందు నిలిచిపోయిరి" అని పాశ్చాతలందు ఉద్భవతో శిష్యులు స్వ దేశప్రీతి, స్వదేశభక్తిని సమూలముగ నశింపజేయుచున్న దు సిద్ధాంతమును ఖండించి వేదశాస్త్రవచనోదాహరణములతోను. మాక్కుముల్లు, టైలరు, బిల్లియము, కర్లను టామెక్కు. మున్నగు దాదాపు ౫౦ పాశ్చాత్య విద్వాంసుల ప్రమాణవచనముల తోను, భూగర్భశాస్త్రసిద్ధాంతముతోను ఈభరతిభంధమునందే సుప్రసిద్ధియం దార్జ్యులు జన్మించి వృద్ధిచెంది అన్ని దేశములందు తమ వాగరకతను వ్యాపింపజేసిరి యను విషయము ఇందు నిర్ణయింపబడినది. చెల 2-0-0, కలికొడైందు 2-8-0. సంస్కృతాంధ్రగ్రంథముల క్లెటరు వెలుయవారికి పంపబడును. ఎడిటరు, స్వధర్మప్రకాశిని, కీలుపాకుపోస్టు, మద్రాసు

మదన కామేశ్వరిలేహము

8857 మేహము, నిక్కాశ, నిస్సత్తువ శుక్లవర్ణము, అతిమృతము మొలవాటిని హరించి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, గరిగించుట ప్రప్రసాదము. 20 టు. డబ్బీ రు 1-4-0 వి. పి. 0-6-0 కి. పి. అంబం గో, అయుర్వేదసమాజం, తెలిచేసి. (కల్లూరు).

శాంపిలు యినాము. మొదటిరకం. ధరనలీను.

కృష్ణమూర్తి అండు కంపెని

నూతనమైన కలరునూలు రంగు పనికాల 157, దక్షిణమాసివీధి, మధుర.

ఆంధ్రదేశములో ప్రఖ్యాతిపొందిన, తల్లిబిడ్డ సింహ్యం శేట్టియ్యగల కలరు నూలు రంగుల తీయండి. మా రంగుపని కాలలో చాయ అద్దకముతోనే కలరు రంగు నూలు దినుములు, మేలైన రేషం బట్టలునున్న పాదాబట్టలు దినునులనున్న సమృద్ధముగా పువయోగముచేసి మేలైనరకం రంగునూలు అన్ని వెంటబగులలోను డైమెన్ రకములోను మా వద్ద దొంగకును. శాంపిలునున్న, ధరలునున్న వెంటనే వ్రాయండి. 2808